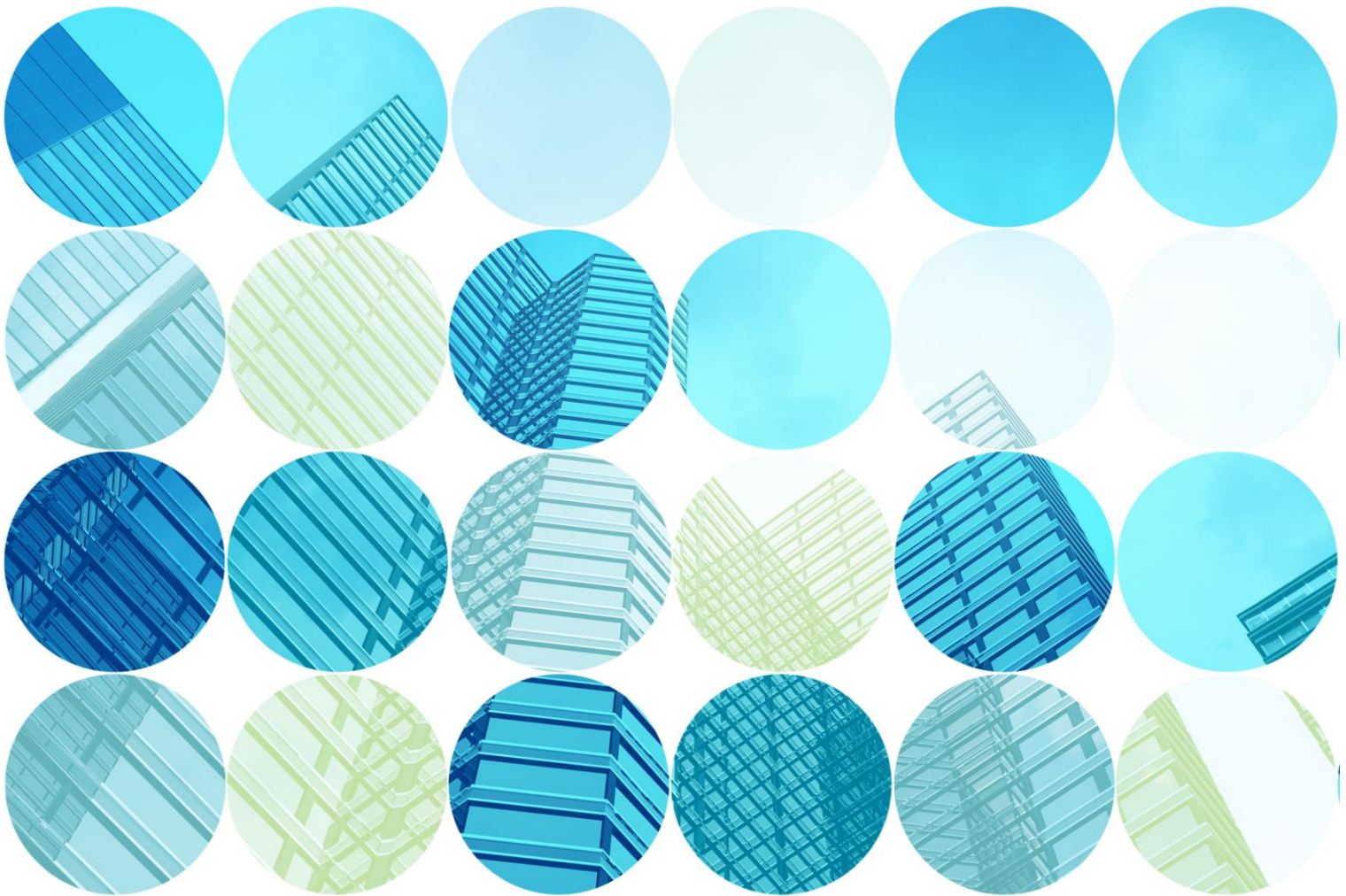

Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών
(ΑΕΠΠ)

Ανεξάρτητη Αρχή

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΕΤΟΥΣ 2020

Άγιος Ιωάννης Ρέντης, Ιούνιος 2021

Πίνακας περιεχομένων

Χαιρετισμός Προέδρου της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών	4
Κεφάλαιο 1: Οι αρμοδιότητες και η ταυτότητα της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών.....	7
1.1 Νομικό πλαίσιο και αρμοδιότητες.....	7
1.1.1 Οικονομική αυτοτέλεια της Αρχής.....	9
1.1.1.1 Έσοδα της Αρχής.....	9
1.1.1.2 Δαπάνες της Αρχής.....	9
1.1.1.3 Έσοδα υπέρ Ελληνικού Δημοσίου	10
1.2 Η συγκρότηση της Αρχής -Σύνθεση και εξέλιξη της Ολομελείας κατά το έτος 2020.....	10
Κεφάλαιο 2: Το έργο της Αρχής κατά το έτος 2020.	13
2.1 Προδικαστικές προσφυγές.	13
2.1.1 Πλήθος κατατεθειμένων προσφυγών και παρεμβάσεων.	13
2.1.2 Φύση των πληττομένων διαδικασιών ανάθεσης.	16
2.1.3 Πλήθος αιτημάτων λήψης προσωρινών μέτρων.....	17
2.1.4 Γεωγραφική κατανομή αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων.....	18
2.1.5 Φύση- αντικείμενο δραστηριότητας των αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων.	18
2.2 Αποφάσεις.....	20
2.2.1 Εκδοθείσες αποφάσεις επί ασκηθεισών προδικαστικών προσφυγών.	20
2.2.2 Χρόνος ολοκλήρωσης υποθέσεων.....	24
2.2.3 Συμμόρφωση αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων.	27
2.3 Δικαστική προστασία.....	28
2.3.1 Πλήθος κατατεθειμένων ενδίκων βοηθημάτων κατά αποφάσεων της Αρχής.....	28
2.3.2 Εκδοθείσες δικαστικές αποφάσεις επί των ενδίκων βοηθημάτων.....	29
2.3.3 Συμμόρφωση της ΑΕΠΠ με δικαστικές αποφάσεις.....	38
2.4 Συμπεράσματα έτους 2020.....	39
2.4.1 Συγκριτική επισκόπηση του έργου της Αρχής με τις ομόλογες ευρωπαϊκές Αρχές για το έτος 2019.....	39
2.4.2 Συγκριτική στατιστική επισκόπηση με το έτος 2019.....	40

2.5 Παρουσίαση οικονομικών δεδομένων για το έτος 2020- Η συμβολή της ΑΕΠΠ στην ελληνική οικονομία	44
Κεφάλαιο 3: Η Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ως παράγοντας διαμόρφωσης των εξελίξεων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων.....	48
3.1 Αποφάσεις ιδιαίτερης σημασίας της Επταμελούς Σύθεσης της Αρχής.....	48
Αρμοδιότητα ΑΕΠΠ-Ισχύς του Κανονισμού Προμηθειών της Εταιρείας Ακινήτων του Δημοσίου Α.Ε. (ΕΤΑΔ ΑΕ) (ΑΕΠΠ Επταμελής 1/2020 και 2/2020).....	48
Ευχέρεια οικειοθελούς συμμόρφωσης με απόφαση που δέχθηκε αίτηση αναστολής (ΑΕΠΠ Επταμελής 5/2020).....	50
Τρόπος επίκλησης της στήριξης στις ικανότητες τρίτων φορέων (ΑΕΠΠ Επταμελής 6/2020).....	52
Ευχέρεια και περιορισμοί της αναθέτουσας αρχής στον προσδιορισμό των όρων και των τεχνικών προδιαγραφών της διακήρυξης. (ΑΕΠΠ Επταμελής 7/2020).	52
Έννομο συμφέρον του προσφεύγοντος σε περίπτωση που στρέφεται κατά όρων διακήρυξης διαγωνισμού (ΑΕΠΠ Επταμελής 8/2020).	53
Προθεσμία άσκησης προδικαστικής προσφυγής κατά όρων διακήρυξης (ΑΕΠΠ Επταμελής 9/2020).....	54
Αποφάσεις της Επταμελούς Σύθεσης της ΑΕΠΠ στο πλαίσιο του Διεθνούς Πλειοδοτικού Διαγωνισμού για την Παραχώρηση Άδειας Λειτουργίας Επιχείρησης Καζίνο (ΕΚΑΖ) ευρέος φάσματος δραστηριοτήτων στο Μητροπολιτικό Πόλο Ελληνικού – Αγίου Κοσμά (ΑΕΠΠ Επταμελής 10/2020 και 21/2020).	55
Στήριξη στις ικανότητες άλλου οικονομικού φορέα - διάκριση από την υπερβολαβία (ΑΕΠΠ Επταμελής 11/2020).....	59
Εμπρόθεσμη άσκηση προσφυγής σε περίπτωση που αυτή στρέφεται κατά διακήρυξης διαγωνισμού (ΑΕΠΠ Επταμελής 12/2020).	59
Εκκίνηση της κατά το νόμο δεκαήμερης προθεσμίας για την άσκηση προσφυγής κατά διακήρυξης (ΑΕΠΠ Επταμελής 13/2020).....	60
Νόμιμη συγκρότηση της Επιτροπής Διαγωνισμού σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος μέλους αυτής (ΑΕΠΠ Επταμελής 14-15/2020).	61
Έννομο συμφέρον επί ασκήσεως προδικαστικής προσφυγής ενώπιον της ΑΕΠΠ (ΑΕΠΠ Επταμελής 16/2020).	62
Υποκατάσταση αναδόχου σε συμβάσεις παραχώρησης υπηρεσιών (ΑΕΠΠ Επταμελής Ε17,18/2020 και Ε19,20/2020).....	63

Όρος διακήρυξης περί εξαίρεσης κονδυλίου σαφούς κόστους στην προσφορά (ΑΕΠΠ Επταμελής 22/2020).	64
Ματαίωση Πρόσκλησης σε Διαπραγμάτευση για τη σύναψη σύμβασης προμήθειας – στάδιο δήλωσης περί πιστοποίησης συγκεκριμένων προδιαγραφών των προς προμήθεια αγαθών (ΑΕΠΠ Επταμελής 23/2020).....	65
Άσκηση προδικαστικής προσφυγής σε ηλεκτρονικό τόπο διαγωνισμού πλην του ΕΣΗΔΗΣ (ΑΕΠΠ Επταμελής 24,25/2020).....	65
Αρμοδιότητα ΑΕΠΠ - Εκκίνηση διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης (ΑΕΠΠ Επταμελής 27/2020, 28/2020).	66
3.2 Η συμβολή της Αρχής στη νομολογία των δημοσίων συμβάσεων	67
3.3 Εξωστρέφεια της Αρχής	74
3.3.1 Συμμετοχή σε συνέδρια - ημερίδες	74
Κεφάλαιο 4: Η διοικητική διάρθρωση της Αρχής κατά το έτος 2020	76
4.1 Γραφείο Προέδρου	76
4.2 Γραμματεία Κλιμακίων.....	76
4.3 Νομική Υπηρεσία.	77
4.4 Γενική Διεύθυνση Επιστημονικής και Διοικητικής Υποστήριξης.	78
4.4.1 Διεύθυνση Υποστήριξης Κλιμακίων και λοιπών Επιστημονικών Υπηρεσιών	78
4.4.1.1 Τμήμα Πληροφορικής.....	79
4.4.1.2 Τμήμα Υποστήριξης Κλιμακίων και Επιστημονικών Υπηρεσιών.....	81
4.4.2 Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	81
4.4.2.1 Τμήμα Ανθρωπίνου Δυναμικού και Οργάνωσης.	81
4.4.2.2 Τμήμα Προϋπολογισμού, Μισθοδοσίας και Εκκαθάρισης Δαπανών..	89
4.4.2.3 Τμήμα Λογιστικής Παρακολούθησης και Πληρωμής Δαπανών	90
Κεφάλαιο 5: Προτάσεις της Αρχής	92
5.1 Προτάσεις για τη βελτίωση του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων.	93
5.2 Προτάσεις για τη βελτίωση της διαδικασίας εξέτασης των προδικαστικών προσφυγών	93

Χαιρετισμός Προέδρου της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών

Το 2020 ήταν μια ιδιαίτερη χρονιά για όλους, σημειώθηκαν δε πρωτόγνωρα γεγονότα τόσο σε εθνικό, όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και των συνεπειών αυτής σε κάθε έκφανση της οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Ωστόσο, ακόμα και υπό αυτές τις δύσκολες συνθήκες, η Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) εξακολούθησε απρόσκοπτα να επιτελεί τον ιδιαίτερα σημαντικό, νομοθετικά ορισμένο, ρόλο της ως θεσμοφύλακας των αρχών της διαφάνειας, της προστασίας του υγιούς ανταγωνισμού και της διαφύλαξης των αρχών που διέπουν τις δημόσιες συμβάσεις, μέσω της δραστηριότητάς της.

Έχουν παρέλθει τρία και πλέον έτη από την ίδρυσή της, η οποία στόχο είχε την εγκαθίδρυση ενός οργάνου εξειδικευμένου και ανεξάρτητου, για την παροχή ταχείας και αποτελεσματικής προστασίας στο στάδιο πριν τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων. Όπως αποδεικνύεται και από την παρούσα έκθεση πεπραγμένων, η Αρχή συνεχίζει να θέτει τον πήχη όλο και ψηλότερα, επιτυγχάνοντας κάθε χρόνο να ξεπερνάει τα προηγούμενα αποτελέσματά της.

Αναθέτουσες αρχές, αναθέτοντες φορείς και οικονομικοί φορείς έχουν εναγκαλίσει την ΑΕΠΠ και το έργο της, καθότι με την καινοτόμο μεταρρύθμιση, δυνάμει της οποίας θεσπίστηκε ως όργανο εξέτασης της σχετικής ενδικοφανούς προσφυγής, εξαλείφθηκαν οι αμφιβολίες και αμφισβητήσεις του προγενέστερου καθεστώτος και εδραιώθηκε η απαρέγκλιτη εφαρμογή των αρχών της διαφάνειας, της αμεροληψίας και της προστασίας του υγιούς ανταγωνισμού κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης δημόσιας σύμβασης. Η ιδιαίτερη σημασία της Αρχής και ο καίριος ρόλος που κλήθηκε –και καλείται– να διαδραματίσει επιρρωνύεται και από το γεγονός ότι, κατά το έτος 2020, το άθροισμα των προϋπολογισμών των διαγωνισμών, στο πλαίσιο των οποίων υπήχθησαν διαφορές ενώπιόν της ανήλθε στο ποσό των 7.102.017.174,08 €.

Η εμπέδωση και καθιέρωση της ΑΕΠΠ ως το όργανο που διασφαλίζει με αποτελεσματικότητα την εφαρμογή της νομοθεσίας των δημοσίων συμβάσεων στο προσυμβατικό στάδιο διαφαίνεται από την επικύρωση της πλειονότητας των αποφάσεών της από τα αρμόδια Δικαστήρια, όπως ειδικότερα θα αναλυθεί στο οικείο Κεφάλαιο της παρούσας. Η Αρχή, αρωγός των Δικαστηρίων στο έργο τους, αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στην εκκαθάριση επί της ουσίας των διαφορών που καταλήγουν ενώπιόν τους και στην υποβοήθηση της κρίσης τους κατά το μέγιστο δυνατό τρόπο.

Οι δύσκολες συνθήκες και η πρωτόγνωρη κατάσταση στην οποία περιήλθε η χώρα και οι τομείς της οικονομίας ανέδειξαν όσο ποτέ άλλοτε την ανάγκη χρήσης ηλεκτρονικών μέσων. Η ΑΕΠΠ, ήδη από τη σύστασή της, διέπεται από διατάξεις που ορίζουν την κατά κανόνα διεξαγωγή των διαδικασιών ενώπιόν της ηλεκτρονικά. Συναφώς, η Αρχή καθ' όλη τη διάρκεια του έτους εξακολούθησε τη λειτουργία της απρόσκοπτα, και μάλιστα, όπως κατωτέρω, στο οικείο κεφάλαιο αναφέρεται, με, όχι μόνον αμειώτους, αλλά αυξημένους ρυθμούς. Τα ηλεκτρονικά μέσα και η διεξαγωγή διαδικασιών με ηλεκτρονικό τρόπο ήταν ανέκαθεν για την ΑΕΠΠ *sine qua non* προϋποθέσεις του τρόπου λειτουργία της, γεγονός που της επέτρεψε να εξακολουθεί την εκτέλεση του έργου της χωρίς μεγάλη διαφοροποίηση σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη.

Ήδη, με τον πρόσφατο ν. 4782/2021, ο ρόλος της ΑΕΠΠ όχι μόνο αναγνωρίστηκε, αλλά επιπλέον αναβαθμίστηκε, καθότι θεσπίστηκε η επέκταση της καθ' ύλην αρμοδιότητά της σε διαφορές άνω των 30.000€, αντί των 60.000€. Επίσης, επισημάνθηκε η σοβαρότητα της διαδικασίας ενώπιόν της με τη θέσπιση δυνατότητας ακρόασης της αναθέτουσας αρχής / του αναθέτοντος φορέα, του προσφεύγοντος και του παρεμβαίνοντος ενώπιον του οικείου σχηματισμού της, κατόπιν σχετικού αιτήματος. Με τις λοιπές νομοθετικές τροποποιήσεις, όπως η πρόβλεψη για συμπλήρωση υποβληθέντων εγγράφων ή στοιχείων, εξαλείφεται μία σημαντική κατηγορία παραβάσεων που οδηγούσαν σε απόρριψη, για τυπικούς λόγους, προσφορών, με αποτέλεσμα την ενίσχυση της Αρχής ως οργάνου που εξετάζει επί της ουσίας τις υποθέσεις που κατατίθενται ενώπιόν της, απαλλαγμένες από τυχόν τυπικά σφάλματα και παραλείψεις.

Βάσει όλων των ανωτέρω συνάγεται ότι η ΑΕΠΠ, συνεπής προς τον αρχικό στόχο σύστασής της, ήτοι τη διήθηση των υποθέσεων, υποστηριζόμενη στην εκτέλεση του έργου της από ηλεκτρονικά μέσα και νέες τεχνολογίες, ανταποκρίνεται στις νέες προκλήσεις και εξελίσσεται συνεχώς, εμπλουτίζοντας τη διοικητική της νομολογία έτι περαιτέρω, επαληθεύοντας το νομοθέτη που επιζήτησε με τη σύστασή της την εγκαθίδρυση ενός οργάνου που θα εμπνεύσει αξιοπιστία και εμπιστοσύνη σε αναθέτουσες αρχές, αναθέτοντες φορείς και οικονομικούς φορείς. Μάλιστα, ο ρόλος της όχι μόνο αποδεικνύεται εν τοις πράγμασι σημαντικός, βάσει των στατιστικών στοιχείων, αλλά επιπλέον αναγνωρίστηκε και ενισχύθηκε από τον νομοθέτη, με τις νέες νομοθετικές ρυθμίσεις.

Ο Πρόεδρος της Αρχής

Φώτιος Θεοδ. Κασιγιαννης
Πρόεδρος Εφετών Δ.Δ. ε.τ.

Κεφάλαιο 1: Οι αρμοδιότητες και η ταυτότητα της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών.

1.1 Νομικό πλαίσιο και αρμοδιότητες.

Με τη νομοθετική μεταρρύθμιση του ν. 4412/2016 συστάθηκε η Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) με σκοπό την εγκαθίδρυση ενός ανεξάρτητου και εξειδικευμένου οργάνου, με αρμοδιότητά του τον διοικητικό έλεγχο των δημοσίων συμβάσεων και την παροχή ταχείας και αποτελεσματικής προστασίας. Ειδικότερα, έργο της Αρχής είναι η επίλυση των διαφορών που προκύπτουν κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης των συμβάσεων δημοσίων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, καθώς και των διαφορών που προκύπτουν από τη διαδικασία ανάθεσης συμφωνιών πλαίσιο, συμβάσεων παραχώρησης και δυναμικών συστημάτων αγορών οικονομικού αντικειμένου άνω των εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000€), μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α..

Η δυνατότητα που παρέχεται από τον ενωσιακό νομοθέτη για δημιουργία ανεξάρτητου και εξειδικευμένου οργάνου με σκοπό την παροχή ταχείας και αποτελεσματικής προστασίας, έχει δε αξιοποιηθεί και από άλλα κράτη-μέλη της Ένωσης ήδη προ του 2017,¹ υιοθετήθηκε και από τον Έλληνα νομοθέτη, ο οποίος επέλεξε τη σύσταση Ανεξάρτητης Αρχής με *ad hoc* αρμοδιότητα προς τούτο. Η διήθηση της υπόθεσης από μια Ανεξάρτητη Αρχή συγκροτούμενη από εξειδικευμένους στο αντικείμενο των δημοσίων συμβάσεων νομικούς έχει αποδείξει, βάσει των στατιστικών στοιχείων που δημοσιεύονται ετησίως στις εκθέσεις πεπραγμένων της ΑΕΠΠ, ότι έχει επιτύχει τους στόχους που νομοθετικά είχαν τεθεί κατά τη σύστασή της. Μεταξύ άλλων, όπως καταδεικνύεται από τα μικρά ποσοστά αποφάσεων της που προσβλήθηκαν με αιτήσεις αναστολής και αιτήσεις ακύρωσης ενώπιον των αρμοδίων Δικαστηρίων,² έχει συμβάλει ουσιωδώς

¹ Αναφορικά με τα όργανα εξέτασης προσφυγών στο στάδιο πριν τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων στα υπόλοιπα κράτη- μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βλ. και το σχετικό πίνακα που είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα

<file:///C:/Users/30697/Downloads/National%20review%20systems%20in%20the%20area%20of%20public%20procurement.pdf>.

² Σημειώνεται ότι, όπως θα αναλυθεί κατωτέρω στο Κεφάλαιο 2.3.1, το έτος 2020 ασκήθηκαν εξακόσιες πέντε (605) αιτήσεις αναστολής και διακόσιες εβδομήντα έξι (276) αιτήσεις ακυρώσεως,

στην υπαγωγή λιγότερων υποθέσεων σε αυτά (ενν. τα Δικαστήρια), το οποίο αποδεικνύει την εμπιστοσύνη που έχει επιτύχει να εδραιώσει στις αναθέτουσες αρχές, τους αναθέτοντες φορείς και τους οικονομικούς φορείς τόσο αναφορικά με την ανεξαρτησία όσο και με την ποιότητα των αποφάσεών της. Επιπλέον, ο ρόλος της Αρχής στην ελληνική οικονομία διαφαίνεται και από το γεγονός ότι διαχειρίζεται ένα ιδιαίτερα σημαντικό αντικείμενο, ήτοι των δημοσίων συμβάσεων, που δεν χαρακτηρίζεται μόνο από ουσιαστικής σημασίας, αλλά αυτό έχει και οικονομικό αντίκρισμα, καθότι, για το έτος 2020, το άθροισμα των προϋπολογισμών των διαγωνισμών, τις προδικαστικές προσφυγές των οποίων διαχειρίστηκε, ανήλθε στο ποσό των 7.102.017.174,08 €.

Η ΑΕΠΠ απολαύει λειτουργικής ανεξαρτησίας, διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας, υπόκειται στον έλεγχο της Βουλής.³ Ο ρόλος, οι αρμοδιότητες και η δομή της Αρχής προβλέπονται από πέντε νομοθετήματα. Ειδικότερα, η σύσταση της ΑΕΠΠ, ως επίσης και το εν γένει θεσμικό πλαίσιο αυτής, ορίζονται στο Βιβλίο IV του ν. 4412/2016 («Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», ΦΕΚ Α' 147/08.08.2016), και ειδικότερα στα άρθρα 347 και επόμενα. Θέματα λειτουργίας και οργάνωσης της ΑΕΠΠ ρυθμίζονται με το ΠΔ 38/2017 («Κανονισμός Λειτουργίας της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών», ΦΕΚ Α' 63/04.05.2017), ενώ η διαδικασία άσκησης και εξέτασης των προδικαστικών προσφυγών ενώπιον της Αρχής προσδιορίζεται ειδικότερα στο ΠΔ 39/2017 («Κανονισμός εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ενώπιον της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών», ΦΕΚ Α' 64/04.05.2017). Η οργανωτική δομή, ως επίσης και η διάρθρωση της ΑΕΠΠ, ορίζονται στο ΠΔ 57/2017 («Οργανισμός της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών», ΦΕΚ Α' 88/20.06.2017) η δε ρύθμιση των ειδικότερων ζητημάτων οικονομικής και της εν γένει ταμειακής διαχείρισης της ΑΕΠΠ, ως επίσης και ο καθορισμός του τρόπου διάθεσης των πιστώσεών της και διενέργειας των κάθε είδους δαπανών της ορίζονται στο ΠΔ 58/2017 («Ειδικός Κανονισμός Οικονομικής Διαχείρισης της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών», ΦΕΚ Α' 88/20.06.2017).

ήτοι ποσοστό 35,1% και 16,0%, αντίστοιχα, επί του συνόλου των οριστικών αποφάσεων που εξεδόθησαν επί των προδικαστικών προσφυγών το έτος 2020.

³ Άρθρο 347, παρ. 2 ν. 4412/2016.

1.1.1 Οικονομική αυτοτέλεια της Αρχής.

Σύμφωνα με το άρθρο 350 του ν. 4412/2016, η ΑΕΠΠ απολαύει οικονομικής αυτοτέλειας, η οποία εξασφαλίζεται με τη δυνατότητα να καλύπτει με ίδια μέσα τις δαπάνες λειτουργίας και αμοιβής των Μελών και του προσωπικού της. Από την 01.01.2018 η ΑΕΠΠ λειτουργεί χωρίς να επιβαρύνει τον Κρατικό Προϋπολογισμό, σύμφωνα με τον Ειδικό Κανονισμό Οικονομικής Διαχείρισης αυτής (ΠΔ 58/2017, ΦΕΚ Α' 88/20.06.2017).

1.1.1.1 Έσοδα της Αρχής.

Ο κύριος οικονομικός πόρος της ΑΕΠΠ συνίσταται στην προβλεπόμενη στο άρθρο 350 παρ. 3 του ν. 4412/2016 και το άρθρο 4 παρ. 1 εδ. α' του ΠΔ 58/2017 κράτηση ύψους 0,06% που επιβάλλεται επί του συνόλου των συμβάσεων, οι οποίες υπάγονται στους ν. 4412/2016 και 4413/2016 και η οποία υπολογίζεται επί της αξίας κάθε πληρωμής προ φόρων και κρατήσεων, τόσο της αρχικής, όσο και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης. Το ποσό παρακρατείται από την αναθέτουσα αρχή/τον αναθέτοντα φορέα στο όνομα και για λογαριασμό της Αρχής και κατατίθεται σε ειδικό τραπεζικό λογαριασμό, η διαχείριση του οποίου γίνεται από την ΑΕΠΠ.

Επιπλέον έσοδα της Αρχής συνιστούν οι τόκοι και τα λοιπά έσοδα από τη διαχείριση των κεφαλαίων της, δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες ή εισφορές τρίτων, έσοδα προερχόμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και κάθε άλλος νόμιμος πόρος εν γένει.

1.1.1.2 Δαπάνες της Αρχής.

Οι δαπάνες της ΑΕΠΠ συνίστανται κατά τις διατάξεις του νόμου, ενδεικτικά στην καταβολή πάγιων αποδοχών, πρόσθετων αμοιβών, ασφαλιστικών εισφορών και λοιπών αποζημιώσεων στο προσωπικό που υπηρετεί στην Αρχή, στον Πρόεδρο, τα Μέλη και τα όργανά της, στην πληρωμή ενοικίων και κοινοχρήστων ακινήτων ή κινητών που μισθώνει η ΑΕΠΠ με κοινή ή χρηματοδοτική μίσθωση, καθώς και την ασφάλιση κτιρίων, επίπλων κ.λπ., στην κάλυψη των κάθε είδους λειτουργικών

εξόδων, καθώς και σε κάθε άλλη δαπάνη που προβλέπεται από διάταξη νόμου ή εξυπηρετεί και προάγει τους σκοπούς της.⁴

1.1.1.3 Έσοδα υπέρ Ελληνικού Δημοσίου.

Πέραν του, κατά τα ανωτέρω, ιδιαίτερα σημαντικού ρόλου της Αρχής στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, και ειδικότερα στο στάδιο πριν τη σύναψη της σύμβασης, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η ΑΕΠΠ συμβάλλει και στην οικονομία της χώρας εν γένει. Πιο συγκεκριμένα, για το παραδεκτό της άσκησης προδικαστικής προσφυγής ενώπιόν της, κατατίθεται από τον προσφεύγοντα παράβολο ύψους 0,5% της προϋπολογισθείσας αξίας (χωρίς Φ.Π.Α.) της σχετικής σύμβασης.⁵ Το ελάχιστο ποσό του παραβόλου είναι 600,00€, ενώ το μέγιστο ποσό είναι 15.000,00€. Σε περίπτωση απόρριψης της προσφυγής, το εν λόγω παράβολο καταπίπτει υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

1.2 Η συγκρότηση της Αρχής -Σύνθεση και εξέλιξη της Ολομελείας κατά το έτος 2020.

Σύμφωνα με το άρθρο 348 παρ. 1 του ν. 4412/2016, η Αρχή αποτελείται από τριάντα ένα μέλη, από τα οποία ένα (1) μέλος είναι Πρόεδρος, τα οποία είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, τελούν δε σε αναστολή άσκησης οποιασδήποτε επαγγελματικής ιδιότητας. Από την 01.01.2020 έως την 13.01.2020 η Ολομέλεια της ΑΕΠΠ είχε διαμορφωθεί ως κάτωθι:

1	ΑΛΑΓΙΑΛΟΓΛΟΥ ΕΛΙΣΑΒΕΤ
2	ΑΨΟΚΑΡΔΟΥ ΕΙΡΗΝΗ
3	ΔΙΑΘΕΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΙΧΑΗΛ
4	ΔΡΑΚΟΝΤΑΕΙΔΗ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥΛΑ ΜΑΡΙΑ
5	ΖΑΡΑΡΗ ΧΡΥΣΑΝΘΗ
6	ΘΕΜΕΛΗ ΙΩΑΝΝΑ
7	ΚΑΝΑΒΑ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ
8	ΚΙΤΣΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
9	ΚΟΡΟΜΠΕΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
10	ΚΟΥΡΗ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ
11	ΜΑΝΔΡΑΚΗ ΜΑΡΙΑ
12	ΜΙΧΟΛΙΤΣΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

⁴Άρθρο 6 του ΠΔ 58/2017.

⁵Άρθρα 363, παρ. 1 του ν. 4412/2016 και 5, παρ. 1 του ΠΔ 39/2017.

13	ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΜΙΧΑΗΛ
14	ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ
15	ΣΑΒΒΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
16	ΣΕΙΡΑΔΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ
17	ΣΩΚΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
18	ΣΙΔΕΡΗ ΜΑΡΙΑ- ΕΛΕΝΗ
19	ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΑ
20	ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΗ
21	ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΟΥ ΑΝΝΑ

Από την 14.01.2020 έως την 22.09.2020 η Ολομέλεια της ΑΕΠΠ ήταν η εξής:

1	ΑΛΑΓΙΑΛΟΓΛΟΥ ΕΛΙΣΑΒΕΤ
2	ΑΨΟΚΑΡΔΟΥ ΕΙΡΗΝΗ
3	ΔΙΑΘΕΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΙΧΑΗΛ
4	ΔΡΑΚΟΝΤΑΕΙΔΗ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥΛΑ ΜΑΡΙΑ
5	ΖΑΡΑΡΗ ΧΡΥΣΑΝΘΗ
6	ΘΕΜΕΛΗ ΙΩΑΝΝΑ
7	ΚΑΝΑΒΑ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ
8	ΚΟΡΟΜΠΕΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
9	ΚΟΥΡΗ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ
10	ΜΑΝΔΡΑΚΗ ΜΑΡΙΑ
11	ΜΙΧΟΛΙΤΣΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ
12	ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΜΙΧΑΗΛ
13	ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ
14	ΣΑΒΒΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
15	ΣΕΙΡΑΔΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ
16	ΣΩΚΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
17	ΣΙΔΕΡΗ ΜΑΡΙΑ- ΕΛΕΝΗ
18	ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΑ
19	ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΗ
20	ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΟΥ ΑΝΝΑ

Από τις 23.09.2020 έως και τις 31.12.2021, η σύνθεση της Ολομελείας της Αρχής είχε ως εξής:

1	ΑΛΑΓΙΑΛΟΓΛΟΥ ΕΛΙΣΑΒΕΤ
2	ΑΨΟΚΑΡΔΟΥ ΕΙΡΗΝΗ
3	ΔΙΑΘΕΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΙΧΑΗΛ
4	ΔΡΑΚΟΝΤΑΕΙΔΗ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥΛΑ ΜΑΡΙΑ
5	ΖΑΡΑΡΗ ΧΡΥΣΑΝΘΗ

6	ΘΕΜΕΛΗ ΙΩΑΝΝΑ
7	ΚΑΝΑΒΑ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ
8	ΚΟΡΟΜΠΕΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
9	ΚΟΥΡΗ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ
10	ΜΑΝΔΡΑΚΗ ΜΑΡΙΑ
11	ΜΙΧΟΛΙΤΣΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ
12	ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΜΙΧΑΗΛ
13	ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ
14	ΣΑΒΒΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
15	ΣΕΙΡΑΔΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ
16	ΣΩΚΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
17	ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΑ
18	ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΗ
19	ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΟΥ ΑΝΝΑ

Βάσει των ανωτέρω στοιχείων, ο μέσος όρος των υπηρετούντων Μελών στην ΑΕΠΠ κατά το έτος 2020 ήταν είκοσι (20) Μέλη, ήτοι, επί του κατά νόμο προβλεπόμενου συνόλου των τριάντα (30) Μελών, του Προέδρου εξαιρουμένου, ποσοστό 66,6%.

Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί ότι το ως άνω ποσοστό ανταποκρίνεται στην τυπική και όχι ουσιαστική δυναμική της Αρχής. Τούτο διότι δύο (2) Μέλη εκ των ανωτέρω, κατά το μεγαλύτερο μέρος του έτους 2020, βρίσκονταν σε μακροχρόνια άδεια, ήτοι ένα εξ αυτών για επτά εκ των δώδεκα μηνών, και ένα (1) Μέλος και για τους δέκα και μισό (10,5) μήνες. Συνεπώς, το προαναφερθέν ποσοστό απομειώνεται στο - ανταποκρινόμενο στην εν τοις πράγμασι κατάσταση- 60%, δηλαδή, σε δεκαοκτώ (18) κατ' ουσίαν υπηρετούντα Μέλη.

Κεφάλαιο 2: Το έργο της Αρχής κατά το έτος 2020.

2.1 Προδικαστικές προσφυγές.

Παρά τις πρωτόγνωρα δύσκολες συνθήκες που επικράτησαν τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο κατά το έτος 2020, η Αρχή, όχι μόνο εξακολούθησε αδιαλείπτως να λειτουργεί, αλλά επιπλέον ο όγκος προδικαστικών προσφυγών που ασκήθηκαν ενώπιόν της και οι εκδοθείσες επί αυτών αποφάσεις εξακολούθησαν να βρίσκονται σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα, εν συγκρίσει με αντίστοιχα αριθμητικά ποσά προηγούμενων ετών. Συνεπώς προς τις απαιτήσεις του νομοθέτη, η ΑΕΠΠ διατήρησε τον πήχη της έγκαιρης έκδοσης αποφάσεων, εντός των τιθέμενων από το κείμενο νομοθετικό πλαίσιο προθεσμιών, ψηλά, επιβεβαιώνοντας εν τοις πράγμασι ότι συστάθηκε, μεταξύ άλλων, προκειμένου υποθέσεις που σχετίζονται με διαφορές πριν τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων άνω των 60.000€ να επιλύονται αποτελεσματικά εντός σύντομου χρονικού διαστήματος.

Στους πίνακες και τα γραφήματα που ακολουθούν εμφανίζεται το έργο της Αρχής κατά το έτος 2020, το οποίο καταδεικνύει, μεταξύ άλλων, τον υψηλό βαθμό επίτευξης των τεθέντων με τη σύστασή της στόχων.

2.1.1 Πλήθος κατατεθειμένων προσφυγών και παρεμβάσεων.

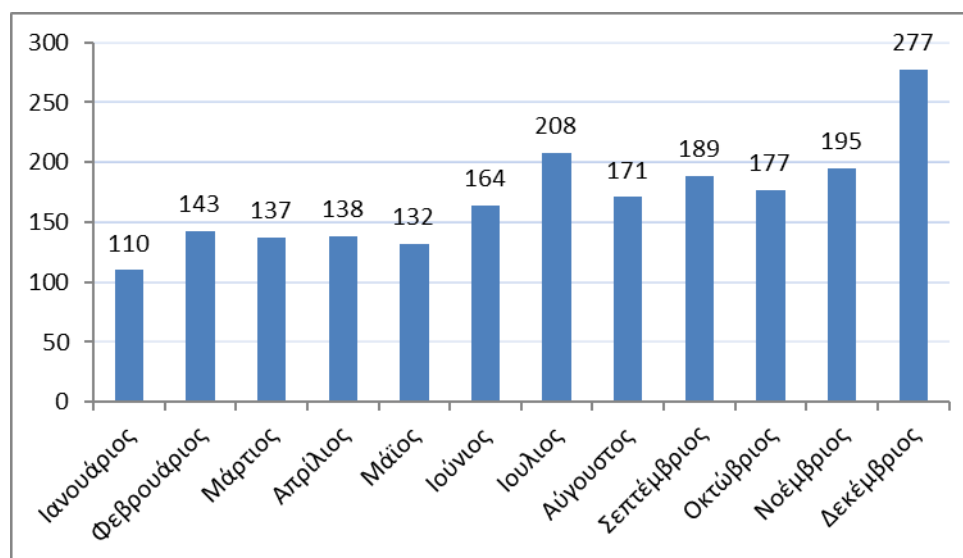
Κατά το χρονικό διάστημα από 01.01.2020 έως 31.12.2020 κατατέθηκαν ενώπιον της ΑΕΠΠ συνολικά δύο χιλιάδες σαράντα μια (2.041) προδικαστικές προσφυγές. Ο αντίστοιχος αριθμός προσφυγών για το έτος 2018 ήταν χίλιες τετρακόσιες οκτώ (1.408) προσφυγές, ενώ για το έτος 2019 ήταν χίλιες εξακόσιες δέκα οκτώ (1.618) προσφυγές, συνεπώς, κατά το έτος 2020 σημειώθηκε αύξηση των κατατεθέντων προδικαστικών προσφυγών κατά τετρακόσιες είκοσι τρεις (423) προσφυγές σε σχέση με το 2019 (περίπου 26%) και κατά εξακόσιες τριάντα τρεις (633) προσφυγές σε σχέση με το 2018 (περίπου 45%). Στον πίνακα και το γράφημα που ακολουθούν αποτυπώνεται ο αριθμός των προσφυγών που κατατέθηκαν στην Αρχή ανά μήνα και συνολικά για το έτος 2020.

Όπως αμέσως κατωτέρω, στον Πίνακα 1 και στο Γράφημα 1, εμφανίζεται, παρατηρείται ότι ο αριθμός των προδικαστικών προσφυγών που κατατέθηκαν ενώπιον της ΑΕΠΠ διατηρήθηκε σε υψηλά επίπεδα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους 2020, με την υψηλότερη τιμή να παρουσιάζεται το μήνα Δεκέμβριο.

ΠΛΗΘΟΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ							
ΜΗΝΑΣ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΙΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ	110	143	137	138	132	164	
ΜΗΝΑΣ	ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	
ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ	208	171	189	177	195	277	

Πίνακας 1: Πλήθος προσφυγών που κατατέθηκαν το 2020 ενώπιον της ΑΕΠΠ ανά μήνα.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

Γράφημα 1: Πλήθος προσφυγών που κατατέθηκαν το 2020 ενώπιον της ΑΕΠΠ ανά μήνα.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

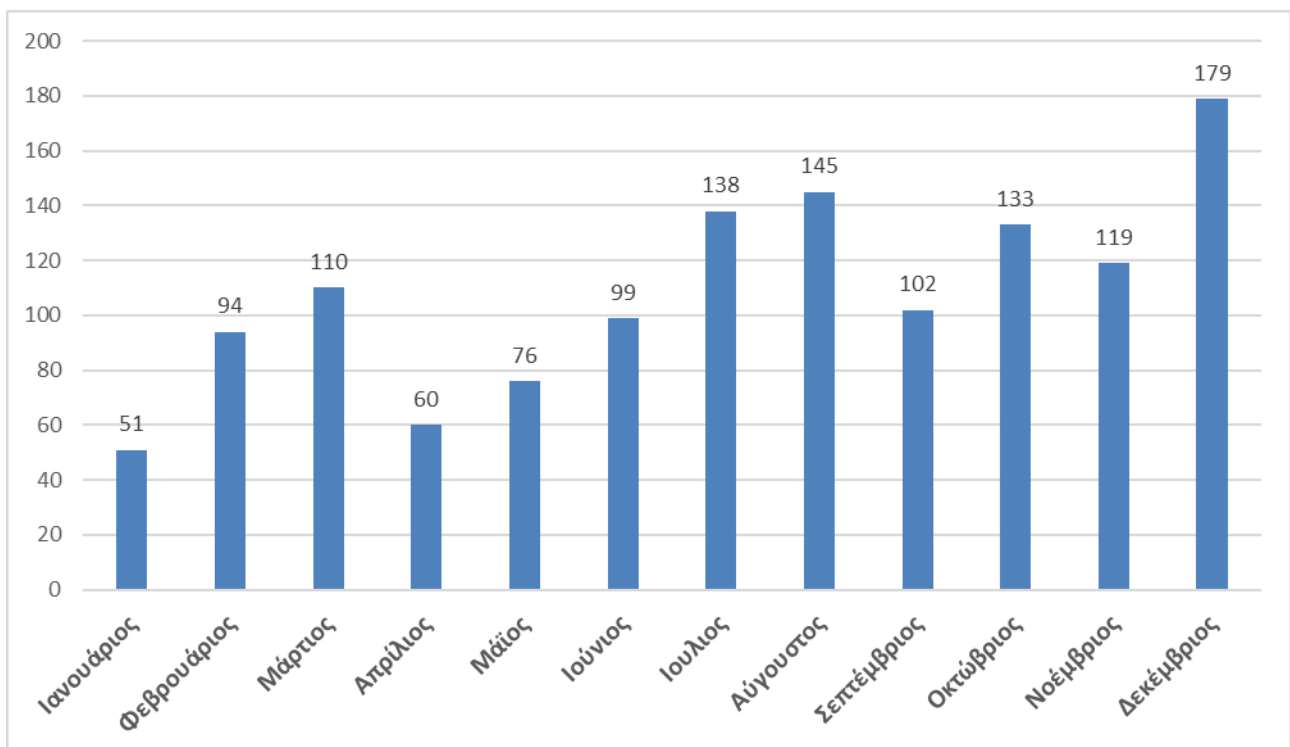
Αντίστοιχα, αυξημένες τιμές παρατηρούνται και στις παρεμβάσεις που ασκήθηκαν κατά το έτος 2020 στο πλαίσιο ασκηθεισών προδικαστικών προσφυγών, με αυξομειώσεις μεταξύ των μηνών. Συνολικά, κατά τη διάρκεια του έτους 2020, κατατέθηκαν χίλιες τριακόσιες έξι (1.306) παρεμβάσεις στο πλαίσιο του συνόλου

των κατατεθειμένων προδικαστικών προσφυγών ενώπιον της Αρχής, ήτοι των δύο χιλιάδων σαράντα μίας (2.041) προδικαστικών προσφυγών. Τα ως άνω, συγκεντρωτικά και διαγραμματικά, απεικονίζονται αμέσως κατωτέρω, στον Πίνακα 2 και το Γράφημα 2, αντίστοιχα.

ΠΛΗΘΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΑΝΑ ΜΗΝΑ							
ΜΗΝΑΣ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΙΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	51	94	110	60	76	99	
% ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ	46,4%	65,7%	80,3%	43,5%	57,6%	60,4%	
ΜΗΝΑΣ	ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	% ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ
ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	138	145	102	133	119	179	
% ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ	66,3%	84,8%	54,0%	75,1%	61,0%	64,6%	

Πίνακας 2: Παρεμβάσεις επί συνόλου προσφυγών.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

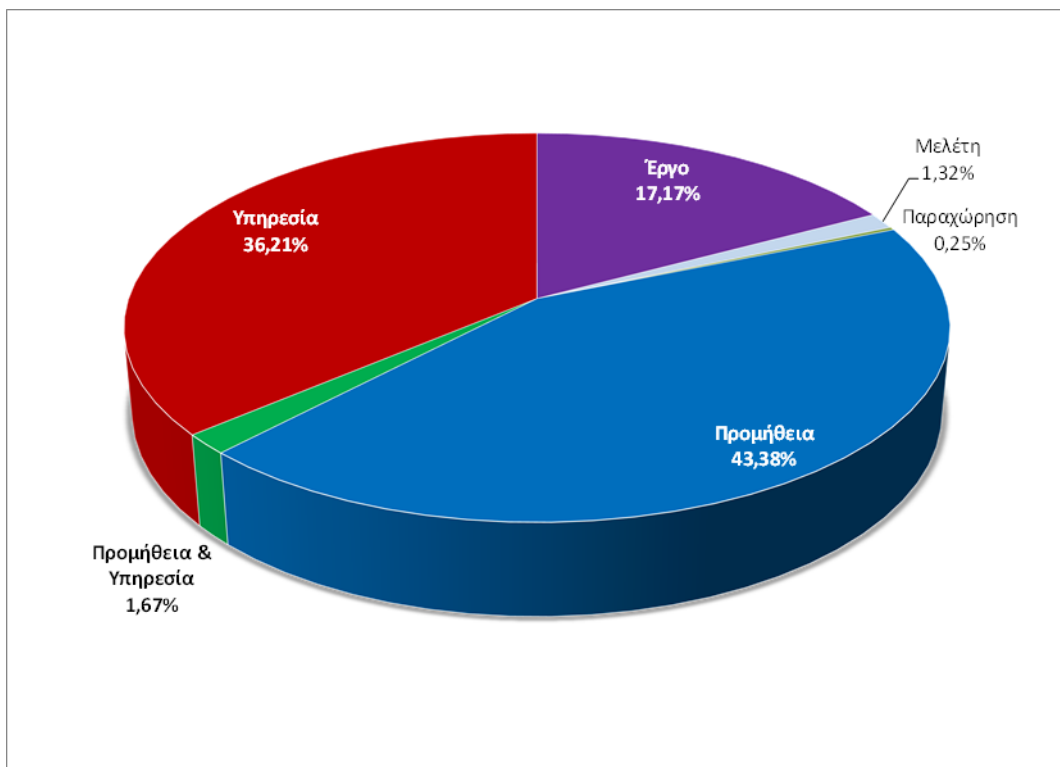
Γράφημα 2: Παρεμβάσεις επί συνόλου προσφυγών ανά μήνα.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

2.1.2 Φύση των πληττομένων διαδικασιών ανάθεσης.

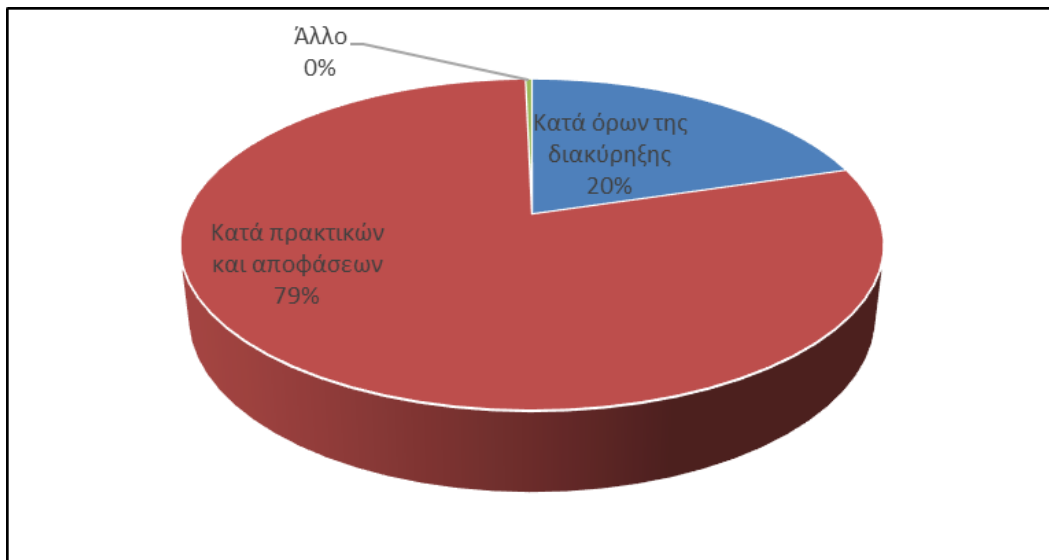
Σχετικά με το αντικείμενο των διακηρύξεων, στο πλαίσιο των οποίων ασκήθηκαν οι προδικαστικές προσφυγές κατά το έτος 2020, όπως αμέσως κατωτέρω απεικονίζεται στο σχετικό γράφημα, η πλειοψηφία αυτών, σε ποσοστό 43,38%, αφορούσε σε διακηρύξεις για σύναψη συμβάσεων προμηθειών. Ακολουθούν οι προδικαστικές προσφυγές που ασκήθηκαν στο πλαίσιο διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, σε ποσοστό 36,21% επί του συνόλου, και οι προδικαστικές προσφυγές που ασκήθηκαν στο πλαίσιο διαδικασιών ανάθεσης έργων, σε ποσοστό 17,1%. Τα μικρότερα ποσοστά συγκέντρωσαν προδικαστικές προσφυγές που ασκήθηκαν στο πλαίσιο διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών συνδυαστικά, ήτοι 1,67%, δημοσίων συμβάσεων μελετών, σε ποσοστό 1,32% και παραχωρήσεων, σε ποσοστό 0,25%.

Γράφημα 3: Ανάλυση προσφυγών ανά αντικείμενο διακήρυξης.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

Σχετικά με το στάδιο του διαγωνισμού που ασκήθηκαν οι προδικαστικές προσφυγές, κατά το έτος 2020, η πλειονότητα εξ αυτών, σε ποσοστό 79%, στρεφόταν κατά πρακτικών και αποφάσεων και σε ποσοστό 20% κατά όρων διακήρυξης, όπως σχηματικά εμφανίζεται στο ακόλουθο γράφημα.

Γράφημα 4: Ανάλυση προσφυγών κατά το στάδιο προσβολής.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

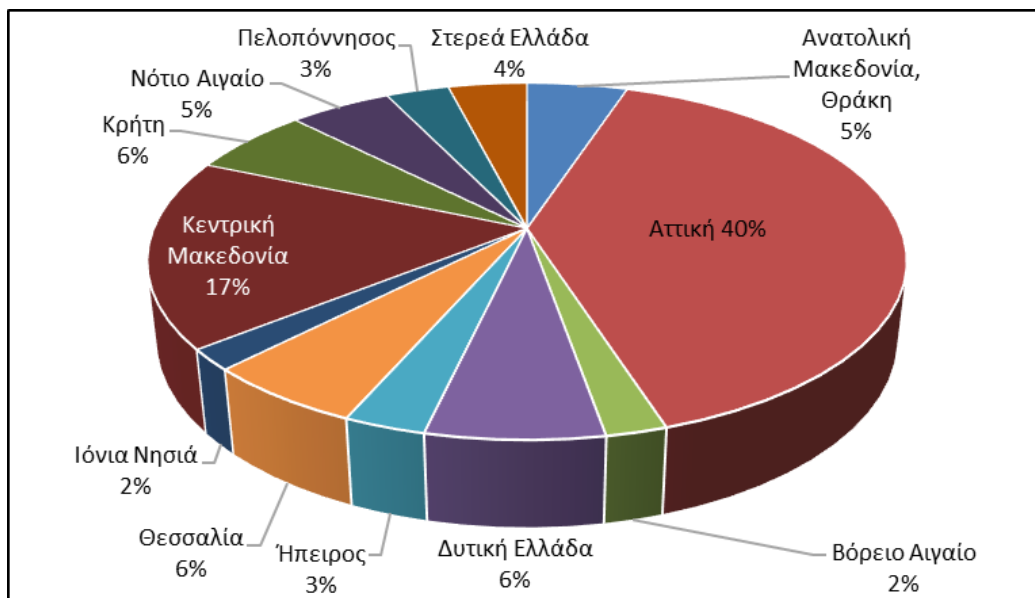
2.1.3 Πλήθος αιτημάτων λήψης προσωρινών μέτρων.

Σημειώνεται ότι ενώπιον της ΑΕΠΠ δεν κατατίθενται αυτοτελή αιτήματα για χορήγηση προσωρινών μέτρων, αλλά, αντίθετα, σε περίπτωση που ο προσφεύγων έχει τέτοιο αίτημα, αυτό σωρεύεται στο σώμα της προδικαστικής προσφυγής που καταθέτει, και ειδικότερα στο σχετικό πεδίο του εντύπου αυτής.⁶ Διατρέχοντας τις κατατεθειμένες προδικαστικές προσφυγές το έτος 2020, παρατηρείται ότι ιδιαίτερα μεγάλος αριθμός αυτών περιλάμβανε αίτημα αναστολής εκτέλεσης των προσβαλλομένων πράξεων και λήψης προσωρινών μέτρων. Συνολικά εκδόθηκαν διακόσιες εβδομήντα πέντε (275) αποφάσεις λήψης προσωρινών μέτρων.

⁶ Ως προς το τυποποιημένο έντυπο, πρβλ. άρθρο 362, παρ. 3 του ν. 4412/2016 και άρθρο 8 παρ. 2 του ΠΔ 39/2017.

2.1.4 Γεωγραφική κατανομή αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων.

Με κριτήριο την έδρα των αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων οι πράξεις των οποίων προσεβλήθησαν κατά το έτος 2020 με προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ, παρατηρήθηκε συγκέντρωση αυτών στην Αττική, σε ποσοστό 40%, με την επόμενη περιφέρεια, της Κεντρικής Μακεδονίας να ακολουθεί με μεγάλη διαφορά, σε ποσοστό 17%. Ακολουθούν η Δυτική Ελλάδα, η Θεσσαλία και η Κρήτη με ποσοστό 6%, το Νότιο Αιγαίο και η Ανατολική Μακεδονία/Θράκη με ποσοστό 5% αμφότερες, η Στερεά Ελλάδα με ποσοστό 4%, η Πελοπόννησος με ποσοστό 3% και τα νησιά του Βορείου Αιγαίου και του Ιονίου με ποσοστό έκαστο 2%, όπως εμφανίζεται στο αμέσως κατωτέρω γράφημα.

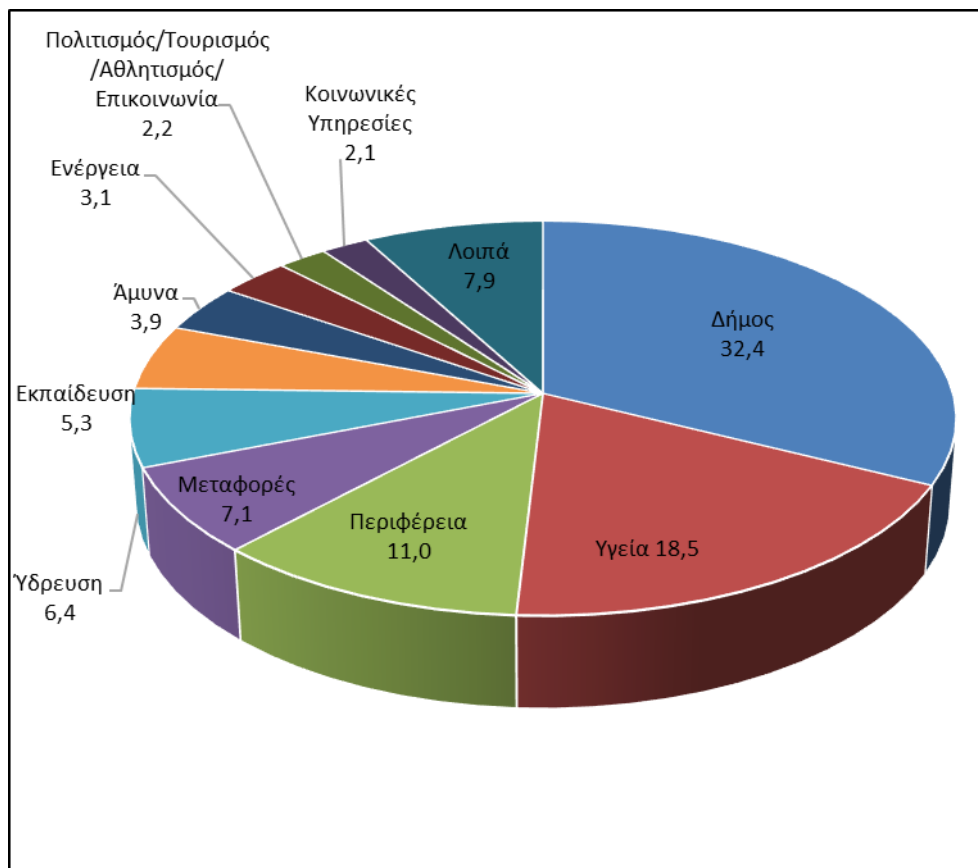
Γράφημα 5: Ανάλυση προσφυγών ανά γεωγραφική περιοχή των αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων
(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

2.1.5 Φύση- αντικείμενο δραστηριότητας των αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων.

Αναφορικά με τους τομείς στους οποίους οι αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς κατά των οποίων ασκήθηκαν προδικαστικές προσφυγές κατά το έτος 2020

δραστηριοποιούνται, παρατηρείται μεγάλη ποικιλία, όπως εμφανίζεται στο αμέσως κατωτέρω γράφημα.

Ειδικότερα, οι αναθέτουσες αρχές/ αναθετόντες φορείς δραστηριοποιούνται στην κατηγορία που περιλαμβάνει τον πολιτισμό, τον τουρισμό, τον αθλητισμό και την επικοινωνία σε ποσοστό 2,2%, στον τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών στο 2,1%, στην ενέργεια σε ποσοστό 3,1%, στην άμυνα στο 3,9%, στις μεταφορές σε ποσοστό 7,1%, στην ύδρευση στο 6,4%, στην εκπαίδευση σε ποσοστό 5,3%, στον τομέα της υγείας στο 18,5%, ποσοστό δε ύψους 43,4% αφορά σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμοι-περιφέρειες) και στο εναπομείναν 7,9% σε διάφορους, πλην των ανωτέρω αναφερθέντων, τομείς.

Γράφημα 6: Ανάλυση φύσης/ αντικειμένου δραστηριότητας των καθ' ων η προδικαστική προσφυγή αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

2.2 Αποφάσεις.

2.2.1 Εκδοθείσες αποφάσεις επί ασκηθεισών προδικαστικών προσφυγών.

Κατά το διάστημα από την 01.01.2020 έως και την 31.12.2020, η ΑΕΠΠ, με ετήσιο (για το 2020) μέσο όρο εν τοις πράγμασι υπηρετούντων Μελών μόλις δεκαοκτώ (18)⁷ και ενόσω η πανδημία του κορωνοϊού COVID-19 βρισκόταν εν εξελίξει, με πλήρη εφαρμογή του συνόλου των σχετικών εγκυκλίων και πρωτοκόλλων προστασίας, εξέδωσε συνολικά δυο χιλιάδες (2.000) αποφάσεις, εκ των οποίων χίλιες επτακόσιες είκοσι πέντε (1.725) οριστικές και διακόσιες εβδομήντα πέντε (275) προσωρινών μέτρων.

Αναφορικά με τις οριστικές αποφάσεις, πρέπει να επισημανθεί ότι οι διακόσιες δεκάξι (216) εξ αυτών εξεδόθησαν επί προδικαστικών προσφυγών που είχαν ασκηθεί το έτος 2019, ενώ οι υπόλοιπες χίλιες πεντακόσιες εννέα (1.509) οριστικές αποφάσεις εξεδόθησαν επί προδικαστικών προσφυγών που κατατέθηκαν το έτος 2020. Σημειώνεται ότι την 31.12.2020 εκκρεμούσε η έκδοση αποφάσεων επί τριακοσίων τριάντα εννέα (339) προδικαστικών προσφυγών, για τις οποίες δεν είχε εκδοθεί ακόμη οριστική απόφαση, οι οποίες εξεδόθησαν το έτος 2021.

Ως προς τις διακόσιες εβδομήντα πέντε (275) εκδοθείσες αποφάσεις προσωρινών μέτρων, οι δεκαοκτώ (18) εξ αυτών εξεδόθησαν επί προδικαστικών προσφυγών που είχαν ασκηθεί το έτος 2019, ενώ οι υπόλοιπες διακόσιες πενήντα επτά (257) αποφάσεις προσωρινών μέτρων εξεδόθησαν επί προδικαστικών προσφυγών που κατατέθηκαν το έτος 2020.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται το προαναφερθέν πλήθος των οριστικών αποφάσεων και των αποφάσεων προσωρινών μέτρων που εξεδόθησαν από την Αρχή το έτος 2020, ως επίσης και το αποτέλεσμα αυτών:

---

⁷ Βλ. ειδικότερα και ανωτέρω στο Κεφάλαιο 1.2.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΕΝΩΠΙΟΝ ΑΕΠΠ		
ΕΙΔΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ	ΠΛΗΘΟΣ
ΟΡΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	ΔΕΚΤΕΣ	895 (52%)
	ΑΠΟΡΡΙΠΤΙΚΕΣ	828 (48%)
	ΑΝΕΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	2 (0%)
	ΣΥΝΟΛΑ	1.725
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΝ ΜΕΤΡΩΝ	ΔΕΚΤΕΣ	246 (89%)
	ΑΠΟΡΡΙΠΤΙΚΕΣ	29 (11%)
	ΣΥΝΟΛΑ	275

Πίνακας 3: Συγκεντρωτική εικόνα εκδοθεισών αποφάσεων από την ΑΕΠΠ κατά το έτος 2020.

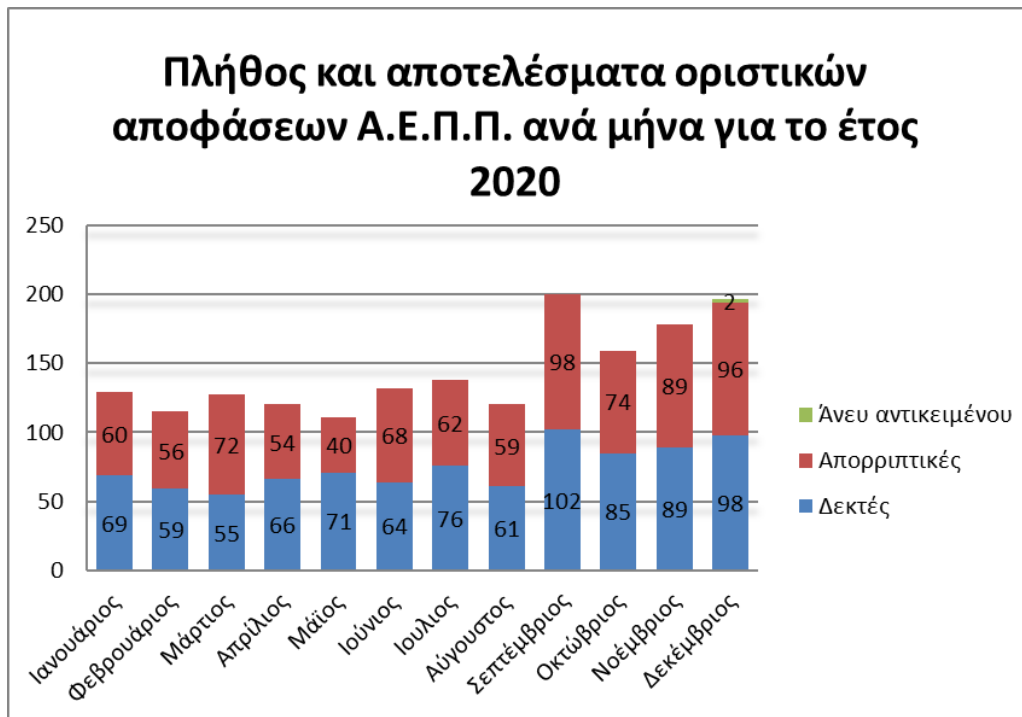
(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

Ως προς το διατακτικό των αποφάσεων, βάσει του αμέσως ανωτέρω πίνακα, παρατηρείται ότι οι οριστικές αποφάσεις της Αρχής σε ποσοστό 52% ήταν δεκτές, ενώ σε ποσοστό 48%, απορριπτικές. Αντίθετα, η πλειοψηφία των αποφάσεων που εξεδόθησαν επί αιτημάτων για χορήγηση προσωρινών μέτρων, σε ποσοστό 89%, δηλαδή σύνολο διακόσιες σαράντα έξι (246) επί συνόλου πεντακοσίων ογδόντα δύο (275) αποφάσεων, έκανε αποδεκτό το σχετικό αίτημα.

Το υψηλό ποσοστό των αποφάσεων, οι οποίες έκαναν δεκτό το αίτημα χορήγησης προσωρινών μέτρων, οφείλεται στην ιδιαίτερη σημασία της αναστολής εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης, τόσο για την αποτροπή ζημίας των προσφευγόντων, λαμβάνοντας υπόψη ότι η κατάθεση της προδικαστικής προσφυγής δεν εμποδίζει την εξέλιξη του διαγωνισμού, όσο και για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος εν γένει, λόγω της ιδιαίτερης φύσης της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

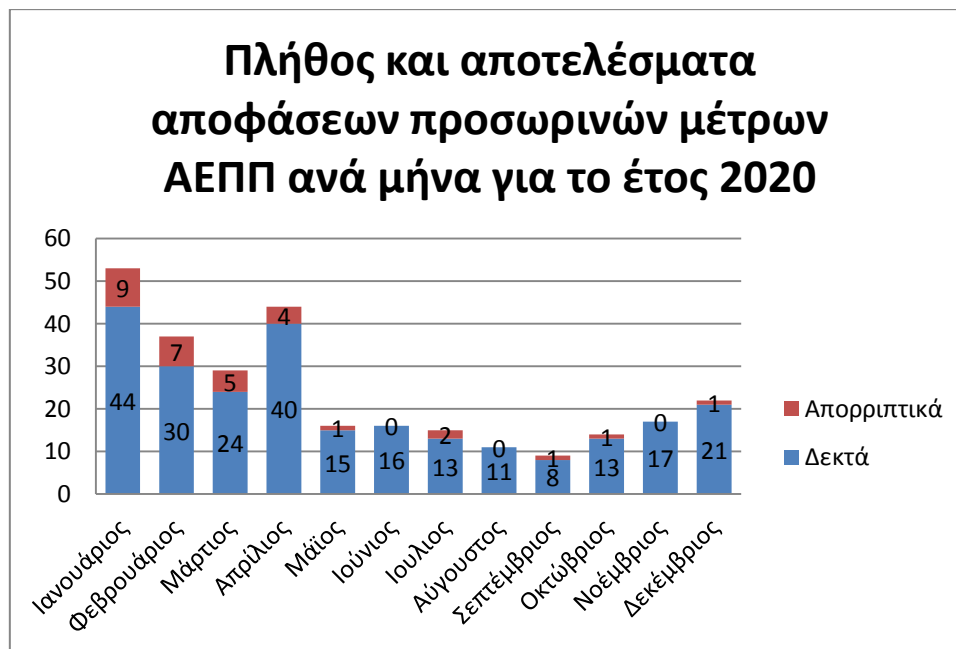
Ακολουθεί συγκριτική μηνιαία διαγραμματική απεικόνιση των εκδοθεισών οριστικών αποφάσεων (Γράφημα 6) και των εκδοθεισών αποφάσεων επί αιτημάτων προσωρινών μέτρων (Γράφημα 7) του έτους 2020, ενώ στα Γραφήματα 8 και 9

αποτυπώνεται η μηνιαία εξέλιξη/έκδοση οριστικών αποφάσεων και αποφάσεων επί αιτημάτων αναστολής ανά κλιμάκιο.

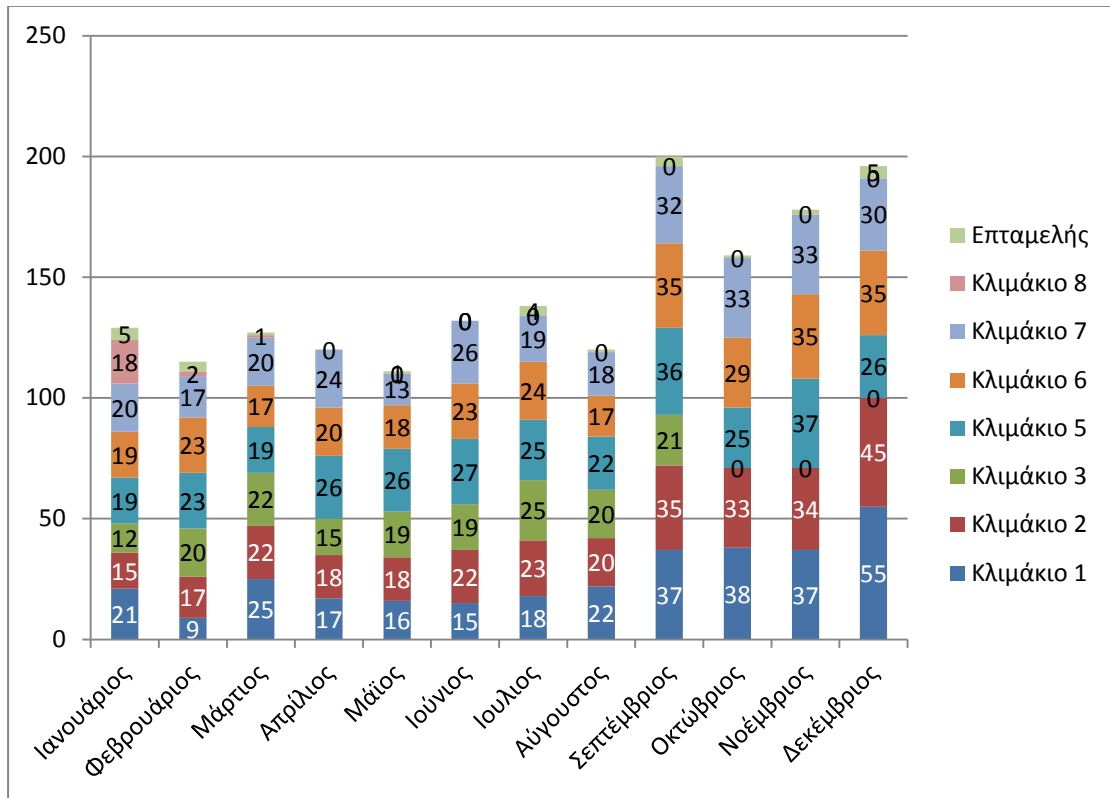
Γράφημα 7: Πλήθος εκδοθεισών οριστικών αποφάσεων και το αποτέλεσμα αυτών ανά μήνα για το έτος 2020.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

Γράφημα 8: Πλήθος εκδοθεισών αποφάσεων προσωρινών μέτρων και το αποτέλεσμα αυτών ανά μήνα για το έτος 2020.

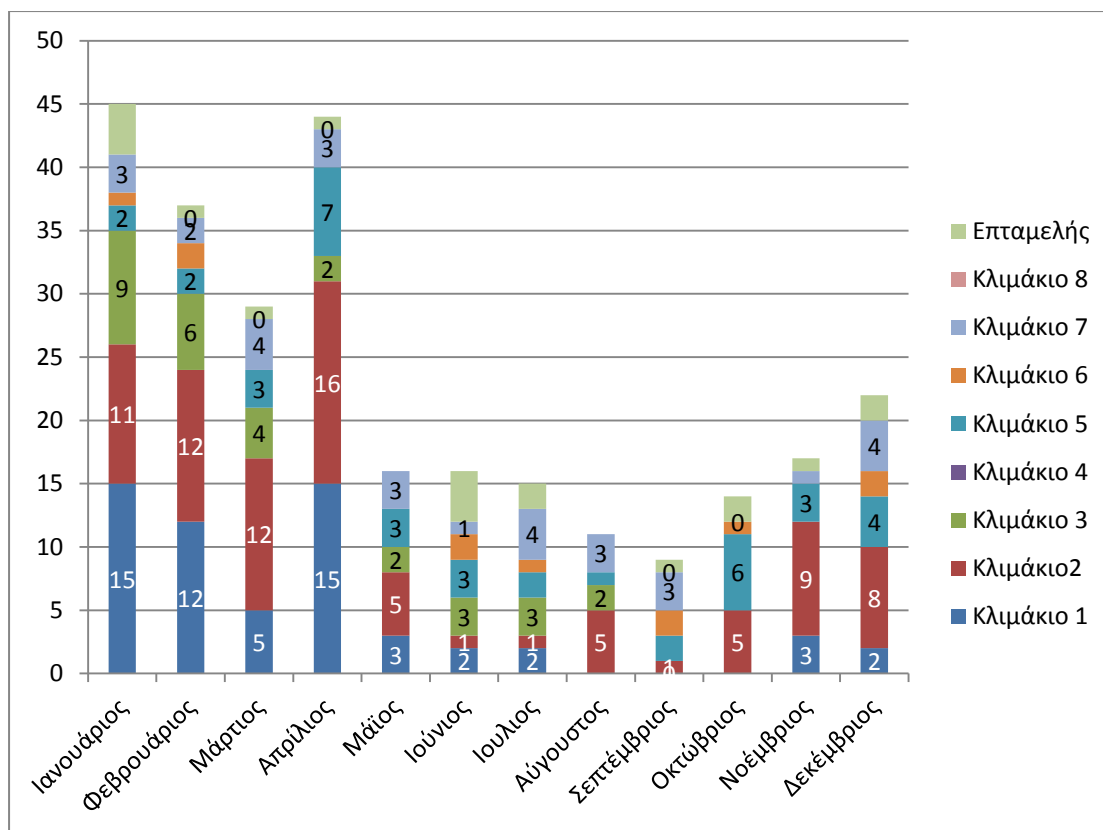
(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

Γράφημα 9: Πλήθος εκδοθεισών οριστικών αποφάσεων ανά κλιμάκιο και ανά μήνα για το έτος 2020.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

Γράφημα 10: Πλήθος εκδοθεισών αποφάσεων προσωρινών μέτρων ανά κλιμάκιο και ανά μήνα για το έτος 2020.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

2.2.2 Χρόνος ολοκλήρωσης υποθέσεων.

Σχετικά με το χρόνο ολοκλήρωσης της εξέτασης των προδικαστικών προσφυγών από την ΑΕΠΠ, ο μέσος χρόνος έκδοσης οριστικής απόφασης επ' αυτών για το έτος 2020 ήταν πενήντα (50) ημέρες, δηλαδή υπολειπόταν του εκ του νόμου τεθέντος ορίου των εξήντα (60) ημερών από την κατάθεση της προδικαστικής προσφυγής για έκδοση απόφασης, τη στιγμή μάλιστα που η Αρχή κατά το έτος 2020 αποτελείτο εν τοις πράγμασι από μέσο όρο από δεκαοκτώ (18) Μέλη κατά τα ανωτέρω, έναντι των τριάντα (30) κατά νόμο προβλεπόμενων.⁸ Ως προς τις αποφάσεις προσωρινών μέτρων, ο αντίστοιχος μέσος χρόνος έκδοσης απόφασης ήταν οκτώ (8) ημέρες, έναντι των δέκα (10) προβλεπομένων στη σχετική διάταξη.

⁸Πρβλ. άρθρα 13 και 18 του ΠΔ 39/2017 (ΦΕΚ Α' 64/04.05.2017).

Ακολουθούν ο Πίνακας 4, όπου αποτυπώνεται ο μέσος χρόνος έκδοσης οριστικών και προσωρινών αποφάσεων (σε ημέρες) για το έτος 2020 και ο Πίνακας 5, στον οποίο εμφανίζεται ο μέσος χρόνος έκδοσης οριστικών και προσωρινών αποφάσεων ανά μήνα, ως επίσης και τα αντίστοιχα διαγράμματα με το μέσο χρόνο έκδοσης οριστικών και προσωρινών αποφάσεων ανά μήνα και ανά κλιμάκιο.

<u>ΕΙΔΟΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ</u>	<u>ΜΕΣΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ</u>
ΟΡΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	50
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΝ ΜΕΤΡΩΝ	8

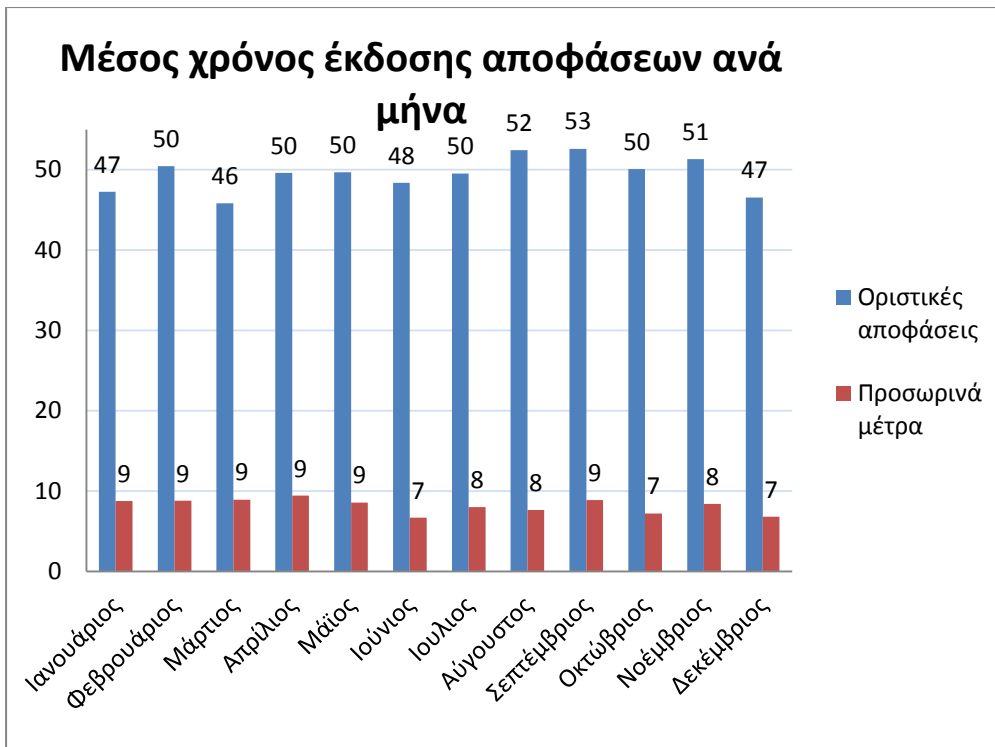
Πίνακας 4: Μέσος χρόνος ολοκλήρωσης υποθέσεων (σε ημέρες) συνολικά για το 2020.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

ΜΕΣΟΣ ΧΡΟΝΟΣ (ΣΕ ΗΜΕΡΕΣ) ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΑΝΑ ΜΗΝΑ							
ΜΗΝΑΣ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΙΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	
ΟΡΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	47	50	46	50	50	48	
ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΜΕΤΡΑ	9	9	9	9	9	7	
ΜΗΝΑΣ	ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ
ΟΡΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	50	52	53	50	51	47	1725
ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΜΕΤΡΑ	8	8	9	7	8	7	275

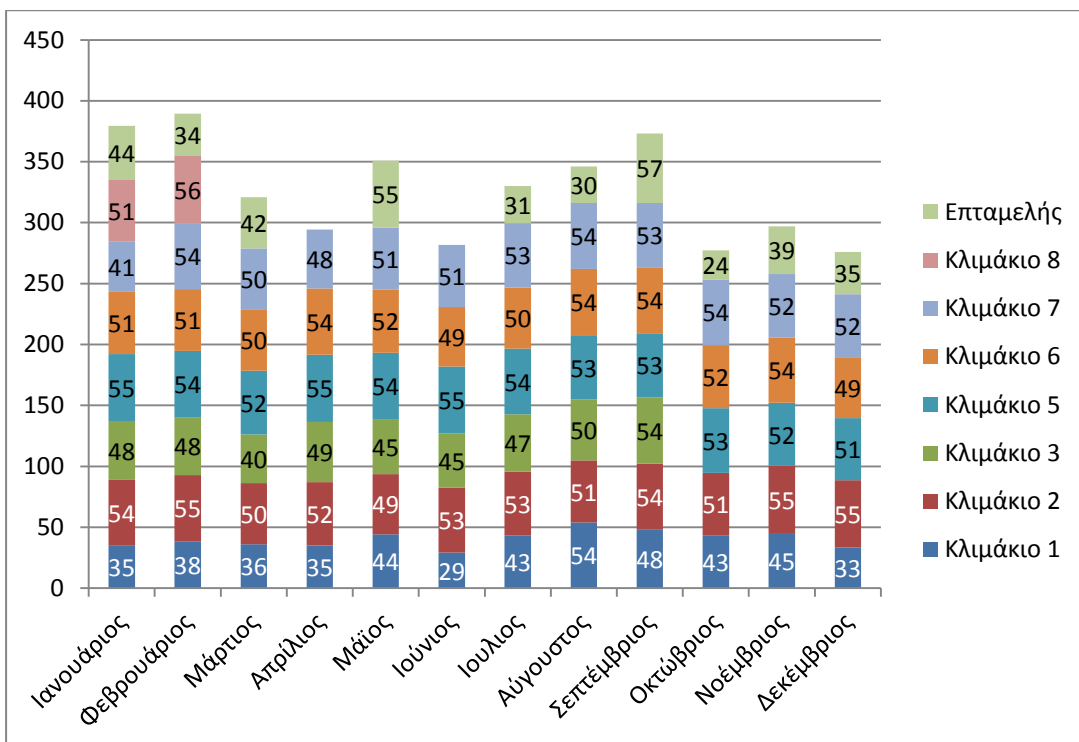
Πίνακας 5: Μέσος χρόνος ολοκλήρωσης υποθέσεων ανά μήνα για το έτος 2020 (σε ημέρες).

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

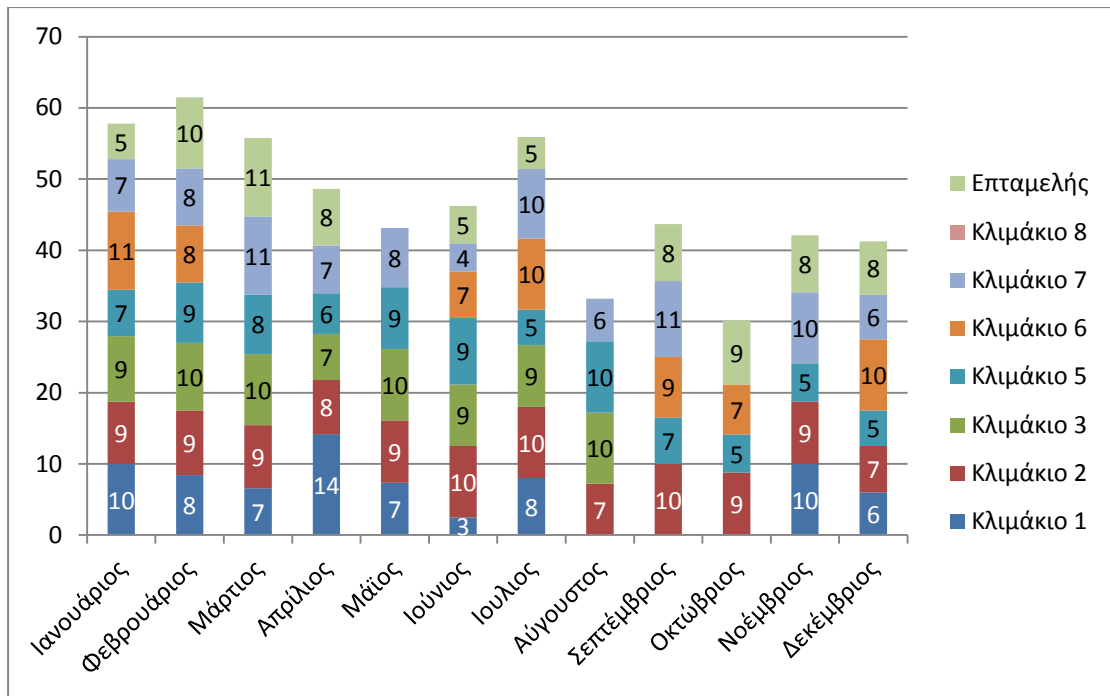
Γράφημα 11: Μέσος χρόνος έκδοσης αποφάσεων ανά μήνα (σε ημέρες).

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

Γράφημα 12: Μέσος χρόνος έκδοσης οριστικών αποφάσεων ανά μήνα και κλιμάκιο (σε ημέρες).

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

Γράφημα 13: Μέσος χρόνος έκδοσης αποφάσεων προσωρινών μέτρων ανά μήνα και κλιμάκιο (σε ημέρες).

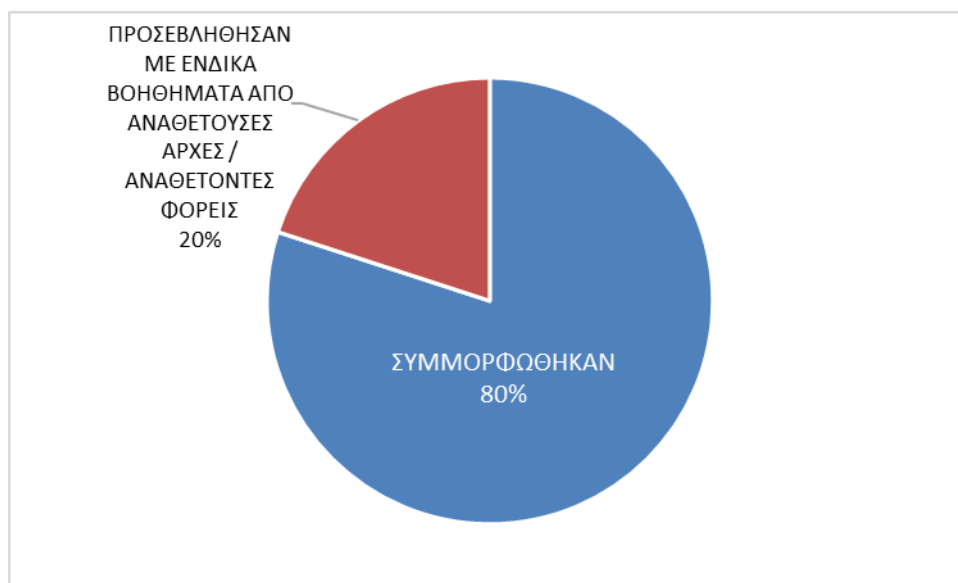
(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

2.2.3 Συμμόρφωση αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων.

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 367, παρ. 3 του ν. 4412/2016 και το άρθρο 18, παρ. 5 του ΠΔ 39/2017, οι αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τις αποφάσεις της ΑΕΠΠ.

Από το γενικό σύνολο των χιλίων τετρακοσίων δεκατεσσάρων (1.725) οριστικών αποφάσεων της Αρχής, οκτακόσιες ενενήντα πέντε (895) εξ αυτών έκαναν δεκτές τις αντίστοιχες προδικαστικές προσφυγές. Με το περιεχόμενο των ως άνω αποφάσεων, δυνάμει των προαναφερθέντων διατάξεων, συμμορφώθηκαν επτακόσιες/-οι δέκα επτά (717) αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς, ενώ οι υπόλοιπες εκατό εβδομήντα οκτώ (178) αποφάσεις προσεβλήθησαν με τα κατά νόμο προβλεπόμενα ένδικα βοηθήματα.

Ακολουθεί σχηματική απεικόνιση των στοιχείων περί συμμόρφωσης των αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων με τις αποφάσεις της ΑΕΠΠ, όπως προβλέπεται στο άρθρο 359 του ν. 4412/2016.

Γράφημα 14: Συμμόρφωση αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

ΕΝΕΡΓΕΙΑ	ΠΛΗΘΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
ΣΥΜΜΟΡΦΩΘΗΚΑΝ	717	80,1
ΠΡΟΣΕΒΛΗΘΗΣΑΝ ΜΕ ΕΝΔΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΕΣ ΑΡΧΕΣ	178	19,9
ΣΥΝΟΛΟ	895	100,0

Πίνακας 6: Συμμόρφωση αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

2.3 Δικαστική προστασία.

2.3.1 Πλήθος κατατεθειμένων ενδίκων βοηθημάτων κατά αποφάσεων της Αρχής.

Σχετικά με τη δικαστική προστασία κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης δημόσιας σύμβασης, κατά το διάστημα από 01.01.2020 έως και 31.12.2020, ασκήθηκαν συνολικά:

- Εξακόσιες πέντε (605) αιτήσεις αναστολής, ήτοι ποσοστό 35,1% του συνόλου των οριστικών αποφάσεων που εξεδόθησαν επί των προδικαστικών προσφυγών το έτος 2020,⁹ εκ των οποίων τετρακόσιες ενενήντα τέσσερις (494) ασκήθηκαν ενώπιον Διοικητικών Εφετείων και εκατό έντεκα (111) ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.
- Διακόσιες εβδομήντα έξι (276) αιτήσεις ακυρώσεως, ήτοι ποσοστό 16,0% του συνόλου των οριστικών αποφάσεων που εξεδόθησαν επί των προδικαστικών προσφυγών το έτος 2020,¹⁰ εκ των οποίων διακόσιες είκοσι δύο (222) ενώπιον Διοικητικών Εφετείων και πενήντα τέσσερις (54) ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.
- Ενενήντα τέσσερις (94) παρεμβάσεις.
- Τρία (3) αιτήματα για χορήγηση προσωρινή διαταγής.
- Μια (1) αίτηση ανάκλησης απόφασης.

2.3.2 Εκδοθείσες δικαστικές αποφάσεις επί των ενδίκων βοηθημάτων.

Επί συνόλου εξακοσίων πέντε (605) αιτήσεων αναστολής, εξεδόθησαν τριακόσιες ογδόντα μια (381) συνολικά δικαστικές αποφάσεις, από τις οποίες εκατόν σαράντα (140) έκαναν δεκτές τις ασκηθείσες αιτήσεις αναστολής. Συνεπώς, επί του συνόλου των αποφάσεων της ΑΕΠΠ του 2020 (ήτοι 1.725) ανεστάλη ποσοστό ύψους 8% αυτών.¹¹

Επί του συνόλου των διακοσίων εβδομήντα έξι (276) αιτήσεων ακυρώσεως, εξεδόθησαν σαράντα εννέα (49) αποφάσεις, από τις οποίες τριάντα πέντε (35) έκαναν δεκτές τις ασκηθείσες αιτήσεις ακύρωσης. Επομένως, ακυρώθηκε ποσοστό 2,0% του συνόλου των χιλίων επτακοσίων είκοσι πέντε (1.725) αποφάσεων της ΑΕΠΠ από τα αρμόδια δικαστήρια.¹²

⁹ Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, κατά το έτος 2020 εξεδόθησαν χίλιες επτακόσιες είκοσι πέντε (1.725) οριστικές αποφάσεις.

¹⁰ Βλ. την αμέσως ανωτέρω υποσημείωση.

¹¹ Σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν στις 12.03.2021 από το Τμήμα Πληροφορικής της ΑΕΠΠ.

¹² Βλ. την αμέσως ανωτέρω υποσημείωση.

Στον κάτωθι συγκεντρωτικό πίνακα εμφανίζονται αναλυτικά ο αριθμός των αιτήσεων αναστολής που ασκήθηκαν κατά αποφάσεων της Αρχής, ανά κατά τόπον και καθ' ύλην αρμόδιο Δικαστήριο, ως επίσης και οι αντίστοιχες εκδοθείσες δικαστικές αποφάσεις.

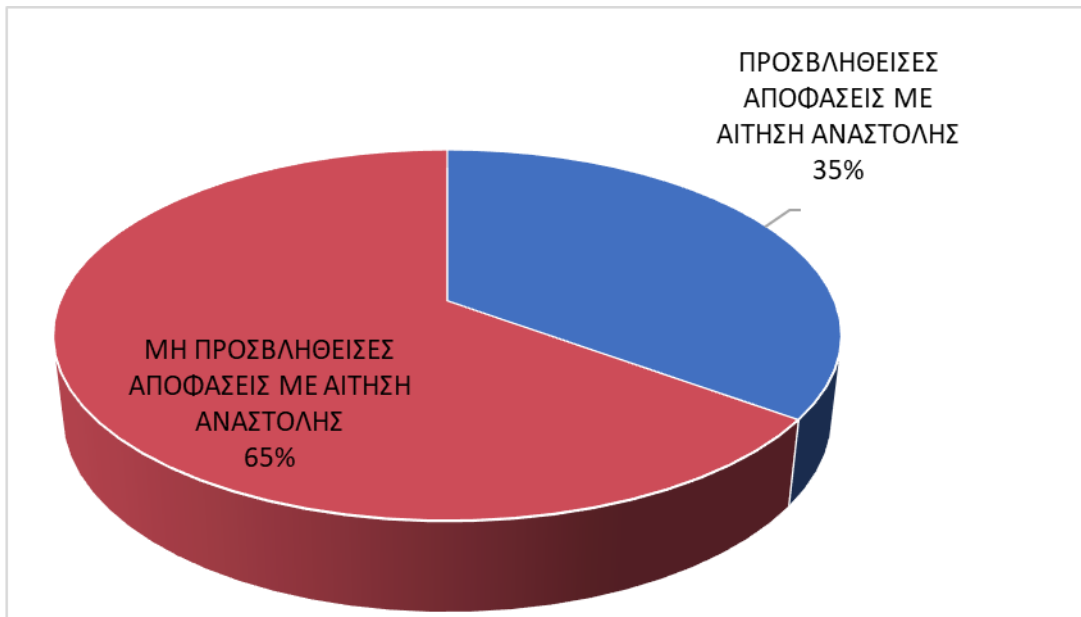
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑΣΤΟΛΗΣ	ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΕΠΙ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΑΝΑΣΤΟΛΗΣ	ΔΕΚΤΕΣ	ΑΠΟΡΡΙΠΤΙΚΕΣ	ΠΑΡΑΠΕΜΠΤΙΚΕΣ	ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΑΙΤΟΥΝΤΟΣ	ΣΤΕΡΕΙΤΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΜΗ ΟΡΙΣΤΙΚΗ
ΔΕΦ ΑΘΗΝΩΝ	177	100	36	63	1	0	0	0
ΔΕΦ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	68	46	12	32	2	0	0	0
ΔΕΦ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	112	83	30	51	2	1	0	0
ΔΕΦ ΠΑΤΡΩΝ	39	26	12	14	0	0	0	0
ΔΕΦ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	7	3	0	3	0	0	0	0
ΔΕΦ ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ	15	6	3	3	0	0	0	0
ΔΕΦ ΛΑΡΙΣΑΣ	32	19	6	13	0	0	0	0
ΔΕΦ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	19	10	5	5	0	0	0	0
ΔΕΦ ΧΑΝΙΩΝ	25	18	7	11	0	2	0	0
ΣΤΕ	111	70	29	34	5	2	2	0
ΣΥΝΟΛΟ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	605	381	140	229	10	5	2	0

Πίνακας 7: Ανάλυση αποφάσεων επί αιτήσεων αναστολής ανά Δικαστήριο.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

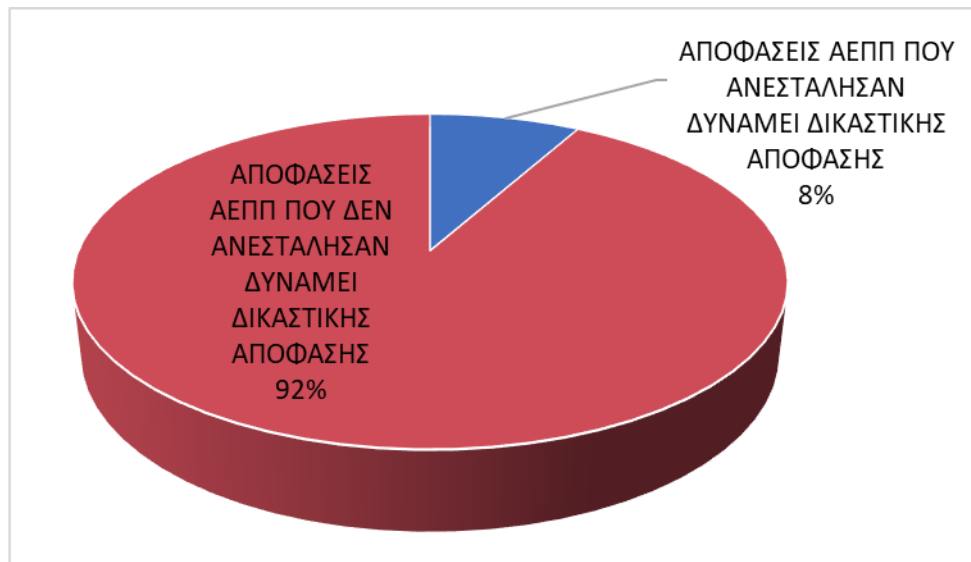

Στο ακόλουθο Γράφημα 14 παρουσιάζονται και σχηματικά, σε ποσοστά επί τοις εκατό (%), οι αποφάσεις της Αρχής που προσεβλήθησαν με αιτήσεις αναστολής ενώπιον των αρμοδίων Δικαστηρίων και στο επόμενο Γράφημα 15, παρουσιάζονται επίσης σχηματικά, σε ποσοστά επί τοις εκατό (%), οι αποφάσεις της ΑΕΠΠ που ανεστάλησαν δυνάμει αποφάσεων των αρμοδίων Δικαστηρίων. Εν συνέχεια, στον Πίνακα 8 που ακολουθεί, εμφανίζονται συγκεντρωτικά στοιχεία για τις αποφάσεις της Αρχής που ανεστάλησαν, επί του συνόλου των εκδοθεισών αποφάσεων κατά το έτος 2020.

Γράφημα 15: Προσβληθείσες αποφάσεις με αίτηση αναστολής ενώπιον των αρμοδίων Δικαστηρίων επί του συνολικού αριθμού αποφάσεων της ΑΕΠΠ έτους 2020.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

Γράφημα 16: Αποφάσεις ΑΕΠΠ που ανεστάλησαν δυνάμει δικαστικών αποφάσεων των αρμοδίων Δικαστηρίων το έτος 2020.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ: Σύμφωνα με τα μέχρι στις 12.03.2021 διαθέσιμα στοιχεία)

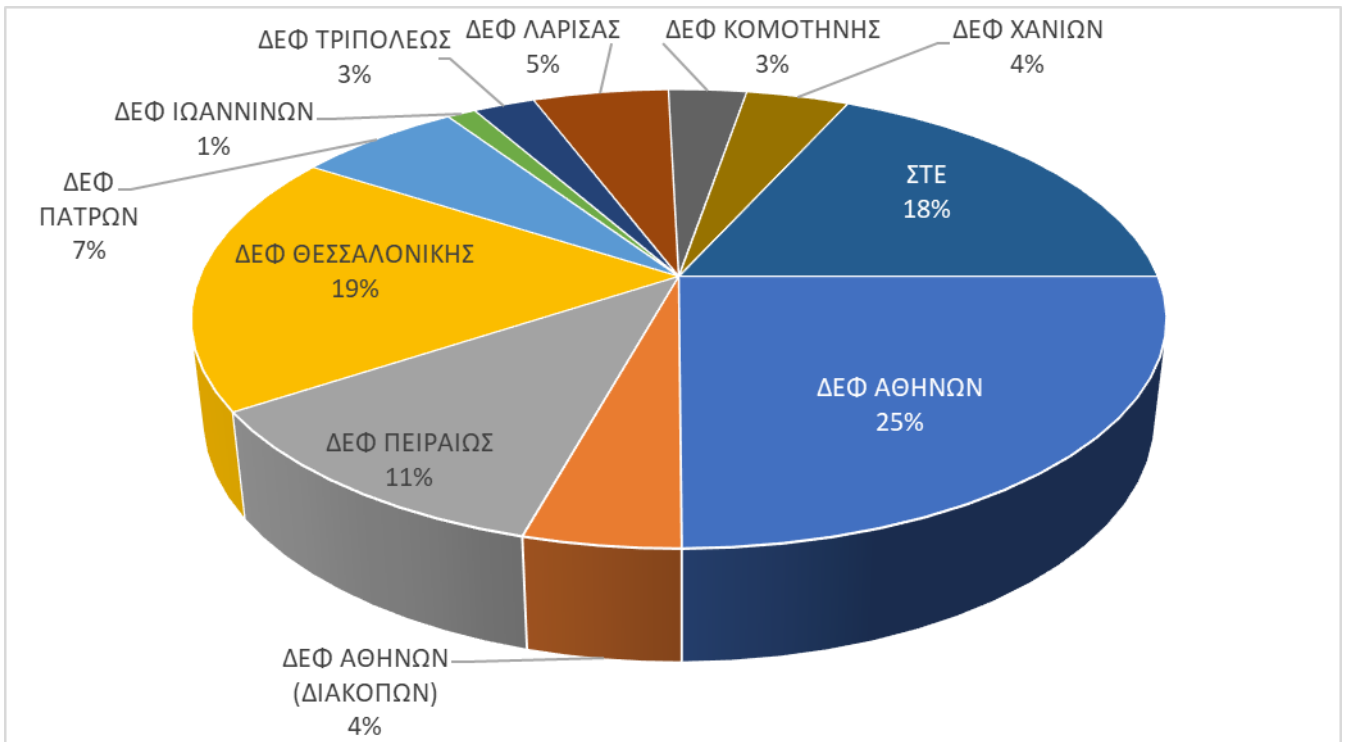
Συνολικός αριθμός αποφάσεων ΑΕΠΠ	1.725
Αποφάσεις ΑΕΠΠ που προσεβλήθησαν με αίτηση αναστολής (%)	605 (35%)
Αριθμός αποφάσεων ΑΕΠΠ που ανεστάλησαν δυνάμει δικαστικών αποφάσεων (%)*	140 (8%)

* Σύμφωνα με τα μέχρι στις 12.03.2021 διαθέσιμα στοιχεία.

Πίνακας 8: Ανάλυση αποφάσεων ΑΕΠΠ που ανεστάλησαν με δικαστική απόφαση.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

Στο ακόλουθο γράφημα εμφανίζονται και σχηματικά τα κατά τόπον και καθ' ύλην Δικαστήρια ενώπιον των οποίων ασκήθηκαν αιτήσεις για την αναστολή αποφάσεων της ΑΕΠΠ:

Γράφημα 17: Απεικόνιση Δικαστηρίων ενώπιον των οποίων ασκήθηκαν αιτήσεις αναστολής κατά αποφάσεων της ΑΕΠΠ.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

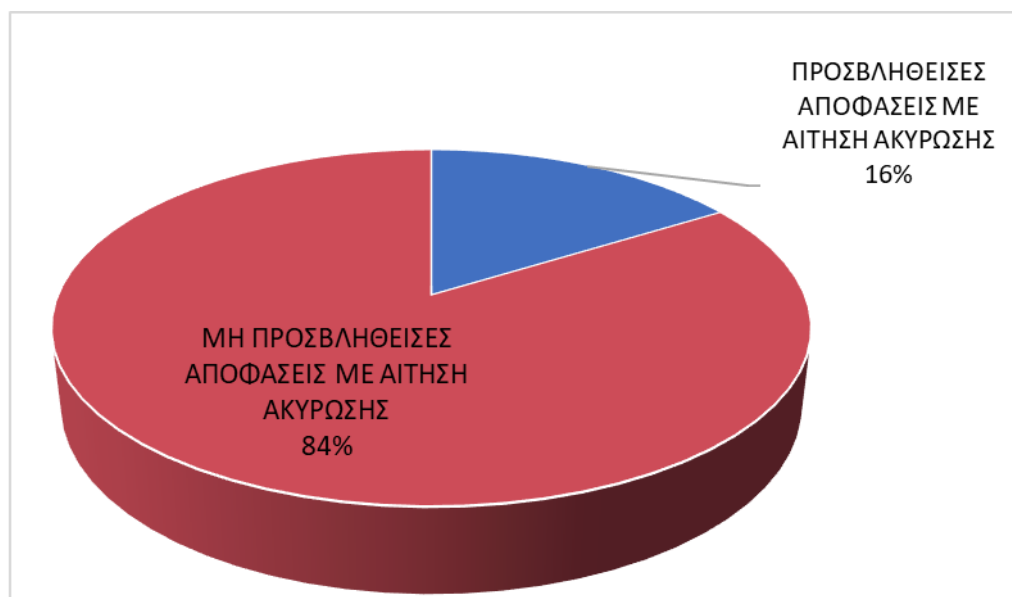
Στον κάτωθι συγκεντρωτικό πίνακα εμφανίζονται αναλυτικά ο αριθμός των αιτήσεων ακύρωσης που ασκήθηκαν κατά αποφάσεων της Αρχής, ανά κατά τόπον και καθ' ύλην αρμόδιο Δικαστήριο, ως επίσης και οι αντίστοιχες δικαστικές αποφάσεις.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΚΥΡΩΣΗΣ	ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΕΠΙ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΑΚΥΡΩΣΗΣ	ΔΕΚΤΕΣ	ΑΠΟΡΡΙΠΤΙΚΕΣ	ΠΑΡΑΠΕΜΠΤΙΚΕΣ	ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΑΙΤΟΥΝΤΟΣ	ΣΤΕΡΕΙΤΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΜΗ ΟΡΙΣΤΙΚΗ
ΔΕΦ ΑΘΗΝΩΝ	106	24	18	5	1	0	0	0
ΔΕΦ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	24	6	5	1	0	0	0	0
ΔΕΦ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	45	3	2	1	0	0	0	0
ΔΕΦ ΠΑΤΡΩΝ	15	4	3	1	0	0	0	0
ΔΕΦ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	1	0	0	0	0	0	0	0
ΔΕΦ ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ	0	0	0	0	0	0	0	0
ΔΕΦ ΛΑΡΙΣΑΣ	8	0	0	0	0	0	0	0
ΔΕΦ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	13	1	1	0	0	0	0	0
ΔΕΦ ΧΑΝΙΩΝ	10	2	1	1	0	0	0	0
ΣΤΕ	54	9	5	4	0	10	0	0
ΣΥΝΟΛΟ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	276	49	35	13	1	10	0	0

Πίνακας 9: Κατηγοριοποίηση αποφάσεων επί αιτήσεων ακύρωσης ανά Δικαστήριο.

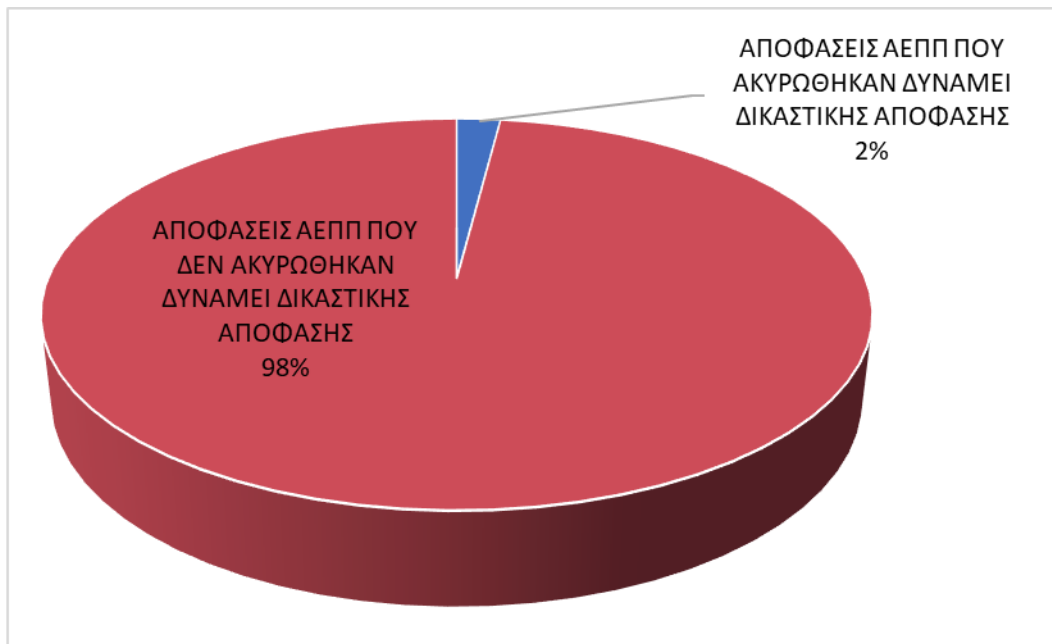
(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ: Σύμφωνα με τα μέχρι στις 12.03.2021 διαθέσιμα στοιχεία)

Στο ακόλουθο Γράφημα 17 παρουσιάζονται και σχηματικά, σε ποσοστά επί τοις εκατό (%), οι αποφάσεις της Αρχής που προσεβλήθησαν με αιτήσεις αναστολής ενώπιον των αρμοδίων Δικαστηρίων και στο επόμενο Γράφημα 18, παρουσιάζονται επίσης σχηματικά, σε ποσοστά επί τοις εκατό (%), οι αποφάσεις της ΑΕΠΠ που ανεστάλησαν δυνάμει αποφάσεων των αρμοδίων Δικαστηρίων. Εν συνεχεία, στον Πίνακα 10 που ακολουθεί, εμφανίζονται συγκεντρωτικά στοιχεία για τις αποφάσεις της Αρχής που ανεστάλησαν, επί του συνόλου των εκδοθεισών αποφάσεων κατά το έτος 2020.

Γράφημα 18: Προσβληθείσες αποφάσεις με αίτηση ακύρωσης ενώπιον των αρμοδίων Δικαστηρίων επί του συνολικού αριθμού αποφάσεων της ΑΕΠΠ έτους 2020.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

Γράφημα 19: Αποφάσεις που ακυρώθηκαν δυνάμει δικαστικών αποφάσεων επί του συνολικού αριθμού αποφάσεων της ΑΕΠΠ του έτους 2020

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ: Σύμφωνα με τα μέχρι στις 12.03.2021 διαθέσιμα στοιχεία)

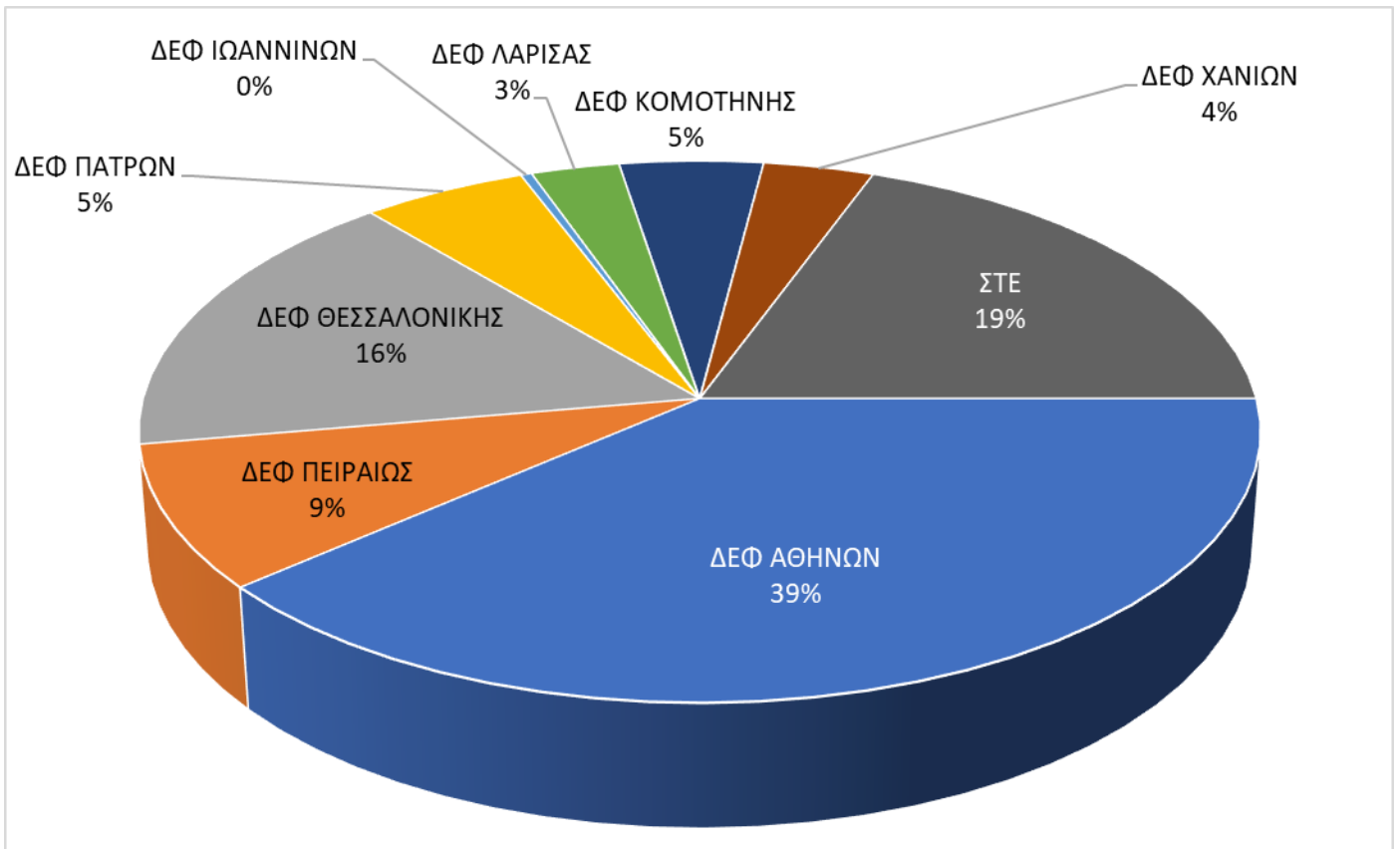
Συνολικός αριθμός αποφάσεων ΑΕΠΠ	1.725
Αποφάσεις ΑΕΠΠ που προσεβλήθησαν με αίτηση ακύρωσης (%)	276 (16%)
Αριθμός αποφάσεων που ακυρώθηκαν δυνάμει δικαστικών αποφάσεων (%)*	35 (2%)

* Σύμφωνα με τα μέχρι στις 12.03.2021 διαθέσιμα στοιχεία.

Πίνακας 10: Ανάλυση αποφάσεων της ΑΕΠΠ που ακυρώθηκαν με δικαστική απόφαση.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

Ακολουθεί γράφημα όπου εμφανίζονται και σχηματικά τα κατά τόπον και καθ' ύλην Δικαστήρια ενώπιον των οποίων ασκήθηκαν αιτήσεις για την ακύρωση αποφάσεων της ΑΕΠΠ:

Γράφημα 20: Απεικόνιση Δικαστηρίων ενώπιον των οποίων ασκήθηκαν αιτήσεις αναστολής κατά αποφάσεων της ΑΕΠΠ.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

2.3.3 Συμμόρφωση της ΑΕΠΠ με δικαστικές αποφάσεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 372, παρ. 5, εδ. α' του ν. 4412/2016, η ΑΕΠΠ έχει δυνατότητα και όχι υποχρέωση συμμόρφωσης προς το διατακτικό δικαστικής απόφασης που κάνει δεκτή σχετική αίτηση αναστολής κατά απόφασής της. Συναφώς, ορισμένες δικαστικές αποφάσεις που εξεδόθησαν και επιδόθηκαν στην Αρχή το έτος 2020 επί

αιτήσεων αναστολής ή αιτήσεων ακύρωσης κατά αποφάσεων της ανέπεμπαν ρητώς την υπόθεση για νέα κρίση στην ΑΕΠΠ.

Στο πλαίσιο αυτό, κατά το έτος 2020, μετά την έκδοση δικαστικών αποφάσεων και των δύο ως άνω κατηγοριών, τα Κλιμάκια επιλήφθησαν εκ νέου δεκαενέα (19) προδικαστικών προσφυγών. Επί αυτών, εξέδωσαν δεκαέξι (16) αποφάσεις, σε συμμόρφωση των σχετικών δικαστικών αποφάσεων, δύο (2) πρακτικά περί μη συμμόρφωσης με αυτές και σε μία (1) περίπτωση δεν εξέδωσαν πρακτικό ή απόφαση.

2.4 Συμπεράσματα έτους 2020.

2.4.1 Συγκριτική επισκόπηση του έργου της Αρχής με τις ομόλογες ευρωπαϊκές Αρχές για το έτος 2019.

Η Αρχή συμμετέχει, εκπροσωπώντας την Ελλάδα, στην ομάδα εμπειρογνομόνων (expert group) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που συγκροτείται από εκπροσώπους οργάνων/αρχών εξέτασης όλων των κρατών- μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενώπιον των οποίων ασκούνται προσφυγές στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων (Network of First Instance Review Bodies on Public Procurement). Λαμβάνοντας υπόψη ότι κατά το χρόνο σύνταξης της Έκθεσης Πεπραγμένων της Αρχής του 2019¹³ δεν είχε ολοκληρωθεί η συλλογή του συνόλου των πληροφοριών που αφορούν στα μέλη του ως άνω δικτύου, προς συμπλήρωση και για την πληρότητα της παρουσίασης του έργου της ΑΕΠΠ του έτους 2019, αμέσως κατωτέρω εκτίθενται συμπληρωματικές σχετικές πληροφορίες.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχτηκαν από το σύνολο των οργάνων/ αρχών που συμμετέχουν στο Δίκτυο, το 2019 ο αριθμός των αποφάσεων που εκδόθηκαν από την ΑΕΠΠ υπερέβη κατά 40% τον ετήσιο αντίστοιχο ευρωπαϊκό μέσο όρο. Πιο συγκεκριμένα, εκδόθηκαν από την ΑΕΠΠ χίλιες τετρακόσιες δεκατέσσερις (1.414) αποφάσεις έναντι του μέσου όρου των λοιπών ομολόγων οργάνων/ αρχών που ανέρχεται σε οκτακόσιες εξήντα επτά (867) αποφάσεις. Συναφώς, κατά το ίδιο ως

¹³ Διαθέσιμη στην ιστοσελίδα https://aapp-procurement.gr/images/Archiki/AEPP_2019.pdf.

άνω έτος, η Αρχή αποδείχτηκε, εκτός από παραγωγικότερη, και ταχύτερη σε σύγκριση με τον μέσο όρο των ομόλογων οργάνων/ αρχών. Συγκεκριμένα, ο μέσος χρόνος έκδοσης οριστικής απόφασης από την ΑΕΠΠ ανήλθε σε σαράντα οκτώ (48) ημέρες έναντι των ενενήντα έξι (96) ημερών του ευρωπαϊκού μέσου όρου.

Πρέπει να σημειωθεί ότι, κατά τη σύνταξη της παρούσας, δεν έχουν ακόμη αποσταλεί τα στοιχεία των οργάνων/ αρχών από το ως άνω δίκτυο που αφορούν στο έργο τους κατά το έτος 2020.

2.4.2 Συγκριτική στατιστική επισκόπηση με το έτος 2019.

Το παρόν κεφάλαιο χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, καθότι παρουσιάζει το ουσιαστικό έργο της Αρχής, τον πυρήνα της δράσης της. Παρά την ιδιαίτερη κατάσταση που επικράτησε σε κάθε τομέα της ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας το έτος 2020, ο κλάδος των δημοσίων συμβάσεων εξακολούθησε να λειτουργεί, και, μαζί με αυτόν, η ΑΕΠΠ, η οποία συνέχισε να παράγει έργο αδιαλείπτως, και μάλιστα σε βαθμό μεγαλύτερο, εν συγκρίσει με τα προηγούμενα έτη λειτουργίας της, όπως ανωτέρω εκτέθηκε. Επιβεβαίωσε δε για μία ακόμα χρονιά ότι αποτελεί όργανο που συστάθηκε με σκοπό την ταχεία και αποτελεσματική επίλυση των διαφορών που προκύπτουν κατά το στάδιο πριν τη σύναψη δημόσιας σύμβασης, το οποίο εμπνέει εμπιστοσύνη σε αναθέτουσες φορείς/ αναθέτοντες φορείς και οικονομικούς φορείς, με την πλειοψηφία των αποφάσεών της να επικυρώνονται από τα αρμόδια Δικαστήρια.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα ανωτέρω αναλυτικά στατιστικά στοιχεία, συνάγεται ότι προσεβλήθη μικρό ποσοστό των αποφάσεων της ΑΕΠΠ ενώπιον των αρμοδίων Δικαστηρίων, λαμβάνοντας υπόψη ότι σε σύνολο χιλίων επτακοσίων είκοσι πέντε (1.725) οριστικών αποφάσεων που εξεδόθησαν από την ΑΕΠΠ το έτος 2020, προσεβλήθησαν με αιτήσεις αναστολής εξακόσιες πέντε (605) εξ αυτών, ήτοι ποσοστό 35%, και με αιτήσεις ακύρωσης διακόσιες εβδομήντα έξι (276), δηλαδή ποσοστό 16% αυτών.

Ιδιαίτερη δε αξία έχει το γεγονός ότι πολύ μικρό ποσοστό δικαστικών αποφάσεων που εξεδόθησαν επί των ανωτέρω ενδίκων βοηθημάτων έκαναν δεκτές τις σχετικές αιτήσεις, επιβεβαιώνοντας την ποιοτική αποτελεσματικότητα της Αρχής.

Ειδικότερα, οι αποφάσεις Δικαστηρίων που έκαναν δεκτές τις αιτήσεις αναστολής ανέρχεται σε ποσοστό 8% (140 επί συνόλου 1.725 οριστικών αποφάσεων), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό που αφορά στις αιτήσεις ακύρωσης ανέρχεται σε 2% (35 επί συνόλου 1.725 οριστικών αποφάσεων).

Τα ανωτέρω στοιχεία συνιστούν αδιαμφισβήτητο τεκμήριο ότι οι στόχοι που ο νομοθέτης είχε θέσει με τη σύσταση της Αρχής επιτεύχθηκαν. Λαμβάνοντας δε υπόψη την κατάσταση που επικράτησε το έτος 2020, η επιθυμία του νομοθέτη για διεξαγωγή του συνόλου των διαδικασιών ενώπιόν της με χρήση Τ.Π.Ε. συνέβαλε ουσιωδώς στην απρόσκοπτη λειτουργία αυτής, και, όπως αποδείχθηκε, βάσει των ανωτέρω στοιχείων, στη λειτουργία με ρυθμούς ακόμα μεγαλύτερους, σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη. Η ΑΕΠΠ, αποδείχθηκε, γι' ακόμα μία φορά, εκ των ανωτέρω καταγεγραμμένων αποτελεσμάτων, ότι αφενός συμβάλλει ουσιωδώς στην αποσυμφόρηση των υποθέσεων που καταλήγουν στα αρμόδια Δικαστήρια, αφετέρου ότι οι υποθέσεις τις οποίες επιλαμβάνονται (ενν. τα Δικαστήρια) είναι επαρκώς εκκαθαρισμένες, οι δε προσβαλλόμενες αποφάσεις της Αρχής, στην πλειοψηφία τους, κατά βάση ορθές, με αποτέλεσμα αυτές να επικυρώνονται δικαστικά. Η εμπέδωση του κλίματος εμπιστοσύνης και της νομικής και επιστημονικής επάρκειας των αποφάσεων της ΑΕΠΠ καταδεικνύεται και από τα χαμηλά ποσοστά των αποφάσεων της που προσεβλήθησαν ενώπιον των αρμοδίων Δικαστηρίων με τα σχετικά ένδικα βοηθήματα.

Σε κάθε περίπτωση, το εμπειριστατωμένο της κρίσεως των αποφάσεων της Αρχής και η ποιότητα αυτών πρέπει να ιδωθούν και να αξιολογηθούν συνδυαστικά, λαμβανομένων υπόψη τόσο του όγκου των εισαγόμενων υποθέσεων, που αυξάνεται συνεχώς με την πάροδο των ετών, της πολυπλοκότητας των εξεταζόμενων υποθέσεων, του αριθμού των υπηρετούντων Μελών της Αρχής, ο οποίος, καθ' όλο το έτος 2020, υπολείπεται σημαντικά των οικείων νομοθετικών προβλέψεων αλλά και των επικρατούσων ιδιαίτερων συνθηκών της πανδημίας, λόγω της εξάπλωσης του κορωνοϊού COVID-19. Ως προεκτέθηκε, το έτος 2020 υπηρετούσαν πραγματικά στην Αρχή κατά μέσο όρο δεκαοκτώ (18) Μέλη, έναντι των τριάντα (30) κατά νόμο προβλεπόμενων, όπως αναφέρθηκε εκτενώς ανωτέρω.

Κατωτέρω παρατίθεται και σχηματικά συγκριτική επισκόπηση του έργου της Αρχής κατά το έτος 2020 με τα έτη 2018 και 2019:

ΣΤΟΙΧΕΙΑ	2018	2019	2020	% μεταβολής του 2020 από το 2019
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ	1.408	1.618	2.041	26%
ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΡΙΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	1.154	1.414	1.725	22%
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	535	582	275	-53%
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	538	814	1.306	60%
ΜΕΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΘΕΙΣΑ ΑΞΙΑ (σε €) ΑΝΑ	1.917.044,5	4.191.896,5	3.710.562,8	-11%
ΜΕΣΟ ΥΨΟΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΟΥ ΠΑΡΑΒΟΛΟΥ (σε €) ΑΝΑ	2.236,8	2.503,2	3469,6	39%

¹ Δεν έχει αφαιρεθεί η αξία των προσφυγών που αφορούν ίδιες διακηρύξεις.

² Αφορά τις Προσφυγές που έχουν απορριφθεί από την ΑΕΠΠ με οριστική απόφαση.

Πίνακας 11: Συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία των ετών 2018, 2019 και 2020.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

Από τον ανωτέρω πίνακα αποδεικνύεται ότι κατά το έτος 2020 οι προδικαστικές προσφυγές που εισήχθησαν προς εξέταση στην Αρχή ήταν κατά 26% περισσότερες εν συγκρίσει με τις προσφυγές που κατατέθηκαν το έτος 2019. Αντίστοιχα, οι εκδοθείσες οριστικές αποφάσεις παρουσίασαν αύξηση της τάξης του 22%. Οι κατατεθείσες παρεμβάσεις ομοίως αυξήθηκαν, σε ποσοστό 60% σε σύγκριση με τις παρεμβάσεις του 2019. Αναφορικά δε με τη μέση προϋπολογισθείσα αξία ανά προδικαστική προσφυγή, παρατηρείται ότι, και κατά το έτος 2020, η ΑΕΠΠ επιλήφθηκε υποθέσεων ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, γεγονός που επιρρωνύει τη σημασία σύστασής της, ως ασφαλιστικής δικλείδας και εν γένει ως τρόπου διασφάλισης τόσο του δημοσίου συμφέροντος, όσο και των συμφερόντων των οικονομικών φορέων κατά το στάδιο πριν τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων.

	ΕΤΟΣ		ΣΥΝΟΛΟ
	2019	2020	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΡΡΙΠΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	714 (50,5%)	828 (48,1%)	1.542
ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΚΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	700 (49,5%)	895 (51,9%)	1.595
ΣΥΝΟΛΟ	1.414 (100%)	1.723 (100%)	3.137

Πίνακας 12: Συγκριτικός πίνακας δεκτών και απορριπτικών αποφάσεων της ΑΕΠΠ επί προδικαστικών προσφυγών των ετών 2019 και 2020.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

Στον ως άνω πίνακα εμφανίζεται σύγκριση του αριθμού και του ποσοστού των δεκτών και απορριπτικών αποφάσεων που εξεδόθησαν από την Αρχή επί των προδικαστικών προσφυγών κατά τα έτη 2019 και 2020. Δεν παρατηρείται κάποια αξιόλογη διαφορά και απόκλιση μεταξύ των ως άνω ετών. Από στατιστικής σκοπιάς, η παραπάνω σχέση μεταξύ του είδους οριστικής απόφασης και του έτους δεν είναι στατιστικά σημαντική (Έλεγχος Χ2, p-value=0,184).

	ΕΤΟΣ		ΣΥΝΟΛΟ
	2019	2020	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΡΡΙΠΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	122 (21,0%)	29 (10,5%)	151
ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΚΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	460 (79,0%)	246 (89,5%)	706
ΣΥΝΟΛΟ	582 (100%)	275 (100%)	857

Πίνακας 13: Συγκριτικός πίνακας δεκτών και απορριπτικών αποφάσεων επί αιτημάτων χορήγησης προσωρινών μέτρων των ετών 2019 και 2020.

(Πηγή: Τμήμα Πληροφορικής ΑΕΠΠ)

Στον ανωτέρω πίνακα, όπου εμφανίζονται οι αριθμοί και τα αντίστοιχα ποσοστά δεκτών και απορριπτικών αποφάσεων της ΑΕΠΠ επί των αιτημάτων χορήγησης προσωρινών μέτρων, παρατηρείται ότι κατά το έτος 2020 παρουσιάστηκε αύξηση της έκδοσης αποφάσεων που έκαναν δεκτά τα αιτήματα προσωρινών μέτρων, σε σχέση με τις αντίστοιχες αποφάσεις του έτους 2019, ήτοι ποσοστό 89,5% και 79,0%, αντίστοιχα. Από τον στατιστικό έλεγχο των ως άνω στοιχείων προκύπτει ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ του είδους της προσωρινής απόφασης και του έτους (Έλεγχος χ^2 , p -value<0,001).

2.5 Παρουσίαση οικονομικών δεδομένων για το έτος 2020- Η συμβολή της ΑΕΠΠ στην ελληνική οικονομία.

Κατά το οικονομικό έτος 2020, τα ταμειακά έσοδα της Αρχής, αποκλειστικά από την κράτηση 0,06% επί του συνόλου της αξίας των συμβάσεων κατά την καταβολή των αμοιβών για την αγορά αγαθών και την λήψη παροχής υπηρεσιών, ανήλθαν σε ποσό ύψους 3.921.822,35 €. Αντίστοιχα, οι δαπάνες της ΑΕΠΠ για λειτουργικά έξοδα, έξοδα μισθοδοσίας και εργοδοτικές εισφορές ανήλθαν στο ποσό των 1.904.846,66 €, γεγονός το οποίο συνεπάγεται ότι το καθαρό (θετικό) ταμειακό αποτέλεσμα της χρήσης του 2020, την 31.12.2020, ανήλθε στο ποσό των 2.016.975,69 €. Τα παραπάνω χρηματικά ποσά αποτελούν τα καθαρά υπόλοιπα του τακτικού προϋπολογισμού της Αρχής και δεν περιλαμβάνουν εισπραττόμενα ποσά κρατήσεων υπέρ τρίτων.

Συνεπώς, την 31.12.2020, το καθαρό ταμειακό πλεόνασμα της Αρχής, συμπεριλαμβανομένων και των χρηματικών αποθεματικών προηγούμενων χρήσεων ύψους 2.307.474,32, ανήρχετο στο ποσό των 4.324.450,01 €, γεγονός το οποίο συνεπάγεται αύξηση στα συνολικά ταμειακά διαθέσιμα από το έτος 2019, κατά 187%.

Επισημαίνεται ότι κατά το έτος 2020, το σύνολο των δαπανών της Αρχής καλύφθηκε από τα ως άνω έσοδα, χωρίς να προκληθεί πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση στον Κρατικό Προϋπολογισμό.¹⁴

Σχετικά με την συμβολή της Αρχής στα έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, το συνολικό ποσό των παραβόλων που κατέπεσαν υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου κατά την άσκηση των προδικαστικών προσφυγών έτους 2020 ανέρχεται στο ποσό των δύο εκατομμυρίων εξακοσίων δεκατριών χιλιάδων οκτακοσίων εξήντα επτά ευρώ και τριάντα εννιά λεπτών (2.613.867,39 €).

Τα ποσά των παραβόλων που κατέπεσαν υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου διαχρονικά εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΟΣΑ ΥΠΕΡ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

ΕΤΟΣ	ΠΑΡΑΒΟΛΑ ΠΟΥ ΚΑΤΕΠΕΣΑΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟ 2019
2017 (22/6/2017-31/12/2017)	290.196,69	
2018	1.380.088,68	
2019	1.868.911,00	
2020	2.613.867,39	139,86%
ΣΥΝΟΛΟ	6.153.063,76	

Πίνακας 1: Διαχρονική εξέλιξη καταπτώσεων υπέρ Ελληνικού Δημοσίου (ποσά σε Ευρώ).

(Πηγή: Τμήμα Λογιστικής Παρακολούθησης και Πληρωμής Δαπανών ΑΕΠΠ)

¹⁴ Ομοίως και κατά το έτος 2019.

Επισημαίνεται ότι ο συνολικός αριθμός διεκπεραιωθέντων παραβόλων κατά το διατακτικό αποφάσεων της Αρχής κατά το έτος 2020 ήταν 1.747.

Η ΑΕΠΠ, μέσα από τον θεσμικό και ουσιαστικό της ρόλο, συνέβαλε σημαντικά στην ελληνική οικονομία. Κατά το οικονομικό έτος 2020, το σύνολο του προϋπολογισμού διαγωνισμών στο πλαίσιο των οποίων ασκήθηκαν προδικαστικές προσφυγές ενώπιόν της ανήλθε στο ποσό των 7.102.017.174,08 € χωρίς Φ.Π.Α., γεγονός το οποίο καταδεικνύει τον σπουδαίο ρόλο της Αρχής ως θεσμικό προστάτη της εθνικής οικονομίας και της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας.

Πράγματι, αναφορικά με τους οικονομικούς φορείς, οι λειτουργίες της Αρχής διασφαλίζουν την ταχύτητα και την αντικειμενικότητα της διαδικασίας παροχής προστασίας, δίχως το υψηλό κόστος και τις καθυστερήσεις που συνεπάγεται για τις επιχειρήσεις η άσκηση ενδίκων βοηθημάτων, συντελούν δε σημαντικά στη μείωση της γραφειοκρατίας, καθότι τηρείται και εφαρμόζεται ένα απόλυτα ψηφιοποιημένο πλαίσιο που περιβάλλει τις προδικαστικές προσφυγές, από την άσκηση, την αρχειοθέτησή τους και την κοινοποίηση οποιονδήποτε τυχόν εγγράφων.

Επιπλέον, η δυνατότητα άσκησης προδικαστικής προσφυγής συμβάλλει στον ουσιαστικό έλεγχο επί των δυνητικά αδιαφανών διαδικασιών του διαγωνιστικού σταδίου των δημοσίων συμβάσεων, μειώνει τα εμπόδια εισόδου για τις νέες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις στη σχετική αγορά στην οποία δραστηριοποιούνται, δημιουργεί συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού, καθώς και ευκαιριών ανάπτυξης για τους οικονομικούς φορείς.

Στο πλαίσιο αυτό, περιορίζονται σε μεγάλο βαθμό οι οικονομικές στρεβλώσεις, προάγεται η δικαιότερη κατανομή των οικονομικών πόρων και οπωσδήποτε η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα της διάθεσης των δημοσίων κονδυλίων, αλλά και η περαιτέρω ανάπτυξη της δυνατότητας χρήσης των δημοσίων συμβάσεων ως μέσο άσκησης οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής, δια της πραγματοποίησης των δημοσίων δαπανών και δημοσίων επενδύσεων.

Τα μελλοντικά αποτελέσματα της λειτουργίας της ΑΕΠΠ αναμένεται να είναι η πλέον βιώσιμη ανάπτυξη του δημοσίου τομέα αναφορικά με τις προμήθειες

αγαθών και υπηρεσιών, η διαμόρφωση επιχειρησιακής κουλτούρας για τις αναθέτουσες αρχές / τους αναθέτοντες φορείς με κύρια στοιχεία την έμφαση στη διαφάνεια και την ίση μεταχείριση των οικονομικών φορέων, η τόνωση των επενδύσεων, η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης, καθώς και η συστηματοποίηση των διαδικασιών προκηρύξεων, προς μια στρατηγική και βιώσιμη κατεύθυνση.

Κεφάλαιο 3: Η Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ως παράγοντας διαμόρφωσης των εξελίξεων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων.

3.1 Αποφάσεις ιδιαίτερης σημασίας της Επταμελούς Σύθεσης της Αρχής.

Η Αρχή εισήλθε το 2020 στο τέταρτο έτος λειτουργίας της, εδραιώνοντας το ρόλο της ως θεσμικός φορέας διασφάλισης της νομιμότητας και εμπέδωσης της εμπιστοσύνης των οικονομικών φορέων στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Η διοικητική νομολογία της Επταμελούς Σύθεσης της Αρχής, η οποία κατ' επιταγή του νομοθέτη επιλαμβάνεται υποθέσεων που παρουσιάζουν μεγάλη σπουδαιότητα, είτε λόγω του αντικειμένου τους, είτε λόγω των νομικών ζητημάτων που τίθενται με τις σχετικές προδικαστικές προσφυγές,¹⁵ συνέβαλε και το 2020 σε γόνιμο διάλογο με τα διοικητικά δικαστήρια και το Συμβούλιο της Επικρατείας, καθοριστικά προς την κατεύθυνση αυτή.

Ειδικότερα, το έτος 2020 εισήχθησαν στην Επταμελή Σύθεση της ΑΕΠΠ προς εξέταση είκοσι οκτώ (28) προδικαστικές προσφυγές και εκδόθησαν επί αυτών ισάριθμες αποφάσεις. Εν είδει σύντομου απολογισμού του έργου της Επταμελούς Σύθεσης της Αρχής κατά το έτος 2020, από την οποία εξετάζονται υποθέσεις μείζονος σημασίας, κατωτέρω παρατίθενται ενδεικτικά ορισμένα από τα ζητήματα που την απασχόλησαν, με την επισήμανση ότι δεν πρόκειται για εξαντλητική παράθεση, αλλά για επιλογή εκείνων που παρουσιάζουν ευρύτερο ενδιαφέρον.

Αρμοδιότητα ΑΕΠΠ-Ισχύς του Κανονισμού Προμηθειών της Εταιρείας Ακινήτων του Δημοσίου Α.Ε. (ΕΤΑΔ ΑΕ) (ΑΕΠΠ Επταμελής 1/2020 και 2/2020).

Επί προδικαστικών προσφυγών οικονομικού φορέα κατά αποφάσεων της ΕΤΑΔ ΑΕ περί απόρριψης των οικονομικών του προσφορών, στο πλαίσιο διαγωνιστικών διαδικασιών παροχής υπηρεσιών φύλαξης προϋπολογισμού άνω των εξήντα χιλιάδων ευρώ και κάτω των ορίων της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, εξετάστηκε από την Επταμελή Σύθεση της Αρχής εάν η ΑΕΠΠ είναι εν προκειμένω καθ' ύλην αρμόδια ή εάν, κατ' εξαίρεση, η αρμοδιότητα εξέτασης των προσφυγών αυτών ανήκει στην αναθέτουσα αρχή, βάσει των οριζομένων στον Κανονισμό Προμηθειών της.

¹⁵ Άρθρο 6 π.δ. 38/2017.

Η Επταμελής Σύνοψη της ΑΕΠΠ έκρινε ότι οι υπό κρίση προσφυγές είχαν παραδεκτώς ασκηθεί ενώπιον της, σύμφωνα με τις διατάξεις του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, ερμηνεύοντας το οικείο κανονιστικό πλαίσιο (άρθρα 375 και 377 του ν. 4412/2016, άρθρο 20 του ν. 2636/1998, άρθρο 4 του ν. 3193/2003 και άρθρο έκτο του ν. 4431/2016) και τον Κανονισμό Προμηθειών της ΕΤΑΔ ΑΕ, βάσει του οποίου προκηρύχθηκε η ένδικη διαγωνιστική διαδικασία, έκρινε ότι έχει απολέσει το εξουσιοδοτικό του έρεισμα. Επιπλέον, σημείωσε ότι, ακόμη και στην περίπτωση που θεωρείτο ότι, βάσει της ειδικής μεταβατικής διάταξης του άρθρου 377 παρ. 5 του ν. 4412/2016, ο Κανονισμός Προμηθειών της ΕΤΑΔ ΑΕ παραμένει σε ισχύ, από το άρθρο 28 του Κανονισμού αυτού δεν προκύπτει ότι θεσπίζεται παρέκκλιση από το καθεστώς έννομης προστασίας του ν. 4412/2016. Περαιτέρω, η Επταμελής Σύνοψη τόνισε ότι το πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016 αποσυνδέεται από τα εκάστοτε ισχύοντα κατώτατα όρια για την υπαγωγή ορισμένης σύμβασης στις διατάξεις της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, καθώς και της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ και ότι, αντιθέτως, θεσπίζεται ενιαία ρύθμιση, σύμφωνα με την οποία στις διατάξεις του ως άνω Βιβλίου υπάγονται και συμβάσεις των οποίων η εκτιμώμενη αξία υπολείπεται των σχετικών κατώτατων ορίων, εφόσον αυτή είναι ανώτερη των εξήντα χιλιάδων Ευρώ, χωρίς ΦΠΑ. Ακόμη, σημείωσε ότι, και υπό την εκδοχή πως ο ως άνω Κανονισμός ερμηνεύεται κατά τρόπο ώστε, παρά την καθιέρωση προδικαστικής προσφυγής ενώπιον της ΑΕΠΠ, ασκείται ένσταση ενώπιον της ίδιας της αναθέτουσας εταιρίας, μία τέτοια ερμηνεία αντιβαίνει στους Ευρωπαϊκούς κανόνες, όπως αυτοί ερμηνεύονται από τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Ερμηνευτική Ανακοίνωση της Επιτροπής της 1-8-2006 (ΕΕ C 179/2). Τέλος, υπογράμμισε ότι, σε αντίθεση με το προϊσχύσαν δικονομικό καθεστώς, πλέον η προστασία αυτή παρέχεται από εντελώς αυτοτελές από την αναθέτουσα και ανεξάρτητο όργανο, ήτοι την ΑΕΠΠ. Συνεπώς, η μη επίλυση από την τελευταία διαφορών επί διαδικασιών που κατά νόμο υπάγονται στην αρμοδιότητά της, συνιστά μη νόμιμη απόκλιση από την αρχή του ενωσιακού δικαίου που ορίζει ότι τα διαθέσιμα ένδικα μέσα δεν πρέπει είναι λιγότερο αποτελεσματικά από εκείνα που ισχύουν για παρεμφερείς καταγγελίες βάσει του εθνικού δικαίου (αρχή της ισοδυναμίας).

Οι ως άνω κρίσεις της ΑΕΠΠ δεν έγιναν δεκτές από το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών (βλ. σχετικώς την με αρ. 99/2020 απόφαση του εν λόγω Δικαστηρίου), το οποίο, ερμηνεύοντας το ως άνω κανονιστικό πλαίσιο, απεφάνθη ότι ο Κανονισμός Προμηθειών της ΕΤΑΔ ΑΕ δεν καταργήθηκε ρητά από τις διατάξεις του άρθρου 377 του ν. 4412/2016, ούτε από κάποια άλλη διάταξη και, συνεπώς, δεν προκύπτει σαφής βούληση του νομοθέτη για αυτοδίκαιη κατάργησή του. Ενόψει αυτού κρίθηκε ότι, εν προκειμένω, εφαρμοστέες τυγχάνουν οι διατάξεις του προαναφερόμενου Κανονισμού που προβλέπουν υποβολή ένστασης ενώπιον της αναθέτουσας αρχής και όχι προδικαστικής προσφυγής ενώπιον της ΑΕΠΠ.

Ευχέρεια οικειοθελούς συμμόρφωσης με απόφαση που δέχθηκε αίτηση αναστολής (ΑΕΠΠ Επταμελής 5/2020).

Σύμφωνα με το ιστορικό της εισαγγελείας ενώπιον της ΑΕΠΠ υπόθεσης, κατά τη διενέργεια ανοικτού διαγωνισμού για την ανάδειξη αναδόχου για την παροχή υπηρεσιών φύλαξης, μετά την αποσφράγιση και αξιολόγηση των τεχνικών και οικονομικών προσφορών των συμμετεχόντων, αναδείχθηκε προσωρινός ανάδοχος του διαγωνισμού. Κατά της απόφασης περί ανάδειξης προσωρινού αναδόχου ασκήθηκε προσφυγή ενώπιον της Αρχής από έτερη συμμετέχουσα εταιρία, η οποία έγινε δεκτή και ακυρώθηκε η σχετική απόφαση. Εν συνεχεία, το αρμόδιο Διοικητικό Εφετείο ανέστειλε την εκτέλεση της ως άνω απόφασης της ΑΕΠΠ και, σε συμμόρφωση προς την απόφαση του Διοικητικού Εφετείου, η αναθέτουσα αρχή επανήλθε και κατακύρωσε το διαγωνισμό στον καταρχήν αναδειχθέντα προσωρινό ανάδοχο. Κατά της τελευταίας αυτής απόφασης της αναθέτουσας αρχής ασκήθηκε προδικαστική προσφυγή, με την προσφεύγουσα να ισχυρίζεται ότι μη νομίμως η αναθέτουσα αρχή αποφάσισε την ανάδειξη του συγκεκριμένου προσωρινού αναδόχου, σε συμμόρφωση προς την απόφαση αναστολής του Διοικητικού Εφετείου. Τούτο διότι, στην προκειμένη ένδικη διαφορά, ούτε η αναθέτουσα αρχή ήταν διάδικος, ούτε στην ανοιγείσα δίκη, επί της οποίας εξεδόθη η ως άνω απόφαση αναστολής του Δικαστηρίου, ήταν συμπροσβαλλόμενη οποιαδήποτε απόφασή της, ούτε δε με την ανωτέρω δικαστική απόφαση ανεστάλη η εκτέλεση οποιασδήποτε απόφασής της. Αντίθετα, όπως ισχυρίστηκε η προσφεύγουσα, η αναθέτουσα αρχή όφειλε να αναμείνει την ΑΕΠΠ να εκδώσει είτε τη δική της απόφαση συμμόρφωσης

προς την απόφαση του Δικαστηρίου, είτε τη μη συμμόρφωσή της προς αυτήν, μέχρι να εκδοθεί απόφαση επί τυχόν ασκηθείσας αίτησης ακύρωσης. Εν ολίγοις, η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε ότι μη νομίμως η αναθέτουσα αρχή υποκατέστησε την ΑΕΠΠ και τις κατά νόμο αρμοδιότητές της. Ο επιλεγείς προσωρινός ανάδοχος, με την ιδιότητα του παρεμβαίνοντος στην προκειμένη υπόθεση, επικαλέστηκε το άρθρο 372, παρ. 5 του ν. 4412/2016, σύμφωνα με το οποίο, αν γίνει δεκτή αίτηση αναστολής κατά απόφασης της ΑΕΠΠ που ακύρωσε απόφαση αναθέτουσας αρχής, η τελευταία δύναται με νεότερη πράξη της να θεωρήσει ισχυρή πλέον την απόφασή της, που είχε ακυρώσει η Αρχή, προκειμένου να μην καθυστερεί περαιτέρω η διαγωνιστική διαδικασία. Επί των ανωτέρω ισχυρισμών, και ερμηνεύοντας παράλληλα το άρθρο 372, παρ. 5 του ν. 4412/2016, έγινε δεκτό από την ΑΕΠΠ ότι η χορηγούμενη από το αρμόδιο Δικαστήριο αναστολή εκτέλεσης της ανασταλείσας απόφασης της ΑΕΠΠ, κατόπιν προσφυγής της αναθέτουσας αρχής, αναφέρεται μόνο στην αδυναμία εκτέλεσής της και δεν αφορά ούτε στην ισχύ της, η οποία εξακολουθεί να παράγει τα έννομα αποτελέσματά της, μη αποβαλλόμενη από την ισχύουσα έννομη τάξη, ούτε το κύρος της, καθόσον αυτή περιβάλλεται από το τεκμήριο νομιμότητας. Συνεπώς, αναστολή εκτέλεσης απόφασης της Αρχής, με την οποία ακυρώθηκε εκτελεστή πράξη της αναθέτουσας αρχής, δεν συνεπάγεται αναβίωση της τελευταίας αυτής πράξης, η οποία, ως ακυρωθείσα, εξακολουθεί να μην υφίσταται στο νομικό κόσμο. Ωστόσο, κατά την κρίση της ΑΕΠΠ, έγινε δεκτό ότι η διάταξη του άρθρου 372, παρ. 5 του ν. 4412/2016, παρά το γράμμα της, έχει την έννοια ότι η ευχέρεια οικειοθελούς συμμόρφωσης με την απόφαση που δέχθηκε την αίτηση αναστολής αφορά και στην αναθέτουσα αρχή, η οποία, ακόμη και στην περίπτωση ακύρωσης με την απόφαση της Αρχής της πράξης που προκάλεσε τη διαφορά, δύναται αυτοτελώς και ανεξαρτήτως της ΑΕΠΠ, και όχι καθ' υποκατάσταση αυτής, να επανέρχεται και να εκδίδει νέα πράξη, που όμως δεν δύναται να αφίσταται των κριθέντων με την απόφαση του Δικαστηρίου που χορήγησε την αναστολή. Η περίπτωση αυτή, μάλιστα δεν αφορά σε ανάκληση ή τροποποίηση προηγούμενης πράξης της αναθέτουσας αρχής, αλλά αφορά σε εξαρχής έκδοση νέας διοικητικής πράξης.

Τρόπος επίκλησης της στήριξης στις ικανότητες τρίτων φορέων (ΑΕΠΠ Επταμελής 6/2020).

Εισηχθη προς εξέταση ενώπιον της Επταμελούς Σύνοψης της ΑΕΠΠ προδικαστική προσφυγή κατά απόφασης αρμοδίου οργάνου αναθέτοντος φορέα, που απέρριψε προσφορά της προσφεύγουσας, η οποία υποβλήθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα, από οικονομική άποψη προσφορά, βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής, για την ανάδειξη αναδόχου για την προμήθεια συνολικού εξοπλισμού χιλίων τετρακοσίων (1400) οχημάτων και παροχή υπηρεσιών τηλεματικής/διαχείρισης στόλου, υπηρεσιών υποστήριξης, συντήρησης, τηλεπικοινωνιών και εκπαίδευσης. Αξιοσημείωτο είναι ότι με την εν λόγω απόφασή της η Επταμελής Σύνοψη, επί σχετικού προβληθέντος λόγου ακύρωσης, βάσει του κανονιστικού πλαισίου της οικείας διακήρυξης, έκρινε ότι εφόσον ένωση οικονομικών φορέων υποβάλει προσφορά στο διαγωνισμό και επιλέξει τη στήριξη στις ικανότητες τρίτων οικονομικών φορέων, το κριτήριο της προηγούμενης εμπειρίας αρκεί να πληρούται ακόμη και αποκλειστικά από τον παρέχοντα στήριξη στις ικανότητές του τρίτο, εφόσον δε συντρέχει αυτό, είναι αδιάφορη για το -ούτως ή άλλως- πληρούμενο από τον τρίτο κριτήριο η όποια εμπειρία των μελών της ένωσης. Επιπλέον, σχετικά με τον τρόπο επίκλησης της, κατά τα ανωτέρω, στήριξης στις ικανότητες τρίτων η μείζων σύνοψη της Αρχής έκρινε ως νομότυπη και παραδεκτή επίκληση πρώτον, τη δήλωση αυτής στα ΕΕΕΣ των μελών της, δεύτερον, την υποβολή ΕΕΕΣ και του τρίτου οικονομικού φορέα, τρίτον, την υποβολή απόδειξης δέσμευσης του τρίτου προς διάθεση της εμπειρίας του στην προσφεύγουσα και προς συνεργασία του με αυτή και τέταρτον, την ανάθεση υπεργολαβίας στον τρίτο οικονομικό φορέα, η οποία αφορά το αντικείμενο της δανειζόμενης από αυτόν ικανότητας.

Ευχέρεια και περιορισμοί της αναθέτουσας αρχής στον προσδιορισμό των όρων και των τεχνικών προδιαγραφών της διακήρυξης. (ΑΕΠΠ Επταμελής 7/2020).

Στο πλαίσιο προδικαστικής προσφυγής για την ακύρωση διακήρυξης ανοικτού διαγωνισμού με αντικείμενο την παραχώρηση Υπηρεσιών Παραλαβής – Διαχείρισης Αποβλήτων & Καταλοίπων Φορτίου Πλοίων, κατά τον οποίο ο αναθέτων φορέας με έγγραφό του ρητά διευκρίνισε και συμπλήρωσε το κείμενο της διακήρυξης, η

Επταμελής Σύνοψη της ΑΕΠΠ εξέτασε το ζήτημα της ευχέρειας αλλά και των περιορισμών της αναθέτουσας αρχής στον προσδιορισμό των όρων και των τεχνικών προδιαγραφών της διακήρυξης. Συγκεκριμένα, έκανε δεκτό ότι η αναθέτουσα αρχή έχει την ευχέρεια να καθορίσει τις προϋποθέσεις συμμετοχής, σύμφωνα με το ενωσιακό και εθνικό δίκαιο με δύο βασικούς περιορισμούς: α. να μην περιορίζεται ο ελεύθερος και ανόθευτος ανταγωνισμός και η ευρεία συμμετοχή σε διαγωνιστικές διαδικασίες μέσω της επιβολής προδιαγραφών που συρρικνώνουν την ελεύθερη αγορά και β. οι προϋποθέσεις αυτές να τίθενται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να είναι αρκετά ακριβείς και να μην καταλείπεται οιαδήποτε αμφιβολία στους προσφέροντες ως προς την κατανόηση και τον προσδιορισμό του αντικειμένου και των απαιτήσεων της διακήρυξης. Επιπλέον, η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να λαμβάνει υπ' όψη της το κριτήριο της αναλογικότητας, υπό την έννοια ότι, τυχόν περιοριστικά μέτρα που τίθενται με τους όρους της διακήρυξης μπορούν να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με το ενωσιακό δίκαιο, μόνον εάν μπορεί να αποδειχθεί ότι: α. έχουν οριστεί για την εξυπηρέτηση θεμιτού σκοπού δημόσιας τάξης που έχει τεθεί προς το γενικό συμφέρον, β. εφαρμόζονται κατά τρόπο που δεν δημιουργεί διακρίσεις, γ. είναι κατάλληλα για την επίτευξη αυτού του επιδιωκόμενου σκοπού και δ. δεν είναι δεσμευτικά πέραν του αναγκαίου για την επίτευξη του σκοπού βαθμού. Σύμφωνα, δηλαδή, με το σκεπτικό της εν λόγω απόφασης, δύναται η αναθέτουσα αρχή να ζητά ένα ή περισσότερα δικαιολογητικά, ανάλογα με τις απαιτήσεις της κατά περίπτωση σύμβασης και τις δυνατότητες της συγκεκριμένης αγοράς στην οποία απευθύνεται, εξασφαλίζοντας βεβαίως και τις συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού.

Έννομο συμφέρον του προσφεύγοντος σε περίπτωση που στρέφεται κατά όρων διακήρυξης διαγωνισμού (ΑΕΠΠ Επταμελής 8/2020).

Εισήχθη προς εξέταση ενώπιον της Επταμελούς Σύνοψης της Αρχής προδικαστική προσφυγή για την ακύρωση διακήρυξης δημόσιου ανοικτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού. Σχετικά με το ζήτημα του εννόμου συμφέροντος του προσφεύγοντος, σε περίπτωση που στρέφεται κατά όρων διακήρυξης διαγωνισμού, η Επταμελής Σύνοψη έκανε δεκτό ότι η προσφυγή μπορεί να ασκηθεί από όποιον έχει εν γένει συμφέρον να του ανατεθεί η σύμβαση, άρα και σε όποιον ενδιαφέρεται για

συμμετοχή σε διαγωνισμό και, όχι απλά έχει υποστεί, αλλά ενδέχεται να υποστεί ζημία από την προσβαλλόμενη πράξη. Στην περίπτωση δε της προσβολής όρων διακήρυξης, καλύπτει και όποιον προτίθεται μεν να υποβάλει προσφορά, πλην όμως η μη νομιμότητα ή ασάφεια των όρων της διακήρυξης ενδέχεται να οδηγήσουν στον αποκλεισμό της προσφοράς του, άρα στην ατελέσφορη υποβολή της προσφοράς ή σε συμμετοχή του σε διαδικασία παραβιάζουσα τις αρχές της ισότητας, της διαφάνειας και ιδίως του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Περαιτέρω, επί προβληθέντος ισχυρισμού σχετικά με το ζήτημα της έκδοσης Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (εφεξής «ΑΕΠΟ») πριν τη δημοσίευση της διακήρυξης του διαγωνισμού, κρίθηκε ότι, σε περίπτωση που έχει προσηκόντως εκδοθεί ΑΕΠΟ και ακολουθήσει η δημοσίευση προκήρυξης για συγκεκριμένο έργο, ακόμα και αν σε αυτήν (ενν. ΑΕΠΟ) περιλαμβάνονται τυχόν αντιφατικές ή αμφιλεγόμενες διατάξεις, είναι ώριμη η διαδικασία για την έκδοση διακήρυξης. Τούτο διότι αρκεί η τεκμαιρομένως νόμιμη ύπαρξη ΑΕΠΟ και δεν απαιτείται απόλυτη ωριμότητα αυτής, η οποία ενδεχομένως θα εξασφαλιζόταν μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης επί ασκηθείσας αίτησης ακύρωσης επιλύοντας οριστικώς τυχόν ανακύπτοντα ζητήματα ακυρότητας αυτής.

Προθεσμία άσκησης προδικαστικής προσφυγής κατά όρων διακήρυξης (ΑΕΠΠ Επταμελής 9/2020).

Με τη με αριθμό Ε9/2020 απόφασή της, η Επταμελής Σύνοψη της ΑΕΠΠ έκρινε ομόφωνα ότι, σύμφωνα με τις κρίσιμες διατάξεις (άρθρο 361 παρ. 1 του ν. 4412/2016 και πανομοιότυπο άρθρο 4 του π.δ. 39/2017) συνδυαστικά ερμηνευόμενες, σε περίπτωση προσβολής όρων διακήρυξης, η προδικαστική προσφυγή πρέπει να ασκείται εντός δέκα ημερών από την πλήρη γνώση αυτής εκ μέρους του ενδιαφερόμενου οικονομικού φορέα, δεν μπορεί, όμως, να ασκηθεί, σε κάθε περίπτωση, μετά την πάροδο δεκαπέντε ημερών από τη δημοσίευση αυτής στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., διότι μετά την πάροδο της εν λόγω προθεσμίας τεκμαίρεται πλήρης γνώση της προκήρυξης εκ μέρους των ενδιαφερομένων να μετάσχουν στο διαγωνισμό οικονομικών φορέων. Στοιχειοθετώντας την απόφασή της, η Επταμελής Σύνοψη στηρίχθηκε σε νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και των Διοικητικών Δικαστηρίων, η οποία είχε ερμηνεύσει ρητώς το εν λόγω ζήτημα,

σύμφωνα με την ανωτέρω κρίση της. Περαιτέρω, έλαβε υπόψη και αντίθετες δικαστικές αποφάσεις Διοικητικών Δικαστηρίων, τις οποίες τελικώς δεν υιοθέτησε, καθώς οι αποφάσεις αυτές αποδέχθηκαν σιωπηρώς και μόνο το εμπρόθεσμο άσκησης προδικαστικής προσφυγής κατά όρων διακήρυξης και μετά την παρέλευση της δεκαπενθήμερης προθεσμίας του άρθρου 361, παρ. 1, περ. γ' του ν. 4412/2016, χωρίς να διαλαμβάνουν ρητώς κρίσεις ως προς το υπό εξέταση νομικό ζήτημα.

Η Επιτροπή Αναστολών του Συμβουλίου της Επικρατείας (Τμήμα Δ'), αποσαφηνίζοντας ερμηνευτικά το ως άνω νομικό ζήτημα, απεφάνθη τελικώς με την με αριθμό 56/2020 απόφασή της, αντιθέτως προς την ως άνω Ε9/2020 απόφαση της Επταμελούς Σύθεσης, ότι, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις του ν. 4412/2016, ειδικώς στην περίπτωση προσβολής όρων διακήρυξης, η πλήρης γνώση αυτής (ενν. της διακήρυξης) εκ μέρους του ενδιαφερόμενου οικονομικού φορέα τεκμαίρεται ότι λαμβάνει χώρα μετά την πάροδο δεκαπέντε ημερών από τη δημοσίευσή της στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.. Επομένως, η τασσόμενη στο νομό δεκαήμερη προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής κινείται από την επόμενη της παρόδου του ως άνω δεκαπενθημέρου, εκτός εάν από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει πραγματική γνώση της διακήρυξης εκ μέρους του ενδιαφερομένου σε χρόνο προ του δεκαπενθημέρου από τη δημοσίευσή της στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., οπότε η δεκαήμερη προθεσμία εκκινεί από την επομένη της πραγματικής γνώσης της διακήρυξης. Η ανωτέρω ερμηνεία του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία φαίνεται να επιβεβαιώνεται και από την μεταγενέστερη νομολογία του δικαστηρίου αυτού (βλ. ενδεικτικώς τη με αριθμό 61/2020 απόφαση του ΣΤ' Τμήματος της Επιτροπής Αναστολών του ΣτΕ), ακολουθήθηκε έκτοτε και από την Επταμελή Σύθεση της ΑΕΠΠ.

Αποφάσεις της Επταμελούς Σύθεσης της ΑΕΠΠ στο πλαίσιο του Διεθνούς Πλειοδοτικού Διαγωνισμού για την Παραχώρηση Άδειας Λειτουργίας Επιχείρησης Καζίνο (ΕΚΑΖ) ευρέος φάσματος δραστηριοτήτων στο Μητροπολιτικό Πόλο Ελληνικού – Αγίου Κοσμά (ΑΕΠΠ Επταμελής 10/2020 και 21/2020).

Η ΑΕΠΠ κλήθηκε να αποφανθεί επί προδικαστικών προσφυγών που ασκήθηκαν στο πλαίσιο της ως άνω διαγωνιστικής διαδικασίας, η οποία αφορά τη θεμελιώδους σημασίας για την εθνική οικονομία επένδυση στο πρώην αεροδρόμιο του

Ελληνικού. Η μείζων Επταμελής Σύνοψη της Αρχής, συνεπής στην αυτοδέσμευση της ΑΕΠΠ για επίκαιρη εξέταση των εισαγομένων ενώπιόν της προδικαστικών προσφυγών, εξέδωσε τις με αρ. Ε10/2020 και Ε21/2020 αποφάσεις της. Ειδικότερα:

Η Επταμελής Σύνοψη, με την υπ' αρ. 10/2020 απόφασή της, απέρριψε προδικαστική προσφυγή κατά απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, με την οποία ζητήθηκε η ακύρωση της υπ' αρ. 457/1/14.01.2020 απόφασης της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (Ε.Ε.Ε.Π.), αρμόδιας για τη διενέργεια του διαγωνισμού που προκηρύχθηκε με την υπ' αριθ. 1/2019 διακήρυξη με τίτλο «Διεθνής Πλειοδοτικός Διαγωνισμός για την Παραχώρηση Άδειας Λειτουργίας Επιχείρησης Καζίνο (ΕΚΑΖ) ευρέος φάσματος δραστηριοτήτων στο Μητροπολιτικό Πόλο Ελληνικού – Αγίου Κοσμά». Με την ως άνω προσβαλλόμενη απόφαση, η Ε.Ε.Ε.Π. απέρριψε την προσφορά της προσφεύγουσας και έκανε δεκτή την προσφορά της έτερης συνδιαγωνιζόμενης ένωσης εταιριών, κατά το στάδιο του ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής που υποβλήθηκαν από τους συμμετέχοντες στο πλαίσιο του ως άνω διαγωνισμού. Η συνδιαγωνιζόμενη ένωση εταιριών άσκησε παρέμβαση υπέρ του κύρους της ανωτέρω προσβαλλομένης απόφασης, ζητώντας την απόρριψη της ασκηθείσας προδικαστικής προσφυγής.

Η Επταμελής Σύνοψη της Αρχής προέβη στην εξέταση των λόγων της προσφυγής που αφορούσαν στην απόρριψη της προσφοράς της προσφεύγουσας, αλλά και αυτών που αφορούσαν στην αποδοχή της προσφοράς της παρεμβαίνουσας ένωσης εταιριών. Κατά την κρίση της ΑΕΠΠ, στο παρόν στάδιο εξέλιξης της νομολογίας σχετικά με τη συνδρομή εννόμου συμφέροντος στο πρόσωπο αποκλεισθέντος οικονομικού φορέα για την προσβολή πράξεων της διαγωνιστικής διαδικασίας (βλ. ΕΑ ΣτΕ 299/2019), δεν μπορεί να μην αναγνωριστεί έννομο συμφέρον στην προσφεύγουσα, η οποία αποκλείσθηκε με την απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π., να εξετασθεί επί της ουσίας η προδικαστική της προσφυγή και κατά το σκέλος με το οποίο αμφισβητείται η νομιμότητα του μη αποκλεισμού της παρεμβαίνουσας ένωσης εταιριών.

Σύμφωνα με το σκεπτικό και το διατακτικό της εν λόγω απόφασης, κρίθηκε ομόφωνα απορριπτέα η σχετική προδικαστική προσφυγή, τόσο κατά το σκέλος που

αφορούσε στην απόρριψη της προσφοράς της προσφεύγουσας εταιρίας, όσο και κατά το σκέλος που αφορούσε στην αποδοχή της προσφοράς της συμμετέχουσας ένωσης εταιριών.

Ως προς τα σημαντικότερα σημεία της με αρ. Ε10/2020 απόφασης, ενδεικτικώς αναφέρεται ότι η Επταμελής Σύνθεση απέρριψε λόγο προσφυγής περί ακυρότητας της προσβαλλόμενης απόφασης λόγω έκδοσής της από αναρμόδιο όργανο, κρίνοντας ότι, δυνάμει του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου (άρθρα 361 και 377 του ν. 4512/2018, άρθρο 109 του ν. 4446/2016, άρθρο 1 του ν. 2206/1994, η υπ' αρ. ΔΕΕΟΘ Γ 0002374 ΕΞ 2018/22.02.2018 Απόφαση του Υπουργού Οικονομικών) η Ε.Ε.Ε.Π. και όχι Υπουργός Οικονομικών, αποτελεί το αρμόδιο όργανο να εκδώσει τις εγκριτικές αποφάσεις κάθε σταδίου του διαγωνισμού, επομένως και της προσβαλλόμενης απόφασης. Επίσης, διευκρίνισε ότι, σύμφωνα με τις προπαρατεθείσες διατάξεις, ο Υπουργός Οικονομικών προκηρύσσει και διενεργεί σχετικό πλειοδοτικό διαγωνισμό, εκτός αν αναθέσει τη διενέργειά του στην Ε.Ε.Ε.Π., η οποία έχει τη γενική αρμοδιότητα για τη διενέργεια των διαγωνισμών για την παραχώρηση αδειών λειτουργίας καζίνο. Στην περίπτωση που ο Υπουργός αναθέσει τη διενέργεια του επίμαχου διαγωνισμού στην Ε.Ε.Ε.Π., όπως εν προκειμένω, η τελευταία, με την ιδιότητά της ως αρχής που διενεργεί το διαγωνισμό, ασκεί όλες τις αποφασιστικές αρμοδιότητες της αναθέτουσας αρχής, από την προκήρυξη του πλειοδοτικού διαγωνισμού, έως και την κατακύρωση του αποτελέσματός του.

Περαιτέρω, κρίθηκε ότι η Ε.Ε.Ε.Π. νομίμως και κατά δέσμια αρμοδιότητα απέρριψε την προσφορά της προσφεύγουσας για το λόγο ότι η υποβληθείσα από την τελευταία εγγυητική επιστολή συμμετοχής είχε μικρότερη χρονική ισχύ από την κατ' ελάχιστο οριζόμενη στους όρους της διακήρυξης, σε συνδυασμό με την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών. Επικαλούμενη πάγια σχετική νομολογία, η Επταμελής Σύνθεση της ΑΕΠΠ επεσήμανε ότι η αναγραφή στο σώμα της εγγυητικής επιστολής του κατά τη διακήρυξη απαιτούμενου ελαχίστου χρόνου ισχύος της αποτελεί στοιχείο του κύρους της και, κατά συνέπεια, προϋπόθεση του κύρους της υποβαλλομένης προσφοράς, ή, άλλως, ουσιώδη τυπική προϋπόθεση για τη συμμετοχή μιας επιχείρησης σε διαγωνισμό δημόσιας σύμβασης, η οποία δεν είναι δεκτική συμπλήρωσης εκ των υστέρων (ΕΑ ΣτΕ 1400/2007, ΣτΕ 3026/2004,

963/2000,4355/1997, ΕΑ 512/2005, 470/2000, 34, 282/2003). Διότι, με την αναφορά του προβλεπόμενου στη διακήρυξη χρόνου ισχύος της διασφαλίζεται η εξυπηρέτηση του σκοπού, στον οποίο αποβλέπει ο νομοθέτης, ο οποίος συνίσταται στην άμεση και απρόσκοπτη καταβολή στην αναθέτουσα αρχή του ποσού της εγγυητικής επιστολής σε περίπτωση αθέτησης από το συμμετέχοντα στο διαγωνισμό των συναφών υποχρεώσεών του (ΣτΕ 963/2000, 2513/1993).

Το Συμβούλιο της Επικρατείας, με την υπ' αρ. 1819/2020 απόφασή του, η οποία απέρριψε σχετική αίτηση ακύρωσης της ως άνω προσφεύγουσας, επιβεβαίωσε την ορθότητα της με αρ. Ε10/2020 απόφασης της Επταμελούς Σύμβασης.

Η ως άνω αποκλεισθείσα υπέβαλε εν συνεχεία προδικαστική προσφυγή και κατά της υπ' αρ. 504/1/30.07.2020 απόφασης της Ε.Ε.Ε.Π., η οποία αφορούσε στην έγκριση της τεχνικής προσφοράς της έτερης συμμετέχουσας στο διαγωνισμό ένωσης προσώπων. Με τη με αρ. Ε21/2020 απόφασή της, η Επταμελής Σύμβαση της Αρχής έκρινε ομόφωνα ότι η ήδη αποκλεισθείσα, κατά τα ως άνω, προσφεύγουσα δεν είχε έννομο συμφέρον για την άσκηση της προσφυγής αυτής και, με το σκεπτικό αυτό, την απέρριψε.

Ειδικότερα, η Επταμελής Σύμβαση έκρινε ότι η προσφεύγουσα, κατά το χρόνο άσκησης της προδικαστικής προσφυγής (7-9-2020), είχε έννομο συμφέρον στρεφόμενη κατά της με αρ. 504/2020 απόφασης της Ε.Ε.Ε.Π., διότι, παρά το γεγονός ότι είχε κριθεί αποκλειστέα κατά το στάδιο της αξιολόγησης του Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής», σύμφωνα με την ως άνω με αρ. Ε10/2020 απόφαση της ΑΕΠΠ δεν είχε κατά το χρόνο άσκησης της προδικαστικής της προσφυγής κριθεί οριστικώς αποκλεισθείσα, καθώς εκκρεμούσε η έκδοση απόφασης επί της αίτησης ακύρωσης της προσφεύγουσας κατά της ως άνω με αρ. Ε10/2020 απόφασης της Αρχής από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Όμως, κατά το χρόνο εξέτασης της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής από την Αρχή, ήτοι στις 29-9-2020, η προσφεύγουσα είχε ήδη καταστεί οριστικώς αποκλεισθείσα, διότι στις 18-9-2020 δημοσιεύθηκε η με αρ. 1819/2020 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία απέρριψε την ασκηθείσα αίτηση ακύρωσης της προσφεύγουσας κατά της υπ' αριθμ. Ε10/2020 απόφασης της Επταμελούς

Σύνθεσης. Εν όψει των ανωτέρω η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή απερρίφθη ελλείψει εννόμου συμφέροντος της προσφεύγουσας.

Στήριξη στις ικανότητες άλλου οικονομικού φορέα - διάκριση από την υπεργολαβία (ΑΕΠΠ Επταμελής 11/2020).

Στην απόφαση Ε11/2020, η Επταμελής Σύνοψη της ΑΕΠΠ επεξεργάσθηκε, μεταξύ άλλων, το ζήτημα της στήριξης στις ικανότητες άλλου οικονομικού φορέα. Αξιοσημείωτη ως προς το ζήτημα αυτό είναι η θέση που διατυπώθηκε, ιδίως ως προς τη διάκριση της υπεργολαβίας από το δικαίωμα στήριξης στις ικανότητες τρίτου φορέα. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση της στήριξης στις ικανότητες τρίτου φορέα, ο δανειζόμενος εξακολουθεί να είναι εκείνος που θα εκτελέσει τη σύμβαση κάνοντας χρήση των πόρων/ μέσων που δανείζεται από τρίτους κατά την εκτέλεση αυτής, ενώ στην περίπτωση της υπεργολαβίας, το ανατεθέν τμήμα της σύμβασης που αναλαμβάνει ο υπεργολάβος εκτελείται από τον τελευταίο, υπό τους όρους της σύμβασης που συνάπτει ο ανάδοχος με τον υπεργολάβο. Επιπλέον, με την εν λόγω απόφαση, έγινε δεκτό ότι στην περίπτωση που μία εταιρία επικαλείται, προκειμένου να αποδείξει τις τεχνικές, χρηματοδοτικές και οικονομικές ικανότητές της για να γίνει δεκτή σε διαδικασία υποβολής προσφορών, τις ικανότητες οργανισμών ή επιχειρήσεων με τις οποίες συνδέεται με άμεσους ή έμμεσους δεσμούς, ανεξάρτητα από τη νομική φύση τους, οφείλει να αποδεικνύει ότι όντως βρίσκονται στη διάθεσή της τα μέσα των εν λόγω οργανισμών ή επιχειρήσεων που δεν της ανήκουν και που είναι αναγκαία για την εκτέλεση της σύμβασης.

Εμπρόθεσμη άσκηση προσφυγής σε περίπτωση που αυτή στρέφεται κατά διακήρυξης διαγωνισμού (ΑΕΠΠ Επταμελής 12/2020).

Την Επταμελή Σύνοψη της ΑΕΠΠ απασχόλησε στην υπόθεση επί της οποίας εξεδόθη η απόφαση Ε12/2020 το θέμα της εμπρόθεσμης άσκησης προσφυγής, σε περίπτωση που αυτή στρέφεται κατά διακήρυξης διαγωνισμού. Ειδικότερα, έγινε δεκτό ότι, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, όταν η προσφυγή στρέφεται κατά διακήρυξης και δεν προκύπτει πλήρης γνώση σε προγενέστερο χρόνο, τότε η πλήρης γνώση, που αποτελεί αφετηρία για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής, τεκμαίρεται από μόνη την πάροδο δεκαπέντε ημερών από τη δημοσίευση της διακήρυξης στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.. Επιπλέον, επί σχετικού προβληθέντος λόγου

ακύρωσης που αφορούσε τους περιορισμούς της αναθέτουσας αρχής κατά τη διαμόρφωση των όρων της διακήρυξης, διατυπώθηκε η θέση της Επταμελούς Σύνθεσης κατά την οποία η Διοίκηση είναι κατ' αρχήν ελεύθερη να διαμορφώνει κατά την κρίση της τους όρους της διακήρυξης, καθορίζοντας τα ειδικότερα τεχνικά χαρακτηριστικά τους και τις ανάγκες της υπηρεσίας από ποσοτική αλλά και ποιοτική άποψη. Ωστόσο, η Διοίκηση ελέγχεται από την άποψη της τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων, καθώς και της αρχής της αναλογικότητας, σε κάθε δε περίπτωση θα πρέπει να εξασφαλίζεται ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης. Επιπλέον δε, να μην εισάγονται αδικαιολόγητα εμπόδια στην ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού, υπό την έννοια ότι οφείλουν να αποφεύγονται διατάξεις που οδηγούν σε τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού, μέσω απαιτήσεων οι οποίες ευνοούν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα, μέσω της ενσωμάτωσης χαρακτηριστικών που διακρίνουν συνήθως τα προϊόντα/υπηρεσίες του τελευταίου, ούτε να συνεπάγονται αδικαιολόγητους φραγμούς στην ελεύθερη ανάπτυξη του ανταγωνισμού.

Εκκίνηση της κατά το νόμο δεκαήμερης προθεσμίας για την άσκηση προσφυγής κατά διακήρυξης (ΑΕΠΠ Επταμελής 13/2020).

Σχετικά με το ζήτημα της εκκίνησης της κατά το νόμο δεκαήμερης προθεσμίας για την άσκηση προσφυγής κατά διακήρυξης και, λαμβάνοντας υπ' όψη τις σχετικές διατάξεις, η μείζων σύνθεση της ΑΕΠΠ έκρινε ότι η προδικαστική προσφυγή πρέπει να ασκείται εντός της τασσομένης στον νόμο (κατά περίπτωση, δεκαήμερης ή δεκαπενθήμερης) προθεσμίας, η οποία κινείται είτε από την επομένη της κοινοποίησης στον ενδιαφερόμενο της βλαπτικής για τα συμφέροντά του πράξης, είτε από την επομένη της ημέρας κατά την οποία ο τελευταίος λαμβάνει πλήρη γνώση αυτής. Ειδικώς, στην περίπτωση προσβολής όρων προκήρυξης, η πλήρης γνώση αυτής εκ μέρους του ενδιαφερομένου οικονομικού φορέα τεκμαίρεται ότι λαμβάνει χώρα μετά την πάροδο δεκαπέντε ημερών από τη δημοσίευσή της στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.. Συνεπώς, από την επομένη της παρόδου του ως άνω δεκαπενθημέρου κινείται η τασσόμενη στο νόμο δεκαήμερη προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής, εκτός αν από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει

πραγματική γνώση της διακήρυξης εκ μέρους του ενδιαφερομένου σε χρόνο προ του δεκαπενθημέρου από τη δημοσίευσή της στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., οπότε η δεκαήμερη προθεσμία ξεκινάει από την επομένη της πραγματικής γνώσης. Για να υπάρξει δε η κατά τα ανωτέρω «πλήρης, πραγματική ή τεκμαιρόμενη» γνώση της βλαπτικής πράξης, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, απαιτείται, αλλά και αρκεί, όλα τα πρωτογενή δεδομένα, έγγραφα, στοιχεία, γεγονότα ή καταστάσεις, που συγκροτούν το αντικείμενο της γνώσης για την ύπαρξη, τη φύση και το περιεχόμενο της πράξης, να είναι στο σύνολό τους και με τέτοιο ειδικό και άμεσο τρόπο υπόψη του ενδιαφερόμενου, ώστε να έχουν περιέλθει πλήρως στη σφαίρα της αντίληψής του. Αντιθέτως, η ερμηνεία αυτών των πρωτογενών δεδομένων, η συναγωγή πορισμάτων από αυτά, και η πλήρης και ορθή κατανόηση του περιεχομένου της πράξεως, το οποίο είναι πάντως, κατά τα προεκτεθέντα, υπ' όψη του ενδιαφερομένου, δε συνιστά προϋπόθεση της, υπό την ανωτέρω έννοια, πλήρους γνώσης, και, συνακόλουθα, η υποκειμενική αδυναμία κατανόησης ή η παρανόηση του περιεχομένου της διαθέσιμης πληροφορίας δεν αίρουν τη γνώση αυτή.

Νόμιμη συγκρότηση της Επιτροπής Διαγωνισμού σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος μέλους αυτής (ΑΕΠΠ Επταμελής 14-15/2020).

Στην υπ' αριθμ. Ε14-15/2020 απόφαση η μείζων Σύνοψη της Αρχής πραγματεύθηκε το ζήτημα της νόμιμης συγκρότησης Επιτροπής Διαγωνισμού σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος μέλους αυτής, καθώς και το ζήτημα της ταυτότητας της σύνθεσης συλλογικού οργάνου που συνεδριάζει για τη λήψη απόφασης επί του ίδιου θέματος σε περισσότερες από μία συνεδριάσεις. Επί των ανωτέρω, και σύμφωνα με τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου, κρίθηκε ότι τα συλλογικά όργανα, όταν επιλαμβάνονται μίας υπόθεσης σε περισσότερες συνεδριάσεις, πρέπει κατά κανόνα να λαμβάνουν την απόφαση ή τη γνωμοδότησή τους με την ίδια σύνθεση την οποία είχαν κατά τις προηγούμενες συνεδριάσεις. Στην προκειμένη περίπτωση, διαπιστώθηκε προσωρινό κώλυμα μελών της Επιτροπής Διαγωνισμού στη διαγωνιστική διαδικασία και, ακολούθως, νομίμως αναπληρώθηκαν. Ωστόσο, η κρίση επί των σχετικών κριτηρίων συμμετοχής (Κ1 και Κ2) δεν προέρχεται από όμοια μέλη της Επιτροπής Διαγωνισμού και, ιδίως, δεν προέρχεται από τα μέλη της τελευταίας συνεδρίασης. Για το λόγο αυτό, έγινε δεκτό

ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε κατά παράβαση των περί συνθέσεως συλλογικού οργάνου κανόνων και άρα κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας.

Έννομο συμφέρον επί ασκήσεως προδικαστικής προσφυγής ενώπιον της ΑΕΠΠ (ΑΕΠΠ Επταμελής 16/2020).

Με την απόφαση Ε16/2020 η Επταμελής Σύνοψη της ΑΕΠΠ τοποθετήθηκε επί του θέματος του εννόμου συμφέροντος επί ασκήσεως προδικαστικής προσφυγής ενώπιόν της. Συγκεκριμένα, όπως άλλωστε υποστηρίζεται θεωρητικώς και νομολογιακώς, έγινε δεκτό ότι το έννομο συμφέρον θα πρέπει να είναι άμεσο, ήτοι να συνδέεται αιτιωδώς με το πρόσωπο του προσφεύγοντος, και ενεστώς, ήτοι να είναι υπαρκτό και όχι μελλοντικό. Πρέπει δηλαδή να συντρέχει μία ειδική έννομη σχέση του προσφεύγοντα με την προσβαλλόμενη πράξη και δεν αρκεί το γενικό δημόσιο ενδιαφέρον του κάθε πολίτη για τη σύνομη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Περαιτέρω, στην ως άνω εισαχθείσα ενώπιον της Επταμελούς Σύνοψης υπόθεσης, υποβλήθηκε εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής ο ισχυρισμός ότι, εκδίδοντας η τελευταία Τεύχος Διορθώσεων, διεύρυνε περαιτέρω τον κύκλο των οικονομικών φορέων που είχαν τη δυνατότητα να υποβάλουν προσφορά στο διαγωνισμό. Ωστόσο, όπως κρίθηκε από την Επταμελή Σύνοψη, με την ανωτέρω θέση της η αναθέτουσα αρχή ανεπίτρεπτα συγχέει τα κριτήρια επιλογής με τα κριτήρια ανάθεσης, τα οποία χωρίζει σαφής διάκριση. Ειδικότερα, η αναθέτουσα αρχή έχει μεν την ελευθερία να ορίζει το αντικείμενο της σύμβασης και να επιλέγει αναλόγως τα κριτήρια ανάθεσης, εντούτοις δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιήσει κριτήρια ανάθεσης άλλα, πέραν των κριτηρίων που σχετίζονται με την εκτέλεση της συγκεκριμένης υπό ανάθεση σύμβασης. Στο ίδιο πλαίσιο, γίνεται δεκτό ότι τα κριτήρια ανάθεσης σκοπούν στον εντοπισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής άποψης προσφοράς και διαφοροποιούνται, ως προς αυτό, με τα κριτήρια επιλογής που συνδέονται κυρίως με την εκτίμηση της καταλληλότητας των διαγωνιζομένων να εκτελέσουν την συγκεκριμένη σύμβαση.

Υποκατάσταση αναδόχου σε συμβάσεις παραχώρησης υπηρεσιών (ΑΕΠΠ Επταμελής Ε17,18/2020 και Ε19,20/2020).

Επί προδικαστικών προσφυγών οικονομικών φορέων κατά αποφάσεων αναθέτουσας αρχής με τις οποίες εγκρίθηκαν, χωρίς να προηγηθεί νέα διαγωνιστική διαδικασία, οι υποκαταστάσεις αναδόχων εταιρειών σε συμβάσεις παραχώρησης υπηρεσιών συναφθείσες το 2011, με αντικείμενο τη λειτουργία, συντήρηση και εκμετάλλευση Σταθμών Εξυπηρέτησης Αυτοκινήτων, η Επταμελής Σύνθεση της Αρχής, λαμβάνοντας υπόψη τα πραγματικά περιστατικά των υπό κρίση περιπτώσεων, απεφάνθη, ότι οι υποκαταστάσεις αυτές έλαβαν χώρα νομίμως, καθότι αποτελούν μη ουσιώδη τροποποίηση των οικείων συμβάσεων παραχώρησης, απορρίπτοντας τις σχετικές προδικαστικές προσφυγές.

Επεσήμανε, ειδικότερα, ότι στα συμβατικά τεύχη των εν λόγω συμβάσεων παραχώρησης προβλεπόταν ήδη η δυνατότητα της παραχωρούσας αρχής να προβεί στην υποκατάσταση των παραχωρησιούχων και ότι, εν προκειμένω, δεν τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις του ν. 4413/2016 -και ειδικότερα του άρθρου 51 αυτού, το οποίο προδιαγράφει τις νόμιμες προϋποθέσεις τροποποίησης συμβάσεων παραχώρησης κατά τη διάρκεια τους- δεδομένου ότι, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 69 παρ. 2 του ίδιου νόμου, οι διατάξεις του δεν εφαρμόζονται στις εκτελούμενες συμβάσεις παραχώρησης, οι οποίες, όπως στη συγκεκριμένη περίπτωση, έχουν συναφθεί πριν από την έναρξη ισχύος του.

Η Επιτροπή Αναστολών του Συμβουλίου της Επικρατείας, εξετάζοντας τις αιτήσεις αναστολής εκτέλεσης των ως άνω αποφάσεων της ΑΕΠΠ, έκρινε αντιθέτως προς την τελευταία, ότι οι συγκεκριμένες υποκαταστάσεις παραχωρησιούχων συνιστούν ουσιώδεις τροποποιήσεις των οικείων συμβάσεων παραχώρησης σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 4413/2016, ο οποίος και τυγχάνει εν προκειμένω εφαρμογής δεδομένου ότι στις προαναφερθείσες περιπτώσεις εφαρμοστέα είναι η νομοθεσία που ισχύει κατά το χρόνο της ουσιώδους τροποποίησης/υποκατάστασης (εν προκειμένω το 2020) και όχι κατά το χρόνο σύναψης της αρχικής σύμβασης παραχώρησης (εν προκειμένω το 2011) (βλ. αναλυτικά τις με αρ. 242,243,244 και 245/2020 αποφάσεις της Επιτροπής Αναστολών του Συμβουλίου της Επικρατείας).

Όρος διακήρυξης περί εξαίρεσης κονδυλίου σαφούς κόστους στην προσφορά (ΑΕΠΠ Επταμελής 22/2020).

Στη σχετική υπόθεση, η οποία εισήχθη προς συζήτηση ενώπιον της Επταμελούς Σύμβασης της ΑΕΠΠ, το κανονιστικό πλαίσιο της προκήρυξης προέβλεπε υποχρέωση του αναδόχου για διάθεση προσωπικού, το οποίο θα έχει εκπαιδευτεί από τον αναθέτοντα φορέα με κόστος εκπαίδευσης πενήντα (50,00) ευρώ ανά άτομο και ανά ημέρα. Εξ αυτού του όρου ανέκυψε ζήτημα ως προς την συμπερίληψη ή όχι του ως άνω κόστους εκπαίδευσης στις οικονομικές προσφορές των υποψηφίων αναδόχων. Πιο συγκεκριμένα, υποστηρίχθηκε από την προσφεύγουσα ότι με τον υπόψη όρο καταλείπεται ισχυρό ενδεχόμενο επιλογής ως πλέον συμφέρουσας οικονομικής προσφοράς κατώτερης του ελάχιστου αναγκαίου κόστους εκτέλεσης και άρα, ζημιόγону και παραβιάζουσας το ελάχιστο εργατικό και ασφαλιστικό κόστος. Υποστηρίχθηκε επιπλέον ότι η διακήρυξη επιτρέποντας την εξαίρεση κονδυλίου σαφούς κόστους της προσφοράς από τον έλεγχο νομιμότητας, επάρκειας και ορθότητας αυτής, παραβιάζει, κατά την προσφεύγουσα, το άρθρο 313 παρ. 2 και 3 του ν. 4412/2016, περί αδικαιολόγητα χαμηλών προσφορών, που επιτάσσει στο πλαίσιο κάθε διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, οι προσφορές να είναι δικαιολογημένες όσον αφορά αν μη τι άλλο την κάλυψη του εργατικού και ασφαλιστικού κόστους, ενώ άγει σε αποκλεισμό αδικαιολόγητα χαμηλές προσφορές. Οι ανωτέρω ισχυρισμοί της προσφεύγουσας έγιναν εν τέλει δεκτοί ως βάσιμοι και κρίθηκε ότι ισχύοντος του ανωτέρω όρου πράγματι ελλοχεύει ο κίνδυνος να επιλεγεί μια τέτοια προσφορά ως πλέον συμφέρουσα έναντι άλλης, η οποία τηρεί το εργατικό και ασφαλιστικό κόστος και δεν είναι ζημιόγону, ακριβώς διότι έτσι και κατά παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης θα εξομοιώνονται ανόμιες καταστάσεις, ήτοι καλύπτουσες το αναγκαίο νόμιμο κόστος και μη καλύπτουσες αυτό. Δεδομένης επίσης προηγούμενης νομολογιακής κατά την οποία σε περίπτωση ακύρωσης μίας ή περισσότερων διατάξεων της διακήρυξης που ρυθμίζουν τις προϋποθέσεις παραδεκτού των προσφορών θα πρέπει να ακυρωθεί η διακήρυξη στο σύνολό της, η Επταμελής Σύμβαση της ΑΕΠΠ δέχθηκε την ασκηθείσα προσφυγή και ακύρωσε την διακήρυξη του διαγωνισμού στο σύνολό της.

Ματαίωση Πρόσκλησης σε Διαπραγμάτευση για τη σύναψη σύμβασης προμήθειας – στάδιο δήλωσης περί πιστοποίησης συγκεκριμένων προδιαγραφών των προς προμήθεια αγαθών (ΑΕΠΠ Επταμελής 23/2020).

Εισήχθη προς συζήτηση ενώπιον της Επταμελούς Σύνθεσης της Αρχής προδικαστική προσφυγή κατά απόφασης αναθέτουσας αρχής, με την οποία ματαιώθηκε Πρόσκληση σε Διαπραγμάτευση για τη σύναψη σύμβασης προμήθειας. Κατά την εξέταση της υπόθεσης, ανέκυψε το ζήτημα κατά πόσο, σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο του εν λόγω διαγωνισμού, η πιστοποίηση συγκεκριμένων προδιαγραφών των προς προμήθεια αγαθών θα έπρεπε να δηλωθούν στο στάδιο της εκτέλεσης της σύμβασης ή στο στάδιο της κατάθεσης των δικαιολογητικών κατακύρωσης. Από την εκτίμηση των σχετικών διατάξεων της προκήρυξης κρίθηκε ότι, στην προκειμένη περίπτωση, οι πιστοποιήσεις θα έπρεπε να προσκομισθούν κατά το στάδιο της εκτέλεσης της σύμβασης από τον ανάδοχο και ουδόλως προκύπτει ότι αυτές θα έπρεπε να προσκομισθούν από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς με την προσφορά τους ή να προσκομισθούν από τον προσωρινό ανάδοχο με τα δικαιολογητικά κατακύρωσης. Και τούτο διότι, όπου το κανονιστικό πλαίσιο της υπό κρίση διαδικασίας απαιτούσε την προσκόμιση με τη τεχνική προσφορά των υποψηφίων συγκεκριμένων εγγράφων προς απόδειξη κρίσιμης ιδιότητας προς παραδεκτή συμμετοχή τους ανέφερε ρητώς ότι αυτά πρέπει να υποβληθούν με την προσφορά τους, κάτι που ουδόλως υφίσταται αναφορικά με τους όρους, που αφορούν τις επίμαχες προδιαγραφές, στους οποίους ρητά αναφέρεται ότι θα προσκομισθούν από τον ανάδοχο. Ως εκ τούτου, έγινε δεκτό ότι η υποχρέωση προσκόμισης των επίμαχων πιστοποιήσεων αφορούν όχι το προσυμβατικό στάδιο αξιολόγησης των προσφορών, αλλά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης, ήτοι το στάδιο μετά την υπογραφή της τελευταίας, καθόσον αναφέρονται ως υποχρεώσεις του αναδόχου, δηλαδή του οριστικώς αναδειχθέντα αναδόχου.

Άσκηση προδικαστικής προσφυγής σε ηλεκτρονικό τόπο διαγωνισμού πλην του ΕΣΗΔΗΣ (ΑΕΠΠ Επταμελής 24,25/2020).

Η Επταμελής Σύνθεση της ΑΕΠΠ κλήθηκε να αποφανθεί επί του εμπροθέσμου άσκησης προδικαστικής προσφυγής στο πλαίσιο διενέργειας ηλεκτρονικού

διαγωνισμού σε ηλεκτρονική πλατφόρμα, πλην του ΕΣΗΔΗΣ. Ερμηνεύοντας το οικείο θεσμικό πλαίσιο (άρθρα 362 του ν. 4412/2016 και 8 του π.δ. 39/2017) και υπό το φως της αρχής της χρηστής διοίκησης η Επταμελής Σύμβαση της Αρχής έκρινε ότι σε κάθε περίπτωση διενέργειας ηλεκτρονικού διαγωνισμού ανεξαρτήτως της πλατφόρμας διεξαγωγής αυτού (ΕΣΗΔΗΣ ή άλλη), οι προδικαστικές προσφυγές ασκούνται κατ' άρθρο 8 παρ. 3 του π.δ. 39/2017, δηλαδή με κατάθεση στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού και μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προς την Αρχή. Στην περίπτωση αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 8, παρ. 3 του π.δ. 39/2017, ως ημερομηνία υποβολής της προσφυγής θεωρείται η ημερομηνία ηλεκτρονικής καταχώρισης αυτής στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού.

Αρμοδιότητα ΑΕΠΠ - Εκκίνηση διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης (ΑΕΠΠ Επταμελής 27/2020, 28/2020).

Σύμφωνα με το ιστορικό των υπό κρίση περιπτώσεων, ασκήθηκαν προδικαστικές προσφυγές κατά αποφάσεων αναθέτουσας αρχής με τις οποίες η τελευταία αποφάσισε την ανάθεση συμβάσεων έργων με την εξαιρετική διαδικασία της προσφυγής σε διαπραγμάτευση του άρθρου 32 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις εγκρίθηκε ο προϋπολογισμός των σκοπούμενων συμβάσεων έργου, η ανάθεση των έργων με διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, καθώς και οι οικονομικοί φορείς που θα μετέχουν στη διαπραγμάτευση και εξουσιοδοτήθηκαν τα αρμόδια όργανα για την έγκριση των τευχών του διαγωνισμού και τη διαμόρφωση των λοιπών όρων της σύμβασης. Στις προαναφερθείσες περιπτώσεις, η Επταμελής Σύμβαση απεφάνθη ότι, βάσει του άρθρου 61 του ν. 4412/2016, ειδικά επί της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, η εκκίνηση της σχετικής διαδικασίας νοείται ότι λαμβάνει χώρα από την ημερομηνία αποστολής προς τους οικονομικούς φορείς της πρώτης πρόσκλησης υποβολής προσφοράς ή της πρώτης πρόσκλησης συμμετοχής σε διαπραγμάτευση. Κατά συνέπεια, έκρινε ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις δεν συνιστούν αποφάσεις δεκτικές προσφυγής κατά την έννοια του νόμου 4412/2016, καθώς από το περιεχόμενό τους προκύπτει ότι δε συνιστούν, ούτε μπορούν να ερμηνευτούν, ως η πρώτη πρόσκληση υποβολής προσφοράς ή πρώτη πρόσκληση

συμμετοχής σε διαπραγμάτευση, από την οποία ρητά, σύμφωνα με τον νόμο, εκκινεί η διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης.

3.2 Η συμβολή της Αρχής στη νομολογία των δημοσίων συμβάσεων.

Η ΑΕΠΠ, ως ανεξάρτητη αρχή και πρωτοβάθμιο όργανο εξέτασης διαφορών που προκύπτουν πριν τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων έχει συμβάλει σε πολύ μεγάλο βαθμό στη διαμόρφωση της νομολογίας σχετικά με ζητήματα του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων. Η πολυπλοκότητα των ζητημάτων που τίθενται ενώπιόν της και τα ιδιαίτερης σημασίας νομικά θέματα που ανακύπτουν απασχολούν όχι μόνο την ίδια την Αρχή αλλά και τα αρμόδια Δικαστήρια που επιλαμβάνονται των διαφορών αυτών, κατά την ένδικη διαδικασία. Κατωτέρω παρατίθενται ζητήματα νομικής φύσης ιδιαίτερου ενδιαφέροντος που ανέκυψαν το 2020.

- **Έννομο συμφέρον.**

Το έτος 2020, το ενδιαφέρον μονοπώλησε το ζήτημα του εννόμου συμφέροντος, το οποίο είχε απασχολήσει τόσο τη θεωρία όσο και τη νομολογία κατά τα προηγούμενα χρόνια. Το 2019, το Συμβούλιο της Επικρατείας,¹⁶ στο πλαίσιο εξέτασης αίτησης για την αναστολή της υπ' αρ. 541, 542/2019 απόφασης του 3^{ου} Κλιμακίου της ΑΕΠΠ,¹⁷ εξέδωσε την υπ' αρ. 235/2019 απόφαση, με την οποία απέρριψε εν μέρει την ασκηθείσα αίτηση αναστολής, έκανε δεκτή την ασκηθείσα παρέμβαση και ανέβαλε, κατά τα λοιπά, την οριστική κρίση επί της αιτήσεως, διατυπώνοντας προς το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹⁸ προδικαστικά ερωτήματα αφορώντα στο ζήτημα του εννόμου συμφέροντος.

Πιο συγκεκριμένα, με την ως άνω απόφαση της Αρχής, η προδικαστική προσφυγή της αιτούσας έγινε δεκτή μόνον κατά το μέρος που έπλησσε την απόφαση του αναθέτοντος φορέα ως προς την απόδειξη της εμπειρίας

---

¹⁶ Εφεξής «ΣτΕ».

¹⁷ Διαθέσιμη στην ιστοσελίδα https://www.aepp-procurement.gr/images/Apofaseis_AEPP/Apofasi-541-2019.pdf.

¹⁸ Εφεξής «ΔΕΕ».

ανθυποψηφίου του προσφεύγοντος, κατά τα λοιπά δε, απορρίφθηκε. Με την ανωτέρω αίτηση, που ασκήθηκε ενώπιον του ΣτΕ, ζητείτο να ανασταλεί η απόφαση της ΑΕΠΠ και η απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του αναθέτοντος φορέα, δυνάμει της οποίας, μεταξύ άλλων, η αιτούσα αποκλειόταν από την περαιτέρω διαδικασία του διαγωνισμού, καθώς και να διαταχθεί κάθε άλλο πρόσφορο μέτρο για την προσωρινή προστασία των συμφερόντων της από την συνέχιση του επίδικου διαγωνισμού.

Η έως τότε νομολογία του ΣτΕ είχε αποφανθεί ότι, εφόσον δεν πιθανολογείται σοβαρά ότι διαγωνιζόμενος αποκλείστηκε παράνομα ή ότι παραβιάστηκε το ίσο μέτρο κρίσης, δεν υφίσταται έννομο συμφέρον για την αμφισβήτηση της αποδοχής της προσφοράς συνυποψηφίου και τη συμμετοχή του στην επόμενη φάση του διαγωνισμού, διότι, μετά τον αποκλεισμό του, κατέστη τρίτος ως προς τον διαγωνισμό.

Ωστόσο, η αιτούσα ενώπιον του ΣτΕ ισχυρίστηκε ότι, με βάση σχετική νομολογία του ΔΕΕ και αποφάσεις της Επιτροπής Αναστολών του ΣτΕ, ο διαγωνιζόμενος που αποκλείστηκε και προσέβαλε ανεπιτυχώς τον αποκλεισμό του, έχει έννομο συμφέρον να επιδιώξει δικαστικώς τον αποκλεισμό των ανταγωνιστών του και τη ματαίωση της ανάθεσης της σύμβασης, χωρίς να ενδιαφέρει το στάδιο του διαγωνισμού κατά το οποίο έλαβε χώρα ο αποκλεισμός, εφόσον ο αποκλεισθείς διαγωνιζόμενος δεν είναι οριστικώς αποκλεισθείς. Συναφώς, ισχυρίστηκε ότι διατηρεί έννομο συμφέρον για την προβολή λόγων και κατά της προσφοράς της παρεμβαίνουσας.

Στο πλαίσιο αυτό, με την ανωτέρω απόφασή του, το ΣτΕ διατύπωσε τα κάτωθι ερωτήματα στο ΔΕΕ:

1. α) Έχουν τα άρθρα 1 (παρ. 3), 2 (παρ. 1, στοιχ. α και β) και 2α (παρ. 2) της Οδηγίας 92/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 1992, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων στις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων φορέων οι οποίοι λειτουργούν στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών (ΕΕ L 76), ερμηνευόμενα υπό το φως των κριθέντων με

τις αποφάσεις Fastweb (C-100/12), PFE (C-689/13), Archus και Gama (C-131/16) και Lombardi (C-333/18), την έννοια ότι αντίκεινται σε εθνική νομολογιακή πρακτική, κατά την οποία, όταν, όχι στο τελικό στάδιο της ανάθεσης της σύμβασης, αλλά σε προηγούμενο στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας (όπως το στάδιο του ελέγχου των τεχνικών προσφορών), με πράξη του αναθέτοντος φορέα αποκλεισθεί ένας διαγωνιζόμενος και γίνει, αντιθέτως, δεκτός άλλος ενδιαφερόμενος (ανταγωνιστής), ο αποκλεισθείς, στην περίπτωση που απορριφθεί από το αρμόδιο δικαστήριο η αίτηση αναστολής του κατά το μέρος που στρέφεται κατά του αποκλεισμού του, διατηρεί το έννομο συμφέρον να προβάλει με την ίδια αίτηση αναστολής κατά του άλλου διαγωνιζομένου μόνον ότι αυτός έγινε δεκτός κατά παράβαση του ίσου μέτρου κρίσεως;

β) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ερώτημα 1α, έχουν οι ως άνω διατάξεις την έννοια ότι ο αποκλεισθείς, κατά τα ανωτέρω, δύναται να προβάλει με την αίτηση αναστολής οποιαδήποτε αιτίαση κατά της συμμετοχής του ανταγωνιστή στην διαδικασία του διαγωνισμού, να παραπονεθεί δηλαδή και για άλλες αυτοτελείς πλημμέλειες της προσφοράς του ανταγωνιστή, άσχετες με τις πλημμέλειες για τις οποίες αποκλείστηκε η δική του προσφορά, προκειμένου να ανασταλεί η συνέχιση του διαγωνισμού και η ανάθεση στον ανταγωνιστή της σύμβασης, με πράξη που επρόκειτο να εκδοθεί σε επόμενο στάδιο της διαδικασίας, ώστε, στη συνέχεια, σε περίπτωση ευδοκιμήσεως του κυρίου ενδίκου βοηθήματος (αίτηση ακυρώσεως), να αποκλεισθεί ο ανταγωνιστής, να ματαιωθεί η ανάθεση της σύμβασης και να καταλείπεται, ως εκ τούτου, η πιθανότητα να κινηθεί νέα διαδικασία για την ανάθεση της σύμβασης, στην οποία θα μετάσχει ο αποκλεισθείς προσφεύγων;

2. Ασκήει επιρροή για την απάντηση στο προηγούμενο ερώτημα το ότι προϋπόθεση για την παροχή προσωρινής (αλλά και οριστικής) δικαστικής προστασίας αποτελεί η προηγούμενη ανεπιτυχής άσκηση προσφυγής ενώπιον ανεξάρτητου εθνικού οργάνου εξέτασης προσφυγών, εν όψει και των κριθέντων με την απόφαση

Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung und Caverion Österreich (C-355/15);

3. Ασκή επιρροή για την απάντηση στο πρώτο ερώτημα η διαπίστωση ότι, στην περίπτωση αποδοχής των αιτιάσεων του αποκλεισθέντος κατά της συμμετοχής του ανταγωνιστή στον διαγωνισμό, (α) είναι αδύνατη η επαναπροκήρυξή του ή ότι (β) ο λόγος, για τον οποίο αποκλείστηκε ο προσφεύγων, καθιστά αδύνατη την συμμετοχή του σε περίπτωση επαναπροκηρύξεως του διαγωνισμού;

Το ΔΕΕ, με την από 24 Μαρτίου 2021 απόφασή του επί της σχετικής υπόθεσης,¹⁹ απαντώντας στα ανωτέρω ερωτήματα, έκρινε ότι ένας προσφέρων ο οποίος αποκλείστηκε από διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης σε στάδιο προγενέστερο του σταδίου της ανάθεσης της σύμβασης αυτής και του οποίου η αίτηση για την αναστολή εκτέλεσης της απόφασης αποκλεισμού του από τη διαδικασία αυτή απορρίφθηκε μπορεί να προβάλει, με την ταυτοχρόνως ασκηθείσα αίτησή του για την αναστολή εκτέλεσης της απόφασης περί αποδοχής της προσφοράς άλλου προσφέροντος, όλους τους ισχυρισμούς που αφορούν σε παραβίαση της ενωσιακής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων ή των εθνικών κανόνων μεταφοράς της νομοθεσίας αυτής, συμπεριλαμβανομένων των ισχυρισμών που δεν έχουν σχέση με τις πλημμέλειες, εξαιτίας των οποίων αποκλείστηκε η προσφορά του. Η δυνατότητα δε αυτή δεν επηρεάζεται από το γεγονός ότι απορρίφθηκε η προδικαστική προσφυγή ενώπιον ανεξάρτητου εθνικού οργάνου, την οποία έπρεπε, βάσει του εθνικού δικαίου, να ασκήσει προηγουμένως ο εν λόγω προσφέρων κατά της απόφασης αποκλεισμού του, εφόσον η απόρριψη αυτή δεν έχει αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου.

Δηλαδή το ΔΕΕ, επί της ουσίας, επιβεβαίωσε τα όσα είχαν κριθεί με την απόφαση της ΑΕΠΠ, η οποία αποδείχθηκε γι' ακόμα μία φορά ότι

¹⁹ Απόφαση επί της υπόθεσης C-771/19, NAMA Σύμβουλοι Μηχανικοί και Μελετητές Α.Ε. – LDK Σύμβουλοι Μηχανικοί Α.Ε., NAMA Σύμβουλοι Μηχανικοί και Μελετητές Α.Ε., LDK Σύμβουλοι Μηχανικοί Α.Ε. κατά ΑΕΠΠ, ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε., διαθέσιμη στην ιστοσελίδα <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9B0A9D022A439B6E46ECFAEEE2647C61?text=&docid=239242&pageIndex=0&doclang=el&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=4639658>.

επαληθεύει την εμπιστοσύνη που ο νομοθέτης της έδειξε, δίνοντάς της στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων το ρόλο του θεσμού που διασφαλίζει τα εχέγγυα της διαφάνειας, αντικειμενικότητας και της ορθής διοικητικής κρίσης στη διαγωνιστική διαδικασία. Αποδεικνύεται, συνεπώς, ότι η Αρχή όχι μόνο δίνει το έναυσμα για γόνιμο επιστημονικό και νομολογιακό διάλογο, αλλά επιπλέον πρωτοπορεί σε ζητήματα μεγάλου ενδιαφέροντος που αφορούν στο στάδιο πριν τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων.

- **ΕΣΗΔΗΣ και πλήρης γνώση διακήρυξης.**

Ένα από τα θέματα που αποσαφηνίστηκε με την εκδοθείσα το 2020 νομολογία ήταν οι προϋποθέσεις για την πλήρη γνώση της διακήρυξης του διαγωνισμού, όταν αυτός διεξάγεται στο περιβάλλον του ΕΣΗΔΗΣ. Τέτοιες προϋποθέσεις κρίθηκε ότι συνιστούν η γνώση της ύπαρξης της πράξης, του τρόπου και τόπου αναζήτησής της, καθώς και η περιέλευση του πλήρους κειμένου της στη διάθεση του ενδιαφερομένου. Σημειώνεται ότι η ερμηνεία και η ορθή και πλήρης κατανόηση του περιεχομένου της πράξης δεν αποτελεί προϋπόθεση της πλήρους γνώσης αυτής, ούτε λόγο μετάθεσης του χρονικού σημείου απόκτησης της γνώσης.

- **Διαγωνισμοί εντός ΕΣΗΔΗΣ. Ειδικότερα ζητήματα.**

Κατά το έτος 2020, η νομολογία ήταν ιδιαίτερα πλούσια σχετικά με τους διεξαγόμενους εντός ΕΣΗΔΗΣ διαγωνισμούς. Σχετικά με την υποβολή προσφορών και την ανάρτηση ηλεκτρονικών αρχείων στο ΕΣΗΔΗΣ, κρίθηκε ότι η μη αποδοχή της ηλεκτρονικής υποβολής της προσφοράς για λόγο αναγόμενο στην παραμετροποίηση των δεδομένων του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ κατά τρόπο μη ανταποκρινόμενο στις απαιτήσεις της διακήρυξης συνιστά παράβαση των όρων της αυτής (ενν. της διακήρυξης). Ωστόσο, ξεχωριστή είναι η περίπτωση ανάρτησης ελλιπούς ηλεκτρονικού αρχείου, κατά την οποία η ΑΕΠΠ πρέπει να ερευνά σε ποιο ακριβώς χρονικό σημείο της διαδικασίας ηλεκτρονικής υποβολής του έλαβε χώρα η σχετική αλλοίωση και σε ποιους λόγους οφείλεται αυτή, προκειμένου να

διαπιστώσει αν την ευθύνη φέρει ο οικονομικός φορέας ή η αναθέτουσα αρχή. Μπορεί δε να στηρίζεται στα τηρούμενα στοιχεία καταγραφής του ΕΣΗΔΗΣ και βάσει αυτών να αποφαινεται αν προκύπτει ελλιπής παραλαβή αρχείου στο ΕΣΗΔΗΣ, οφειλόμενη σε αστοχία του τελευταίου, ή σε ανάρτηση ελλιπούς αρχείου, λόγω πλημμελούς χειρισμού κατά την ανωφόρτωσή του.

- **Άσκηση παρέμβασης ενώπιον της ΑΕΠΠ.**

Περαιτέρω, κρίσιμη αναδείχθηκε η άσκηση παρέμβασης ενώπιον της ΑΕΠΠ, διότι ανήχθη σε διαδικαστική προϋπόθεση προκειμένου ο επίμαχος ισχυρισμός να προβληθεί παραδεκτά ενώπιον του αρμοδίου Δικαστηρίου.

- **Ματαίωση της διαγωνιστικής διαδικασίας.**

Επίσης, αποσαφηνίστηκαν οι διακριτές περιπτώσεις υπό τις οποίες επέρχεται ή όχι ματαίωση της διαδικασίας για σύναψη δημοσίας σύμβασης, λόγω λήξης της ισχύος των προσφορών. Ειδικότερα, ο διαγωνισμός προμήθειας/υπηρεσίας, ματαιώνεται καταρχήν λόγω της παρέλευσης του εκ του νόμου ανώτατου χρονικού ορίου λήξης των προσφορών (άρθρο 97 ν. 4412/2016). Εξαιρέση αποτελεί η περίπτωση κατά την οποία ο αναδεικνυόμενος ανάδοχος προκύπτει με την αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών και την ουσιαστική ανάδειξη του μειοδότη, μετά από πλήρη ανάπτυξη του ανταγωνισμού μεταξύ των οικονομικών φορέων εντός του χρόνου ισχύος των προσφορών τους. Στην περίπτωση αυτή, ο αναθέτων φορέας δεν υποχρεούται να ματαιώσει τον -ώριμο πλέον- διαγωνισμό, ούτε κωλύεται να ζητήσει την παράταση του χρόνου ισχύος των προσφορών και μετά την τυπική λήξη του. Αντιθέτως, η ματαίωση της διαδικασίας για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης έργου επιτρέπεται μόνο για συγκεκριμένους, περιοριστικώς αναφερομένους στο άρθρο 106 ν. 4412/2016 λόγους, στους οποίους δεν περιλαμβάνεται η λήξη της ισχύος των προσφορών. Ωστόσο, αυτό δεν συνιστά νομοθετικό κενό, ούτε ζήτημα ανάλογης εφαρμογής του άρθρου 97 του ν. 4412/2016, αλλά επιχείρημα υπέρ του αντιθέτου.

- **Λυσιτέλεια των λόγων της προδικαστικής προσφυγής.**

Σχετικά με το ζήτημα της λυσιτέλειας των λόγων της προδικαστικής προσφυγής, έγινε δεκτή η δυνατότητα της Αρχής, αφού απορρίψει νομίμως τις αιτιάσεις που πλήττουν την αποδοχή της πρώτης σε κατάταξη προσφοράς, στην οποία και κατακυρώθηκε ο διαγωνισμός, να απορρίψει ως αλυσιτελείς τις αιτιάσεις για τις πλημμέλειες των προσφορών που έπονται αυτής. Επιπλέον, κατά τον έλεγχο νομιμότητας κανονιστικού όρου, κρίσιμο είναι το στάδιο απόφασης της ΑΕΠΠ (ήτοι προ της διενέργειας του διαγωνισμού) και η φύση του σχετικού τεχνικού όρου, τις προϋποθέσεις του οποίου ο αιτών μπορεί, με ενέργειές του, να καλύψει μέχρι τη νέα ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού, επωφελούμενος της αναβολής αυτού, μέχρι την έκδοση της αποφάσεως της Αρχής, και να υποβάλει προσφορά σύμφωνη με τον όρο αυτό. Ωστόσο, σε περίπτωση που ο διαγωνισμός ανασταλεί δικαστικώς, αλλά ουδείς ισχυρισμός προβληθεί στην ακυρωτική δίκη περί του ότι ο αιτών έχει καλύψει το τεχνικό αυτό όρο, ώστε να μπορεί να ζητήσει, παραδεκτώς από απόψεως εννόμου συμφέροντος, την ακύρωση και των λοιπών όρων της διακήρυξης, τη νομιμότητα των οποίων αμφισβητεί, η αίτηση ακύρωσης απορρίπτεται ως αλυσιτελής.

- **Απόκλιση τεχνικής προσφοράς από τις απαιτήσεις της Διακήρυξης.**

Στο στάδιο ελέγχου των προσφορών, κρίθηκε ότι η απόκλιση τεχνικής προσφοράς από τις απαιτήσεις της Διακήρυξης, οι οποίες είναι καταρχήν τηρητέες και δεσμευτικές για τον οικονομικό φορέα, στηρίζει αυτοτελώς την υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να απορρίψει την αποκλίνουσα προσφορά, κατά δέσμια αρμοδιότητα. Αν διαπιστωθεί απόκλιση τεχνικής προσφοράς από απαράβατο τεχνικό όρο της διακήρυξης, δεδομένου ότι αυτός δεν μπορεί να παρακαμφθεί, ούτε η πλημμέλεια να ιαθεί, η διαπίστωση περί μη πλήρωσής του στοιχειοθετεί ουσιώδη απόκλιση από την εν λόγω προδιαγραφή και, συνακόλουθα, λόγο απόρριψης αυτής, χωρίς να καταλείπεται οιαδήποτε δυνατότητα εκ των υστέρων ουσιαστικής

εκτίμησης από πλευράς διοίκησης περί ουσιώδους ή μη επιρροής της σχετικής πλημμέλειας στη λειτουργικότητα του προσφερόμενου είδους.

3.3 Εξωστρέφεια της Αρχής.

3.3.1 Συμμετοχή σε συνέδρια - ημερίδες.

Εξαιτίας της πανδημίας και της συνακόλουθης κατάστασης που επικράτησε κατά το έτος 2020 η διεξαγωγή σημαντικού αριθμού προγραμματισμένων συνεδρίων και ημερίδων αναβλήθηκε. Ωστόσο, η ΑΕΠΠ, παρά την επικέντρωση στο έργο της, ήτοι την έκδοση αποφάσεων επί του συνεχώς αυξανόμενου όγκου των προδικαστικών προσφυγών, συνέβαλε και σε επιστημονικό επίπεδο, προάγοντας τον επιστημονικό διάλογο επί επικαίρων ζητημάτων που απασχολούν τον τομέα των δημοσίων συμβάσεων.

Πιο συγκεκριμένα, το έτος 2020 η ΑΕΠΠ συμμετείχε στο 7ο Ετήσιο Επιστημονικό Συνέδριο της Ένωσης Ελλήνων Δημοσιολόγων, με θέμα «*Δημόσιο Δίκαιο: Ανακτώντας το χαμένο έδαφος*», το οποίο πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά την 30^η Ιουνίου και την 1^η Ιουλίου 2020. Όπως κάθε χρόνο, έτσι και στο συνέδριο αυτό, συζητήθηκαν ενδιαφέροντα επίκαιρα ζητήματα που απασχολούν τον τομέα του δημοσίου δικαίου, συμμετείχαν δε δικαστικοί λειτουργοί, καθηγητές Πανεπιστημίων και νομικοί, και έλαβε χώρα εποικοδομητικός διάλογος και ανταλλαγή ιδιαιτέρως ενδιαφερουσών απόψεων.

Τη δεύτερη ημέρα του συνεδρίου, κατά τη Ζ' Συνεδρία με θέμα «*Επίκαιρα Ζητήματα Δημοσίων Συμβάσεων 1*», στην οποία προεδρεύων ήταν ο Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου Απόστολος Γέροντας, ο Πρόεδρος της Αρχής, Φώτιος Θ. Κατσίγιαννης, παρουσίασε εισήγηση με θέμα «*Η Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ως Επιβεβαίωση της Νομοθετικής Στόχευσης στο πεδίο ανάθεσης των Δημοσίων Συμβάσεων*». Στην ίδια Συνεδρία ομιλήτρια ήταν και το Μέλος της ΑΕΠΠ Ελισάβετ Αλαγιαλόγλου, το θέμα της εισήγησης της οποίας ήταν «*Η Εφαρμογή του Άρθρου 106 του Ν. 4412/2016 για την ματαίωση της Διαγωνιστικής Διαδικασίας μέσα από τις Αποφάσεις της ΑΕΠΠ και των Διοικητικών Δικαστηρίων*». Την ίδια μέρα, κατά τη διάρκεια της Η' Συνεδρίας με θέμα «*Επίκαιρα Ζητήματα Δημοσίων Συμβάσεων 2*», προεδρεύων της οποίας ήταν ο Καθηγητής Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής

Δημήτριος Στράνης, μεταξύ των ομιλητών ήταν το Μέλος της Αρχής Μιχάλης Οικονόμου, το δε θέμα της εισήγησής του ήταν «*Τέσσερα Χρόνια Εφαρμογής του Ν. 4412/2016: Διαπιστώσεις για το Παρελθόν και σκέψεις για το Μέλλον*».

Σημειώνεται ότι η Αρχή, στο πλαίσιο της βέλτιστης δυνατής συνδρομής της στην πρόοδο του τομέα των δημοσίων συμβάσεων, συνεργάζεται αρμονικά και διατηρεί άριστες σχέσεις τόσο με άλλες ανεξάρτητες αρχές, όσο με ακαδημαϊκούς και λοιπούς φορείς.

Κεφάλαιο 4: Η διοικητική διάρθρωση της Αρχής κατά το έτος 2020.

4.1 Γραφείο Προέδρου.

Το Γραφείο Προέδρου, κατά το έτος 2020, διαχειρίστηκε αρκετά και ποικίλα ζητήματα που ανέκυψαν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων με τις οποίες είναι επιφορτισμένο, όπως αυτές ειδικότερα περιγράφονται στο κείμενο κανονιστικό πλαίσιο.²⁰

Βασική αρμοδιότητα του Γραφείου Προέδρου αποτελεί η παροχή γραμματειακής υποστήριξης προς τον Πρόεδρο της Αρχής, στο πλαίσιο της οποίας, κατά το έτος 2020, διεκπεραίωσε το σύνολο των ζητημάτων που αφορούν στα Μέλη της ΑΕΠΠ και προέβη σε σχετική ενημέρωσή τους αναφορικά με θέματα που άπτονται της λειτουργίας της Αρχής.

Προέβη, επίσης, στην οργάνωση και διεκπεραίωση των διαδικασιών συμμόρφωσης της Αρχής προς τις δικαστικές αποφάσεις, δυνάμει των οποίων ανεστάλησαν ή/και ακυρώθηκαν αποφάσεις της ΑΕΠΠ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 372 του ν. 4412/2016.

Επιπρόσθετα, κατά το έτος 2020 αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα της Αρχής δελτία τύπου και ανακοινώσεις που αφορούσαν τόσο σε οργανωτικά θέματα και σημαντικές υποθέσεις επί των οποίων επελήφθη η Αρχή, όσο και σε διοργανώσεις και συνεργασίες. Παράλληλα, σύμφωνα και με τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία, παρακολουθήθηκαν, επισημάνθηκαν και συλλέχθηκαν δημοσιεύματα που αφορούσαν στις αρμοδιότητες και στις δραστηριότητες της Αρχής. Συναφώς, το Γραφείο Προέδρου, έχοντας την ευθύνη της εν γένει επικοινωνίας της Αρχής, προέβη σε απάντηση πληθώρας αιτημάτων και ερωτημάτων τρίτων προς την Αρχή.

4.2 Γραμματεία Κλιμακίων.

Η Γραμματεία Κλιμακίων αποτελεί τη σημαντικότερη οργανική μονάδα της Αρχής. Υπάγεται απευθείας στον Πρόεδρο και μεριμνά για την απρόσκοπτη ουσιαστική λειτουργία της ΑΕΠΠ, επικουρώντας διοικητικά το Κλιμάκιο, αποτελεί δε τον

---

²⁰ Άρθρο 2 του ΠΔ 57/2017, «Οργανισμός της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών», ΦΕΚ Α' 88/20.06.2017.

συνδυατικό κρίκο μεταξύ του Κλιμακίου και των ενδιαφερομένων μερών της προδικαστικής προσφυγής. Λαμβάνοντας υπόψη τον ιδιαίτερα μεγάλο όγκο των προδικαστικών προσφυγών που κατατέθηκαν το έτος 2020, η Γραμματεία Κλιμακίων, εργάστηκε αδιαλείπτως και εκτέλεσε τις κατά νόμο αρμοδιότητές της, τόσο με τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών (εφεξής Τ.Π.Ε.), ενόψει των πρωτόγνωρων συνθηκών που επικράτησαν, όσο και με αυτοπρόσωπη παρουσία στην έδρα της Αρχής.

Σε κάθε λειτουργούν Κλιμάκιο αντιστοιχεί μία Γραμματεία, η οποία είναι υπεύθυνη για την οργάνωση των προδικαστικών προσφυγών που εισάγονται προς εξέταση σε αυτό αλλά και για την εν γένει διοικητική υποστήριξή του. Ο ιδιαίτερος και σημαντικός ρόλος της Γραμματείας Κλιμακίων επιρρωνύεται από το γεγονός ότι οι πάσης φύσεως κοινοποιήσεις που έχουν μεγάλη, πρωτίστως δικονομική, σημασία, προς τους ενδιαφερόμενους τρίτους (αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς, προσφεύγοντες, παρεμβαίνοντες) γίνονται από αυτήν. Επίσης, σημειώνεται ότι οι φυσικοί και ηλεκτρονικοί φάκελοι των προδικαστικών προσφυγών δημιουργούνται, οργανώνονται και αρχειοθετούνται με την επιμέλεια της Γραμματείας Κλιμακίων, εξυπηρετώντας και διευκολύνοντας το έργο των Κλιμακίων.

Σημειώνεται ότι και κατά το έτος 2020, κατά το οποίο η υπ' αρ. 2Κ/2018 προκήρυξη του ΑΣΕΠ ήταν ακόμη σε εξέλιξη, στη Γραμματεία Κλιμακίων υπηρετούσαν Ειδικοί Επιστήμονες, οι οποίοι συνέβαλαν στη βέλτιστη δυνατή διοικητική υποστήριξη της διαδικασίας διεκπεραίωσης των προδικαστικών προσφυγών, ήτοι του ουσιαστικού έργου της Αρχής.

4.3 Νομική Υπηρεσία.

Η Νομική Υπηρεσία της Αρχής απαρτίζεται από πέντε (5) Νομικούς Συμβούλους, οι οποίοι είναι δικηγόροι παρ' Αρείω Πάγω με εμπειρία και εξειδίκευση στο δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων, έχουν προσληφθεί με πάγια αντιμισθία, είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης και δεν δύνανται να αναλάβουν υποθέσεις από οποιονδήποτε άλλο.

Το έργο τους έγκειται στην υποστήριξη των εκδοθεισών από την ΑΕΠΠ αποφάσεων και στη δικαστική εκπροσώπησή της ενώπιον των αρμοδίων Δικαστηρίων. Επίσης, παρέχουν γνωμοδοτήσεις και προβαίνουν σε έλεγχο σχεδίων συμβάσεων που η Αρχή συνάπτει. Κατά το έτος 2020, συνέταξαν οκτώ (8) γνωμοδοτήσεις και ήλεγξαν δέκα (10) διακηρύξεις και σχέδια συμβάσεων. Αναφορικά με τις δικαστικές υποθέσεις της ΑΕΠΠ, παραπέμπουμε στο οικείο Κεφάλαιο 2,²¹ όπου εκτίθεται λεπτομερώς το σύνολο των σχετικών στοιχείων.

4.4 Γενική Διεύθυνση Επιστημονικής και Διοικητικής Υποστήριξης.

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5 του ΠΔ 57/2017, η Γενική Διεύθυνση Επιστημονικής και Διοικητικής Υποστήριξης της Αρχής συγκροτείται από τη Διεύθυνση Υποστήριξης Κλιμακίων και λοιπών Επιστημονικών Υπηρεσιών και από τη Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών.

Κατά το έτος 2020 έληξε η απόσπαση του στελέχους ο οποίος είχε αναλάβει καθήκοντα Αναπληρωτή Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών της Αρχής με ανάθεση, καθότι η σχετική προκήρυξη κατά τον τότε χρόνο είχε κηρυχθεί άγονη. Το ίδιο έτος δημοσιεύθηκαν προσκλήσεις ενδιαφέροντος για την πλήρωση της θέσης ευθύνης Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης και δύο (2) θέσεων ευθύνης Προϊσταμένων Διευθύνσεων, σύμφωνα με τον Οργανισμό της Αρχής. Αυτές που αφορούσαν στη Γενική Διεύθυνση και στη Διεύθυνση Επιστημονικών Υπηρεσιών, κηρύχθηκαν άγονες, εκείνη της Γενικής Διεύθυνσης για δεύτερη φορά, λόγω μη πλήρωσης των προσόντων που προβλέπονται στην οικεία νομοθεσία από τους υποψηφίους. Αντιθέτως, τον Σεπτέμβριο του 2020 πληρώθηκε, μέσω της ανωτέρω διαδικασίας, η θέση Προϊσταμένου Διεύθυνσης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών.

4.4.1 Διεύθυνση Υποστήριξης Κλιμακίων και λοιπών Επιστημονικών Υπηρεσιών.

Η Διεύθυνση Υποστήριξης Κλιμακίων και λοιπών Επιστημονικών Υπηρεσιών, στην οποία υπάγονται τα Τμήματα Πληροφορικής και Υποστήριξης Κλιμακίων και Επιστημονικών Υπηρεσιών, διαδραματίζει ιδιαίτερο ρόλο στη λειτουργία της Αρχής, καθότι φροντίζει για τη δημιουργία, διαχείριση και λειτουργία των βάσεων

²¹ Βλ. ειδικότερα ανωτέρω, Κεφάλαιο 2.3.2.

δεδομένων που χρησιμοποιούνται από την ΑΕΠΠ, εξασφαλίζει την απρόσκοπτη χρήση των ηλεκτρονικών μέσων που είναι απαραίτητα για την εκπόνηση του έργου της και υποβοηθά επιστημονικά τα Κλιμάκια κατά την εξέταση των προδικαστικών προσφυγών.

4.4.1.1 Τμήμα Πληροφορικής.

Το Τμήμα Πληροφορικής, και κατά το έτος 2020, διαδραμάτισε ιδιαίτερα σπουδαίο ρόλο στη λειτουργία της Αρχής. Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι Τ.Π.Ε. αποτελούν αναπόσπαστο μέρος όλων των τομέων της δράσης της, ιδίως δε των διαδικασιών που πλαισιώνουν τις προδικαστικές προσφυγές, το Τμήμα Πληροφορικής συνέδραμε ουσιωδώς στις εν γένει δραστηριότητες της ΑΕΠΠ. Σε καθημερινή βάση προέβη σε υποστήριξη και επίλυση προβλημάτων τεχνικής φύσης που αντιμετώπισαν στελέχη και υπάλληλοι, με γνώμονα την εύρυθμη λειτουργία του συνόλου των τμημάτων της Αρχής, αλλά και της Αρχής εν γένει. Λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών που επικράτησαν κατά το έτος 2020, η υποστήριξη από το Τμήμα έλαβε χώρα τόσο εντός των εγκαταστάσεων της ΑΕΠΠ, όσο και με χρήση εργαλείων απομακρυσμένης πρόσβασης, εξαιτίας των μέτρων που ελήφθησαν για την ανάσχεση της εξάπλωσης του κορωνοϊού COVID-19.

Ως προς την τεχνική υποστήριξη του προσωπικού και του μηχανογραφικού εξοπλισμού, το Τμήμα Πληροφορικής, κατά το έτος 2020, προέβη σε εγκατάσταση, διαχείριση και συντήρηση του εξοπλισμού των συστημάτων Τ.Π.Ε. της ΑΕΠΠ, ως επίσης και σε αποκατάσταση βλαβών μηχανημάτων (ηλεκτρονικών υπολογιστών και εκτυπωτών). Έλαβε δε χώρα εκπαίδευση και υποστήριξη στελεχών και υπαλλήλων σε βασικά εργαλεία παραγωγικότητας (MS Office, Internet, e-mail, κλπ.) και στη χρήση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (εφεξής Ο.Π.Σ.) Parygos, υποστήριξη στη χρήση λοιπών πληροφοριακών συστημάτων που χρησιμοποιούνται για τη διεκπεραίωση της μισθοδοσίας, της λογιστικής παρακολούθησης και της διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού (Q-Prime Financials, STAFF 6), διαδικτυακών εφαρμογών και πλατφορμών αλλά και των SQL Server των διάφορων εφαρμογών της Αρχής. Επίσης, προέβη σε έλεγχο και λήψη αντιγράφων ασφαλείας αρχείων και βάσεων δεδομένων του επίσημου ιστοτόπου

της ΑΕΠΠ, σε εγκατάσταση νέων ενημερώσεων ασφαλείας (security update) αλλά και σε διαχείριση του mail Server της Αρχής, της διαδικτυακής υποδομής, καθώς και του τηλεφωνικού κέντρου. Το Τμήμα καθόρισε κανόνες ασφαλούς χρήσης του εξοπλισμού και των εφαρμογών πληροφορικής (Web Server, E-Mail Server) και μερίμνησε για την τήρησή τους, υποστήριξε και συντήρησε το Δικτύου Ασθενών Ρευμάτων της ΑΕΠΠ, κατέγραψε τον εξοπλισμό των συστημάτων πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών και προέβη σε ανάρτηση των ανωνυμοποιημένων αποφάσεων στον επίσημο ιστότοπο της Αρχής.

Λόγω της πρωτόγνωρης και ιδιαίτερη κατάστασης που επικράτησε κατά το έτος 2020, λόγω της εξάπλωσης του κορωνοϊού COVID-19, και στο πλαίσιο των μέτρων για την ανάσχεση εξάπλωσής του, το Τμήμα Πληροφορικής, σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (εφεξής Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.), εφάρμοσε Τ.Π.Ε., προκειμένου το έργο της ΑΕΠΠ να συνεχιστεί απρόσκοπτα. Πιο συγκεκριμένα, αναπτύχθηκε web περιβάλλον για την εξ αποστάσεως, μέσω προγράμματος περιήγησης ιστού (browser), πρόσβαση των στελεχών και υπαλλήλων της στο Ο.Π.Σ. Parygos, με τη χρήση της Υπηρεσίας Αυθεντικοποίησης Χρηστών OAuth2.0 της Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ., υλοποιήθηκε η δυνατότητα τηλεργασίας με τη χρήση της υπηρεσίας ασφαλούς απομακρυσμένης πρόσβασης VPN της Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ. και ενεργοποιήθηκε η υπηρεσία e:Presence (<https://www.epresence.gr>), με την οποία δίνεται η δυνατότητα οργάνωσης και πραγματοποίησης διαδικτυακών τηλεδιασκέψεων.

Πέραν των ανωτέρω, το Τμήμα Πληροφορικής κατέγραψε και ήλεγξε τη λειτουργία των υφιστάμενων Ασφαλών Διατάξεων Δημιουργίας Υπογραφής (Α.Δ.Δ.Υ.) των στελεχών και υπαλλήλων της Αρχής, και προέβη στην ενεργοποίηση δεκαέξι νέων. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του ανήκει η συνεχής ενημέρωση του ιστοτόπου της Αρχής και η υλοποίηση εφαρμογών λογισμικού, ως επίσης η εισήγηση και ανάπτυξη έργων Τ.Π.Ε., με σκοπό τη βέλτιστη δυνατή ανταπόκριση στις συνεχώς αυξανόμενες προκύπτουσες ανάγκες. Ακόμη, κατά το έτος 2020, χορηγήθηκαν δύο (2) εκθέσεις ειδικών επιστημόνων της ΑΕΠΠ επί σχετικών αιτημάτων στο πλαίσιο εξέτασης προδικαστικών προσφυγών που αφορούσαν σε αντικείμενο ειδικότητας Πληροφορικής. Τέλος, ως ιδιαίτερης σημασίας χαρακτηρίζεται η αρμοδιότητα του

Τμήματος για τη συλλογή, αποτύπωση και στατιστική ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται τόσο με τις προδικαστικές προσφυγές που κατατίθενται ενώπιον της ΑΕΠΠ, όσο και με τα ένδικα βοηθήματα που ασκούνται κατά των αποφάσεων επί αυτών, τα αποτελέσματα της οποίας αποτελούν το σημαντικότερο στοιχείο της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων της Αρχής.

4.4.1.2 Τμήμα Υποστήριξης Κλιμακίων και Επιστημονικών Υπηρεσιών.

Στο τέλος του έτους 2020, το Τμήμα Υποστήριξης Κλιμακίων και Επιστημονικών Υπηρεσιών ενισχύθηκε με ειδικούς επιστήμονες ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών, Μηχανολόγων Μηχανικών, ως επίσης και Νομικών. Στο πλαίσιο της αρμοδιότητας περί παροχής επιστημονικής συνδρομής κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων από τα Κλιμάκια, κατά τα οριζόμενα στο ΠΔ 57/2017, κατά το έτος 2020 εκπονήθηκαν δύο (2) εκθέσεις ειδικών επιστημόνων ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών.

4.4.2 Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών.

Η Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών είναι αρμόδια για τον σχεδιασμό και την υποστήριξη εφαρμογής των οικονομικών, διαχειριστικών και διοικητικών διαδικασιών που απαιτούνται για τη λειτουργία της Γενικής Διεύθυνσης, ενώ συμμετέχει στη σύνταξη της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων και προτάσεων που υποβάλλει η Αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 359 του ν. 4412/2016, όπως ισχύει.

4.4.2.1 Τμήμα Ανθρωπίνου Δυναμικού και Οργάνωσης.

Κατά τη διάρκεια του έτους 2020, συνεχίστηκαν οι διαδικασίες στελέχωσης της Αρχής και εκδόθηκαν από το ΑΣΕΠ τα οριστικά αποτελέσματα όλων των κατηγοριών της προκήρυξης υπ' αρ. 2Κ/2018, που αφορούσε στην πρόσληψη τακτικού προσωπικού, ενώ ταυτόχρονα συνεχίστηκαν οι αναπληρώσεις διαφόρων ειδικοτήτων Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού της προκήρυξης υπ' αρ. 2Ε/2018. Ειδικότερα, κατά το 2020, η ΑΕΠΠ ενδυναμώθηκε συνολικά με δεκαεπτά (17) νέα στελέχη προερχόμενα και από τις δύο ως άνω προκηρύξεις.

Πιο συγκεκριμένα, η ως άνω προκήρυξη υπ' αρ. 2Ε/2018 του ΑΣΕΠ αφορούσε στην πλήρωση εβδομήντα δύο (72) θέσεων Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού διαφόρων κατηγοριών, ήτοι:

- i) δέκα (10) θέσεων Πολιτικών Μηχανικών,
- ii) τεσσάρων (4) θέσεων Ηλεκτρολόγων Μηχανικών,
- iii) τριών (3) θέσεων Μηχανολογικών Μηχανικών,
- iv) δύο (2) θέσεων Χημικών Μηχανικών,
- v) δεκαπέντε (15) θέσεων Νομικών,
- vi) δύο (2) θέσεων Χημικών,
- vii) τριών (3) θέσεων Βιολόγων-Βιοχημικών,
- viii) δέκα (10) θέσεων Επιστημόνων Πληροφορικής,
- ix) δεκαπέντε (15) θέσεων Οικονομολόγων,
- x) τριών (3) θέσεων Στατιστικολόγων και
- xi) πέντε (5) θέσεων Φαρμακοποιών.

Το έτος 2020 οι προκηρυχθείσες θέσεις, συμπεριλαμβανομένων των προσλήψεων από τους πίνακες αναπλήρωσης που βρίσκονταν σε εξέλιξη, καλύφθηκαν ως εξής:

- Στη κατηγορία Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών παραιτήθηκαν δύο (2) και προσελήφθησαν πέντε (5) νέα στελέχη. Δηλαδή, ο αριθμός των θέσεων της συγκεκριμένης ειδικότητας που καλύφθηκε, συμπεριλαμβανομένων των προσλήψεων του προηγούμενου έτους, ανήλθε στις επτά (7) θέσεις συνολικά.
- Στη κατηγορία Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού ειδικότητας Ηλεκτρολόγων Μηχανικών, παραιτήθηκε ένα (1) στέλεχος, με αποτέλεσμα

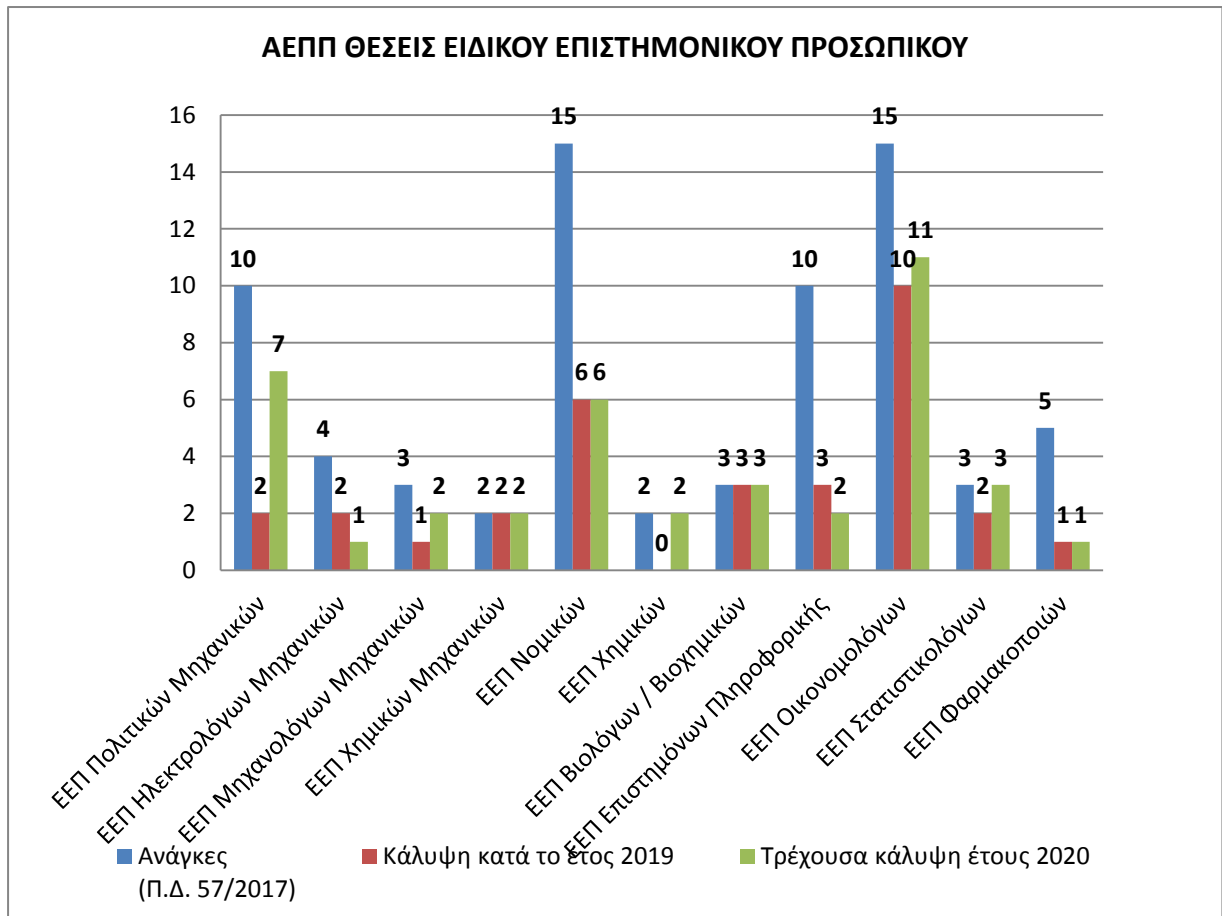
την κάλυψη μίας (1) θέσης από τις συνολικά προκηρυχθείσες, συμπεριλαμβανομένης των πρόσληψης που έγινε το προηγούμενο έτος.

- Στη κατηγορία Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού ειδικότητας Μηχανολόγων Μηχανικών προσελήφθη ένα (1) νέο στέλεχος, με αποτέλεσμα οι θέσεις που καλύφθηκαν, συμπεριλαμβανομένων των προσλήψεων του προηγούμενου έτους, να ανέλθουν συνολικά στις δύο (2).
- Στη κατηγορία Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού ειδικότητας Χημικών Μηχανικών δεν πραγματοποιήθηκε κάποια νέα πρόσληψη, δεδομένου ότι και οι δύο (2) προκηρυχθείσες θέσεις είχαν καλυφθεί το προηγούμενο έτος.
- Στη κατηγορία Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού ειδικότητας Νομικών δεν πραγματοποιήθηκε κάποια νέα πρόσληψη, λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν υπήρχε λίστα αναπληρωματικών από το ΑΣΕΠ. Ο αριθμός των θέσεων που καλύφθηκαν, κατά το προηγούμενο έτος, παρέμεινε στις έξι (6) θέσεις.
- Στη κατηγορία Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού ειδικότητας Χημικών πραγματοποιήθηκαν δύο (2) νέες προσλήψεις από τον πίνακα αναπλήρωσης του ΑΣΕΠ, με αποτέλεσμα την κάλυψη των δύο (2) προκηρυχθεισών θέσεων.
- Στη κατηγορία Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού ειδικότητας Βιολόγων-Βιοχημικών δεν πραγματοποιήθηκε κάποια νέα πρόσληψη, δεδομένου ότι και οι τρεις (3) θέσεις είχαν ήδη καλυφθεί με αντίστοιχες προλήψεις το προηγούμενο έτος.
- Στη κατηγορία Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού ειδικότητας Πληροφορικής παραιτήθηκαν δύο (2) στελέχη, με αποτέλεσμα την κάλυψη δύο (2) εκ των προκηρυχθεισών θέσεων σε σύνολο, συμπεριλαμβανομένων των προσλήψεων του προηγούμενου έτους.
- Στη κατηγορία Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού ειδικότητας Οικονομολόγων πραγματοποιήθηκε μία (1) νέα πρόσληψη από τον πίνακα αναπλήρωσης του ΑΣΕΠ και, ως εκ τούτου, ο αριθμός των θέσεων που

καλύφθηκε ανήλθε στις έντεκα (11) θέσεις συνολικά, συμπεριλαμβανομένων των προσλήψεων του προηγούμενου έτους.

- Στη κατηγορία Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού ειδικότητας Στατιστολόγων πραγματοποιήθηκε μία (1) νέα πρόσληψη από τον πίνακα αναπλήρωσης του ΑΣΕΠ με αποτέλεσμα την κάλυψη και των τριών (3) προκηρυχθεισών θέσεων, συμπεριλαμβανομένων των προσλήψεων των προηγούμενων ετών.
- Στη κατηγορία Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού ειδικότητας Φαρμακοποιών δεν πραγματοποιήθηκε κάποια πρόσληψη, πέραν της πρόσληψης ενός (1) στελέχους και κάλυψης της αντίστοιχης θέσης κατά το προηγούμενο έτος.

Στο παρακάτω συγκριτικό γράφημα αποτυπώνεται η συνολική κάλυψη των θέσεων του Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού κατά τα έτη 2019 και 2020, σε σχέση με τις προβλεπόμενες θέσεις στο ΠΔ 57/2017.

Γράφημα 1: Συγκριτικό γράφημα θέσεων Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού ΠΔ 57/2017 και κάλυψης αυτών τα έτη 2019 και 2020.

(Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού και Οργάνωσης ΑΕΠΠ)

Τα τυπικά προσόντα του Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού της Αρχής απεικονίζονται στο αμέσως κατωτέρω γράφημα.

Γράφημα 2: Επίπεδο σπουδών Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού ΑΕΠΠ.

(Πηγή: Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού και Οργάνωσης ΑΕΠΠ)

Όσον αφορά την προκήρυξη πρόσληψης τακτικού προσωπικού υπ' αρ. 2Κ/2018 του ΑΣΕΠ, αυτή περιελάμβανε την πλήρωση σαράντα δύο (42) θέσεων τακτικού προσωπικού και, πιο συγκεκριμένα:

- i) δέκα εννέα (19) θέσεων ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού,
- ii) τριών (3) θέσεων ΤΕ Διοικητικού Λογιστικού,
- iii) τριών (3) θέσεων ΤΕ Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας,
- iv) έξι (6) θέσεων ΤΕ Πληροφορικής,
- v) εννέα (9) θέσεων ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων
- vi) δύο (2) θέσεων ΥΕ Επιμελητών

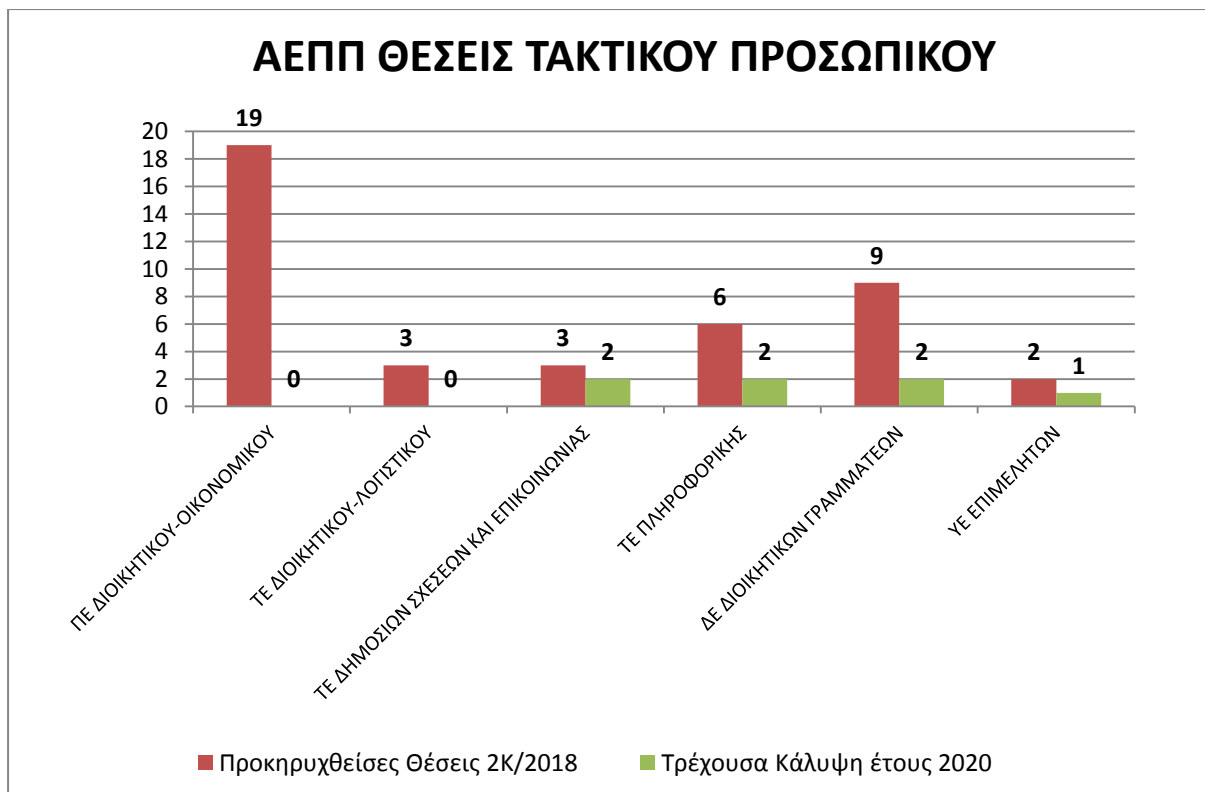
Το έτος 2020 οι ως άνω θέσεις καλύφθηκαν ως εξής:

- Δεν καλύφθηκε η κατηγορία τακτικού προσωπικού κλάδου ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού.

- Δεν καλύφθηκε η κατηγορία τακτικού προσωπικού κλάδου ΤΕ Διοικητικού Λογιστικού.
- Η κατηγορία τακτικού προσωπικού κλάδου ΤΕ Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας καλύφθηκε με πρόσληψη δύο (2) υπαλλήλων που κατέλαβαν ισάριθμες θέσεις.
- Η κατηγορία τακτικού προσωπικού κλάδου ΤΕ Πληροφορικής καλύφθηκε με πρόσληψη δύο (2) υπαλλήλων που κατέλαβαν ισάριθμες θέσεις.
- Η κατηγορία τακτικού προσωπικού κλάδου ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων καλύφθηκε με πρόσληψη δύο (2) υπαλλήλων που κατέλαβαν ισάριθμες θέσεις.
- Η κατηγορία τακτικού προσωπικού κλάδου ΥΕ Επιμελητών καλύφθηκε με πρόσληψη ενός (1) υπαλλήλου που κατέλαβαν μία θέση.

Στο παρακάτω γράφημα αποτυπώνεται η κάλυψη των θέσεων του τακτικού προσωπικού κατά το έτος 2020 σε σύγκριση με τις οργανικές θέσεις που προβλέπονται στο ΠΔ 57/2017.

Γράφημα 3: Συγκριτικός πίνακας θέσεων που προκηρύχθηκαν δυνάμει της υπ’ αρ. 2Κ/2018 Προκήρυξης και κάλυψης αυτών το 2020.

(Πηγή: Τμήμα Ανθρωπίνου Δυναμικού και Οργάνωσης ΑΕΠΠ)

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι διαδικασίες στελέχωσης της Αρχής εξακολουθούσαν να βρίσκονται σε εξέλιξη μέχρι και την 31.12.2020. Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά τις θέσεις Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού έχουν εξαντληθεί οι πίνακες αναπλήρωσης του ΑΣΕΠ για το σύνολο των ειδικοτήτων, πλην της ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών. Όσον αφορά τις θέσεις τακτικού προσωπικού, η ανάγκη κάλυψης των κενών θέσεων παραμένει, επιδιώκεται η ολοκλήρωση της διαδικασίας διορισμού του κλάδου ΠΕ Διοικητικού – Οικονομικού και η χρήση των πινάκων αναπλήρωσης για τις λοιπές κατηγορίες, όπως αυτοί θα προκύψουν σε συνέχεια των αιτημάτων που υπέβαλε η Αρχή προς το ΑΣΕΠ.

Όπως προαναφέρθηκε, κατά το έτος 2020, έληξε η απόσπαση δύο (2) στελεχών της Αρχής, στο ένα εκ των οποίων είχαν ανατεθεί καθήκοντα Αναπληρωτή Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών της Αρχής. Επίσης και έληξε η σύμβαση ορισμένου χρόνου ενός (1) ακόμα στελέχους.

Ως εκ τούτου, έως την 31.12.2020 η Αρχή δεν στελεχωνόταν πλέον παρά μόνο από Ειδικούς Επιστήμονες και τακτικό προσωπικό που κάλυψαν αντίστοιχες οργανικές θέσεις, μέσω των προαναφερθεισών προκηρύξεων.

Κατά το 2020, από την Αρχή αποσπάστηκαν, κατά παρέκκλιση των οικείων περί κινητικότητας διατάξεων, δύο (2) στελέχη Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού σε άλλες Υπηρεσίες και παραιτήθηκαν συνολικά πέντε (5) στελέχη Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού, κυρίως λόγω διορισμού τους σε άλλες υπηρεσίες, βάσει προϋπαρχουσών αιτήσεων συμμετοχής.

Με την νέα προκήρυξη του ΑΣΕΠ υπ' αρ. 2Ε/2020 προκηρύχθηκαν νέες θέσεις Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού, που αφορούσαν μία (1) θέση ειδικότητας Φαρμακοποιών και εννέα (9) θέσεις ειδικότητας Νομικών. Μέχρι το τέλος του έτους 2020 δεν είχαν δημοσιευθεί προσωρινοί πίνακες προσληπτέων δυνάμει της ανωτέρω προκήρυξης.

Όπως προαναφέρθηκε, το έτος 2020, δημοσιεύθηκαν προσκλήσεις ενδιαφέροντος για την πλήρωση μίας (1) θέσης ευθύνης Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης και δύο (2) θέσεων ευθύνης Προϊσταμένων Διευθύνσεων, σύμφωνα με τον Οργανισμό της Αρχής. Δύο (2) εξ αυτών, ήτοι αυτές που αφορούσαν στη Γενική Διεύθυνση και στη Διεύθυνση Επιστημονικών Υπηρεσιών, κηρύχθηκαν άγονες, λόγω μη πλήρωσης των προσόντων του νόμου από τους υποψηφίους και μία (1) εξ αυτών, η θέση Προϊσταμένου Διεύθυνσης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών πληρώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2020, μέσω της ανωτέρω διαδικασίας.

Τέλος, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι και κατά το έτος 2021 οι διαδικασίες στελέχωσης της Αρχής βρίσκονται σε εξέλιξη. Το παρόν, μαζί με το νέο προσωπικό, αναμένεται να δημιουργήσει μια σταθερή δομή που θα ενισχύσει τη δυναμικότητα της Αρχής, θα υποστηρίξει και θα ενισχύσει αποτελεσματικά το έργο της.

4.4.2.2 Τμήμα Προϋπολογισμού, Μισθοδοσίας και Εκκαθάρισης Δαπανών.

Με σχετική Πράξη του Προέδρου της Αρχής, το τμήμα στελεχώθηκε με πέντε Ειδικούς Επιστήμονες ειδικότητας Οικονομολόγων. Ως επιμέρους τμήμα της Διεύθυνσης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών, στο πλαίσιο των

αρμοδιοτήτων του, το τμήμα Προϋπολογισμού, Μισθοδοσίας και Εκκαθάρισης Δαπανών κατά το έτος 2020, παρακολούθησε και εκτέλεσε τον προϋπολογισμό της Αρχής, οικονομικού έτους 2020, συνέταξε δε τον συνοπτικό Προϋπολογισμό του έτους 2021. Σε συνεργασία με το Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού και Οργάνωσης, έλαβε χώρα προετοιμασία του προγράμματος προμηθειών και της ενσωμάτωσής του για την κατάρτιση του Προϋπολογισμού του οικονομικού έτους 2021. Παρακολουθήθηκε η κράτηση ύψους 0,06% και ενημερώθηκαν τα σχετικά λογιστικά αρχεία εσόδων, ελέγχθηκαν τα δικαιολογητικά δαπανών και των λοιπών οικονομικών παραστατικών στοιχείων, έγινε εκκαθάριση καταβολών σε φυσικά και νομικά πρόσωπα του δημόσιου ή του ιδιωτικού δικαίου, έλαβε χώρα έλεγχος νομιμότητας και κανονικότητας των δαπανών και τηρήθηκε το ηλεκτρονικό Μητρώο Δεσμεύσεων. Επιπλέον δε, υπολογίσθηκε η τακτική μισθοδοσία του προσωπικού και καταβολή λοιπών αμοιβών και αποζημιώσεων, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών ασφαλιστικών εισφορών και κρατήσεων.

4.4.2.3 Τμήμα Λογιστικής Παρακολούθησης και Πληρωμής Δαπανών.

Με σχετική Πράξη του Προέδρου της Αρχής, το τμήμα στελεχώθηκε με δύο Ειδικούς Επιστήμονες ειδικότητας Οικονομολόγων. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, το τμήμα Λογιστικής Παρακολούθησης και Πληρωμής Δαπανών ενημέρωσε το Λογιστικό Σύστημα με τις διενεργούμενες δαπάνες και συμφωνία λογιστικών υπολοίπων, συνέταξε και υπέβαλε προς έγκριση από Ορκωτό Λογιστή Ελεγκτή τον Ισολογισμό, την Κατάσταση Αποτελεσμάτων χρήσεως και το σχετικό προσάρτημα, συνέταξε και υπέβαλε συγκεντρωτικές καταστάσεις Προμηθευτών (Μ.Υ.Φ.) και συνέταξε, παρακολούθησε και ενημέρωσε το λογιστικό Μητρώο Παγίων. Επίσης, υπέβαλε δηλώσεις Φορολογίας Εισοδήματος, συνέταξε και υπέβαλε δηλώσεις παρακρατούμενων φόρων και συνοδευτικών εντύπων, ατομικά Ενιαία Εντύπων Αναγγελίας Προσλήψεων και Οικειοθελών αποχωρήσεων προς τον ΟΑΕΔ και το αρμόδιο τμήμα Κοινωνικής Επιθεώρησης Εργασίας και συνέταξε μητρώο (κατάσταση) προσωπικού, αρμοδιότητας της Κοινωνικής Επιθεώρησης Εργασίας. Επιπλέον, λειτούργησε την εφαρμογή του Ενιαίου Συστήματος Πληρωμών (Ε.ΣΥ.Π.) για λογαριασμό της Αρχής, επεξεργάστηκε τα οικονομικά στοιχεία για τις ανάγκες

έγκρισης των εκθέσεων πεπραγμένων της Αρχής και εξέδωσε βεβαιώσεις που έγκεινται στην αρμοδιότητά του.

Αναφορικά με την διαχείριση των εσόδων υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, μέσω της υποβολής του παραβόλου ύψους 0,5% της προϋπολογισθείσας αξίας της σχετικής σύμβασης κατά την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής, το τμήμα προέβη σε επιστροφή/κατάπτωση παραβόλων σε προσφεύγοντες οικονομικούς φορείς, δυνάμει του διατακτικού των αποφάσεων/πράξεων της Αρχής στην ηλεκτρονική πλατφόρμα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και δημιούργησε διαδικασίες χειρισμού ηλεκτρονικών παραβόλων, σύμφωνα με το διατακτικό των ως άνω αποφάσεων/ πράξεων. Τέλος, δημιουργήθηκε νέο ψηφιακό αρχείο τήρησης των στοιχείων των αποφάσεων/πράξεων της ΑΕΠ και χειρισμού των αντιστοίχων παραβόλων, όπου καταγράφονται δεδομένα για την εξαγωγή αριθμητικών στοιχείων, για σκοπούς διοικητικής πληροφόρησης.

Κεφάλαιο 5: Προτάσεις της Αρχής.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΑΕΠΠ έχει διανύσει ήδη τρία και πλέον έτη λειτουργίας, μπορούν να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα, τόσο για τη λειτουργία και το σκοπό της, όσο και για το πλαίσιο που διέπει τις διαφορές που προκύπτουν κατά το στάδιο πριν τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων, εν γένει. Συναφώς, με γνώμονα τη βέλτιστη δυνατή εκτέλεση του έργου της και των στόχων που ο νομοθέτης έθεσε με τη σύστασή της, με το παρόν Κεφάλαιο προτείνονται βελτιώσεις που αφορούν τόσο στο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων όσο και στη διαδικασία εξέτασης των προδικαστικών προσφυγών ενώπιον της Αρχής.

Ήδη με τον πολύ πρόσφατο νόμο 4782/2021 (ΦΕΚ Α' 36/09.03.2021) με τίτλο «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία» εισήχθη πληθώρα τροποποιήσεων, με τις οποίες αποσκοπείται η αποτελεσματικότερη επίλυση των διαφορών στο πλαίσιο πριν τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων.

Η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016, ήτοι η αύξηση της καθ' ύλη αρμοδιότητας της ΑΕΠΠ, η πρόβλεψη διαδικασίας ακρόασης των μερών ενώπιον του οικείου σχηματισμού, η επίλυση ορισμένων ζητημάτων που αφορούν στο παράβολο, η θέσπιση μονομελούς Κλιμακίου και η τροποποίηση προθεσμιών που αφορούν σε κοινοποιήσεις και αναγκαίες ενέργειες της αναθέτουσας αρχής/ του αναθέτοντος φορέα, αποτελούν μερικές από τις μεταβολές που εισήχθησαν με το ως άνω νομοθέτημα και οι οποίες επηρεάζουν άμεσα την ΑΕΠΠ, αποσκοπούν δε στη βελτίωση της διαδικασίας εξέτασης των προδικαστικών προσφυγών ενώπιόν της.

5.1 Προτάσεις για τη βελτίωση του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων.

- **Διευκρίνιση αναφορικά με το ΕΕΕΣ.**

Με τον πρόσφατα εκδοθέντα νόμο 4782/2021 (ΦΕΚ Α' 36/09.03.2021) επήλθε σωρεία αλλαγών στο θεσμικό πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων. Μία εκ των σημαντικότερων τροποποιήσεων σχετίζεται με τη συμπλήρωση- αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών. Ειδικότερα, το άρθρο 102 του ν. 4412/2021 αντικαταστάθηκε, δυνάμει του άρθρου 42 του ως άνω νόμου, και πλέον υπάρχει δυνατότητα να υποβάλλονται, να αποσαφηνίζονται ή να ολοκληρώνονται πληροφορίες που χαρακτηρίστηκαν ως ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ. Ωστόσο, θα πρέπει νομοθετικά να λάβει χώρα επιπλέον διευκρίνιση σχετικά με την ως άνω δυνατότητα. Ειδικότερα, θα πρέπει να διευκρινιστεί ο ρόλος και οι τυχόν ευθύνες της αναθέτουσας αρχής στην περίπτωση κατά την οποία ελλείπουν παντελώς έγγραφα που προβλέπονται από τη διακήρυξη, σε αντίθεση, ιδίως με συνδιαγωνιζομένους- επιμελείς συμμετέχοντες. Επιπλέον, η ως άνω τροποποίηση φαίνεται να εξυπηρετεί την προσπέλαση τυχόν σφαλμάτων και παραλείψεων, λαμβάνοντας υπόψη ότι το ΕΕΕΣ αποτελεί προκαταρκτική απόδειξη, φέροντας το βάρος υπεύθυνης δήλωσης, ωστόσο, θα διαφανεί στην πράξη εάν εξυπηρετεί, ταυτοχρόνως, και την αρχή της τυπικότητας που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις.

5.2 Προτάσεις για τη βελτίωση της διαδικασίας εξέτασης των προδικαστικών προσφυγών.

- **Αύξηση του αριθμού των Μελών της Αρχής.**

Λαμβάνοντας υπόψη, όπως αποδεικνύεται από τα στατιστικά στοιχεία που αποτυπώνονται στις ετήσιες εκθέσεις πεπραγμένων της Αρχής, ότι αφενός οι εισαγόμενες προδικαστικές προσφυγές αυξάνονται με γεωμετρική πρόοδο κάθε έτος, αφετέρου, με την τροποποίηση του άρθρου 345 του ν. 4412/2016, η καθ' ύλην

αρμοδιότητά της εκτείνεται, προτείνεται η αύξηση των Μελών της από τριάντα ένα (31), συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου της, σε τριάντα έξι (36).

- **Αναστολή κατάθεσης προδικαστικών προσφυγών.**

Από την έναρξη λειτουργίας της ΑΕΠΠ έως και σήμερα, τα Μέλη της εργάζονται αδιάκοπα, χωρίς να δικαιούνται ή να έχουν λάβει κανονική άδεια. Σημειώνεται δε ότι, λόγω των νομοθετικά προβλεπομένων αποκλειστικών και αυστηρών προθεσμιών, η εργασία τους δεν λαμβάνει χώρα μόνο κατά τις εργάσιμες, αλλά όλες τις ημέρες. Στο πλαίσιο αυτό, έχοντας υπόψη τις πεπερασμένες ανθρώπινες δυνατότητες και δυνάμεις, αλλά μη παραβλέποντας την ανάγκη αδιάκοπης ροής του τομέα των δημοσίων συμβάσεων και της αγοράς, εν γένει, προτείνεται η θέσπιση αναστολής οποιασδήποτε προθεσμίας του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016 για το διάστημα από την 1^η έως την 20^η Αυγούστου και για το διάστημα από την 24^η Δεκεμβρίου έως την 1^η Ιανουαρίου.

Εναλλακτικά, για την αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη λειτουργία της ΑΕΠΠ κατά τα ως άνω χρονικά διαστήματα και τις περιόδους εορτών και διακοπών, προτείνεται η σύσταση Κλιμακίων Διακοπών τα οποία θα συγκροτούνται εκ περιτροπής από τα Μέλη της Αρχής, και θα επιλαμβάνονται προδικαστικών προσφυγών που θα κατατίθενται κατά τα ως άνω χρονικά διαστήματα, ή μόνο για την καλοκαιρινή περίοδο, όπως εξάλλου ισχύει στα τακτικά Δικαστήρια.

- **Διαβαθμισμένες πληροφορίες.**

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΑΕΠΠ δραστηριοποιείται στον κρίσιμο και με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τομέα των δημοσίων συμβάσεων, θεωρείται σκόπιμο να προβλεφθεί τρόπος διαχείρισης των διαβαθμισμένων πληροφοριών που επέρχονται σε γνώση της. Ελλείψει σχετικών ρυθμίσεων στο οικείο θεσμικό πλαίσιο, κρίνεται σκόπιμη τόσο η θέσπιση κανόνων αναφορικά με τον τρόπο κατάθεσης προδικαστικών προσφυγών ενώπιον της Αρχής που περιλαμβάνουν διαβαθμισμένες πληροφορίες, όσο και η σύσταση Κλιμακίου επιφορτισμένου με την εξέταση τέτοιων προδικαστικών προσφυγών.

- **Δεσμευτικότητα αποφάσεων Επταμελούς Σύμβασης.**

Επιπλέον, το ζήτημα των αντιφατικών αποφάσεων που εκδίδονται από τα Κλιμάκια της ΑΕΠΠ, το οποίο απασχολεί τόσο τους ενδιαφερόμενους, όσο και τα Δικαστήρια, θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί με τη θέσπιση σχετικών νομοθετικών ρυθμίσεων. Πιο συγκεκριμένα, λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επταμελής Σύμβαση της Αρχής επιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, διαφορών με σκοπό ακριβώς την αποφυγή έκδοσης αντιφατικών αποφάσεων, κρίνεται αναγκαία η θέσπιση διάταξης, δυνάμει της οποίας οι αποφάσεις της θα δεσμεύουν την κρίση των Κλιμακίων.

- **Παράβολο.**

Με το ν. 4782/2021 (ΦΕΚ Α' 36/09.03.2021) εισήχθησαν ορισμένες ρυθμίσεις και αλλαγές που αφορούν στην τύχη του παραβόλου που κατατίθεται μαζί με την προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ. Ωστόσο, δεν ρυθμίστηκαν και κάποια επιπλέον σημαντικά ζητήματα σχετικά με αυτό. Πιο συγκεκριμένα, επειδή το γεγονός ότι η διοικητική πρακτική της Αρχής δεν έχει υπάρξει ενιαία, κρίνεται σκόπιμη η σχετική νομοθετική παρέμβαση καθότι έχει παρατηρηθεί Κλιμάκιο να κάνει δεκτή την προδικαστική προσφυγή, να επιστρέφει το παράβολο στον προσφεύγοντα και ακολούθως να εκδίδεται δικαστική απόφαση που αναστέλλει ή ακυρώνει την απόφαση της ΑΕΠΠ. Στην περίπτωση που το Κλιμάκιο επιληφθεί εκ νέου της υπόθεσης, δυνάμει σχετικής κρίσης της δικαστικής απόφασης, αυτή επανεξετάζεται χωρίς την καταβολή του επιστραφέντος παραβόλου και χωρίς αυτό να ζητείται να καταβληθεί εκ νέου. Λαμβάνοντας υπόψη την έλλειψη νομολογίας σχετικά με το ως άνω ζήτημα αλλά και για το σκοπό της ενιαίας αντιμετώπισης των υποθέσεων, κρίνεται σκόπιμη η εισαγωγή σχετικής διάταξης.

- **Ανανέωση θητείας.**

Τέλος, προς διασφάλιση της ορθής και ομαλής συνέχισης της λειτουργίας της Αρχής, κρίνεται αναγκαία η θεσμοθέτηση της άπαξ ανανέωσης της θητείας τόσο του Προέδρου, όσο και των Μελών της, αξιοποιώντας την ήδη αποκτηθείσα τεχνογνωσία και εμπειρία στο πλαίσιο αυτό της ενδικοφανούς προστασίας,

εμπεδώνοντας εμπιστοσύνη προς αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς και οικονομικούς φορείς.